
**Szolnoki II. Rákóczi Ferenc Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű
Általános Iskola
5000 Szolnok, Rákóczi út 45.
OM 035881**

**A Szolnoki II. Rákóczi Ferenc
Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű
Általános Iskola
Pedagógiai Programja**

**Tőreki András
intézményvezető**

Tartalomjegyzék

A pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések.....	3.
A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala	3.
Bevezető	4.
Az iskola arculata	5.
Környezeti nevelési program.....	57.
Az egészségnevelési alapelv és egészségfejlesztési program.....	68.
Helyi tanterv	91.
Mellékletek.....	120.

A pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések

A Szolnoki II. Rákóczi Ferenc Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola nevelőtestülete a 2011. évi CXC. törvény - a nemzeti köznevelésről végrehajtási utasításában foglaltaknak megfelelően elvégezte a Pedagógiai program felülvizsgálatát, a szükséges kiegészítéseket megtette és azt egységes szerkezetbe foglalta, ugyanakkor a hagyományokra építve az arculat frissítésére, új célok kitűzésére, elérésére törekedett.

A törvény és a NAT módosításának célja:

- az egész életen át tartó tanulás képességének kialakítása,
- társadalmi esélyegyenlőség növelése,
- felesleges túlterhelés megszüntetése,
- a felnőtt konstruktív életvitelhez szükséges kulcskompetenciák erősítése.

Elvárja az iskolától, hogy a gyerekekben társadalmilag hasznos képességeket alakítson ki:

- konstruktív életvezetésre való igényt,
- folyamatos tanulásra és önfejlesztésre való igényt,
- a tolerancia képességét,
- kommunikációs és együttműködési képességeket,
- idegen nyelvi kommunikáció képességét,
- kezdeményező és vállalkozói képességet.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Az iskola fenntartójánál
- Az iskola irattárában
- Az iskola könyvtárában
- Az iskola nevelői szobájában
- Az iskola igazgatójánál
- Az igazgatóhelyetteseknél
- Az iskola honlapján

*„ Az iskola dolga,
hogyan kell tanulni,
hogyan felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogyan megtanítsa velünk,
hogyan megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömeire és az alkotás izgalma,
hogyan megtanítsa szeretni, amit csinálunk, és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk
csinálni. „
(Szent-Györgyi Albert)*

Bevezető

A Szolnoki II. Rákóczi Ferenc Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 8 évfolyammal működő, bensőséges légkörű, szabadidős funkciókat is betöltő, humanisztikus szemléletű, nyitott, az egyik osztálya magyar-német két tanítási nyelvű, míg a másik osztálya a Sakkpalota programmal működő általános iskola a 2016/2017-es tanévtől felmenő rendszerben. A német emelt szintű osztályok kifutó rendszerben működnek tovább 2024-ig.

A patinás épülettel rendelkező, nagy múltú és múltjára tisztelettel tekintő általános iskola Szolnok polgárosodó belvárosában helyezkedik el.

Az iskola székhelye: Szolnok, Rákóczi u. 45.sz.

Az intézmény 1990-ben vette fel a II. Rákóczi Ferenc nevet.

A névfelvétellel egy tudatos szemléletmód-váltás, hagyományépítés, és arculatépítés is elkezdődött az intézményben, ahol a minőség napjainkra életfilozófiává és életmóddá vált.

A versenyképesség új realitásaival való szembesülés hozzásegítette iskolánkat a felismeréshez, hogy nem mindegy, mennyire és milyen ütemben vagyunk képesek fejlődni, alkalmazkodni a gyorsan változó világhoz.

Peter Kline gondolatával egyetértve valljuk, hogy „Gyermekeink születésével egyedi, kivételes kinccsel gazdagodott a világ. A legértékesebb, amit adhatunk nekik, hogy segítjük ráébreszteni őket arra a lehetőségre, amit egyedülállóságukkal adhatnak a világnak.”

Pedagógus közösségünk törekszik arra, hogy rugalmasan alkalmazkodjon a folyamatosan változó társadalmi körülményekhez és elvárásokhoz.

Az alkalmazkodás eszközei: az állandó önképzés, a képzési formák bővítése, a partneri igények nyomon követése és a lehetőségek szerinti kielégítése.

Olyan jelentős, egyedi, sajátos vonásokkal rendelkező, jó légkörű, önálló programmal bíró iskola kívánunk lenni, ahol a gyermek áll a középpontban, akihez szeretettel, toleranciával és empátiával viszonyul a tanár, akinek személyiségét tiszteletben tartják, illetve akitől elvárják mások személyiségének tiszteletben tartását.

Céljaink eléréséhez, feladataink megvalósításához szükségesnek tartjuk a tanulókkal, a szülői házzal és az iskola nem pedagógus dolgozóival való partneri együttműködést.

Minden pedagógus és oktatást segítő munkatárs felelős az általa végzett munka minőségéért. Iskolánk vezetősége ennek érdekében biztosítja a személyközpontú, megfelelő munkakörnyezetet.

Az eltelt több mint két évtizednyi idő alatt az iskola arculata kialakult, markánsná vált, hagyományokat alakítottunk ki.

Az iskola arculata

Az intézményt Szolnok város alapította: 1869. évben.

Az intézmény fenntartója és felügyeleti szerve: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

Az intézmény működtetője: Szolnok Megyei Jogú Város Intézményszolgálat

Sajátos épületi adottságokkal rendelkező intézményünkben, 4 épületben, s igen különböző méretű tantermekben folyik a tanítás.

A több mint száz éves főépület magán viseli életkora jellemzőit. Falai stabil alapokon nyugszanak, ám megújult homlokzata felújításra váró belsőt takar. Kisméretű, szabálytalan alakú tornateremmel rendelkezünk. Udvarunk viszont a városban talán a legnagyobb alapterületű (9000m²), amelyen szabályos méretű kézilabda pálya, kosárlabda pálya és alapítványi forrásból létesített játszópark, ill. egy kültéri kondipálya (street workout) található.

Iskolánk épületei minden pillanatban nagyfokú törődést és állandó odafigyelést igényelnek ahhoz, hogy a munka zavartalanul folyhasson bennük.

A pedagógus álláshelyek száma: 39.

Az intézmény tanulócsoportjainak száma: 16.

Az intézmény napközis csoportjainak száma: 9.

Az intézmény sikereinek, hírnevének letéteményese a tantestület.

Iskolánk tantestületének tagjai munkájuk iránt elkötelezettek, szakmailag jól képzettek, többnyire igénylik a folyamatos továbbképzést, pedagógiai ismereteik bővítését. Az iskola nevelésfilozófiájával egyetértenek.

A nagy szaktudású, a korszerű ismeretek átadásának módszereit jól ismerő pedagógusok tevékenysége alapján az iskola megfelel a korszerű pedagógiai követelményeknek.

Az iskola múltja kötelez minket arra, hogy a testületben rejlő értékekre alapozva megőrizzük a hagyományos értékrendet, „a Rákóczi-szellemet”, amely annyi sikert hozott már számunkra, és amely megalapozta jó hírünket.

A társadalmi környezet azt várja tőlünk, hogy olyan modern iskolát építsünk, amely megfelel a mai igényeknek: kreatív, innovatív, a világra nyitott, egyéni teljesítményre és csoportmunkára egyaránt képes, korszerű, több területen is mobilizálható tudással rendelkező, a piaccgazdaságban talpon maradni képes, embereket képezzen.

Ehhez – fokozatosan – olyan oktatási forma bevezetésére kell áttérnünk, amely gyorsan képes reagálni a társadalom változó igényeire. Ezért került bevezetésre a 2016-2017-es tanévtől a magyar-német két tanítási nyelvű és a Sakkpalota program.

A két elvárás egyikét sem szabad a másik elé helyezni, mert az előbbi háttérbe szorítása a „Rákóczi” egyéni arculatát csorbítaná, az utóbbi figyelmen kívül hagyása esetén pedig diákjaink lehetőségei szűkülnének.

Az értékőrzést szolgálják hagyományaink:

- a tanévnyitó és tanévzáró, az elsősök fogadása, a ballagás, a hivatalos állami ünnepek megünneplése, az államilag elrendelt eseményekről való megemlékezés,
- tanulmányi, közösségi munkával járó események rendezése, az azokon való részvétel, (Pl. osztálykirándulások, téli és nyári táborok, megyei, városi és országos versenyeken, pályázatokon való részvétel, tehetséggondozó szakkörök, nyílt napok, sportolási lehetőségek, a minden évben megrendezésre kerülő karácsonyi hangverseny, a régi diákokkal és a nyugdíjas pedagógusokkal való folyamatos kapcsolattartás stb.)

A **német nyelv** szakosított tanterv szerinti **oktatását** 1985-ben vezettük be.

Mára e téren kiváló személyi feltételekkel, korszerű eszközökkel, németországi kapcsolattal, sok tapasztalattal és jó eredményekkel rendelkezünk.

A német nyelv szakosított tanterv szerint oktatása 2016 szeptemberétől felmenő rendszerben kivezetésre kerül. Helyette 2016 szeptemberétől felmenő rendszerben az egyik osztályban a magyar-német két tanítási nyelvű oktatás kerül bevezetésre.

Az **osztályok száma** 1986 óta változatlan.

Színvonalas szakmai munkánknak, továbbtanulási adatainknak, versenyeredményeinknek, valamint az iskola szellemiségének köszönhetően tanulólétszámunk magas, iskolánk iránt körzeten kívüli családok is érdeklődnek. A város több beiskolázási körzetéből van diákunk. Tanulóink közel egyharmadának szülője vagy idősebb testvére is a Rákóczi járt.

Az **iskola tanulóinak kulturális és szociális helyzete** eltérő.

A tanulók többsége rendezett, kiegyensúlyozott érzelmi, anyagi háttérű családban él, de egyre többen vannak a szociális hátrányokkal küzdő tanulók, ennek ellenére a tantestület erőfeszítéseinek eredményeként az a tapasztalatunk, hogy iskolánk közösségében jól érzik magukat az igen jó és a szerény körülmények között élő gyermekek is, és ez tanulmányi eredményeikben is megmutatkozik.

Beiskolázott **tanulóink neveltségi szintje** – más iskolákéhoz hasonlóan, de azokénál talán kisebb mértékben – romló tendenciát mutat.

Tapasztalataink szerint a hozzánk érkező diákok egyre nagyobb hányadából hiányzik, illetve az évtizedek alatt megszokottnál kisebb mértékben van jelen a sokirányú érdeklődés, a kíváncsiság, a szükséges mértékű akaraterő, a tapasztalat és a tudás elvárható szintű tisztelete, a tolerancia, a kapcsolatteremtő technikák ismerete, a társasági érintkezés, az illetendő viselkedés szabályainak ismerete és betartásának igénye.

Ugyanakkor nőtt a gyerekek érdekérvényesítésre vonatkozó igénye, és változtak az iskolával, a tanárokkal és az egymással szembeni elvárásaik. A tapasztalt hiányosságok és változások nagy része „kortünet”, más részeinek mélyebb társadalmi eredetű gyökerei vannak.

Ezért úgy gondoljuk, hogy az iskolának és a nevelőmunkának napjainkban meghatározó szerepe van az **értékrend és a szokások** alakításában, a tanuláshoz való viszony javításában, az igényesség szintjének emelésében, az aktivitás tárgyának, irányának alakításában.

Korunk, a digitális társadalom olyan mértékű ingertömeg adatfeldolgozását teszi szükségessé az emberek számára, hogy az ezzel kapcsolatos rendszerezési képességek, kompetenciák elsajátítása létszükségletté vált. Ezen képességek megléte az ismeretszerzés mellett a sikeres tanítási és tanulási folyamatban elengedhetetlen.

Iskolánkban a 2016-2017-es tanév szeptemberétől kezdődően a „Sakk, mint oktatási eszköz” tantárgy új programként kerül bevezetésre. Kerettanterve a megújult nevelésközpontú iskola, s ezen belül egy kompetencia alapú nevelési-oktatási folyamat része, amely biztosítja a sakkozás intézményesen szervezett tanítását-tanulását.

A sakk az egyik leghatékonyabb képességfejlesztő eszköz, amelynek segítségével a gyerekeket az iskolás kor elején be lehet vezetni a tudatos ismeretsajátítás világába.

Az **iskolánkat választók** nagy részének célja a német nyelv magas szintű elsajátítása, annak ellenére, hogy kommunikációinkban különös figyelmet fordítunk általános képzésünk céljainak ismertetésére, a biztos tudásalap megszerzésének és a tanulással összefüggő készségek kialakításának hangsúlyozására. A szülők választását nagymértékben befolyásolja az úszásoktatás lehetősége is.

.Az intézmény hatályos Pedagógiai Programjában részletezett módon biztosítja az általános műveltséget megalapozó nevelést és oktatást, mely lehetővé teszi a tanulók érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelő továbbtanulást, pályaválasztást. A feladatokból

adódóan alaptevékenysége körében ellátja az iskoláskorúak általános iskolai oktatását, a tanulók részére napközi otthoni ellátást nyújt. (**Köznevelési törvény 10. §**)

Ezen feladatát tanórán és tanórán kívüli tevékenységek keretében látja el.

Az alapfeladatok teljesítése során intézményünkben **kiemelt hangsúlyt** kap a tanulási képességek fejlesztése, az idegen nyelv oktatása, a szépirodalmi művek olvasásának megszerettetése, a művészeti és a testi nevelés.

Meghatároztuk azoknak a szépirodalmi műveknek a körét, amelyeket a "Rákóczi" diákoknak általános iskolai tanulmányaik idejére elolvasásra ajánlunk.

A Sakkpalota programmal tanuló osztályok idegen nyelvként angolt tanulnak, a két tanítási nyelvű osztályok 7-8. osztályban második idegen nyelvként szintén.

Lehetőséget kínálunk azoknak a tanulóknak, akik a **művészetek valamely területén szeretnék megtalálni önmaguk kifejezési lehetőségeit.**

(karaktertánc, énekkar, hangszeres oktatás, rajziskola)

A délelőtti tanítási órákat a délutáni foglalkozások gazdag választéka teszi teljessé. E foglalkozások jelentős részt vállalnak a művészetek iránti fogékonyság, a rendszeres sportolás iránti igény és a közösségben való helytállás képességeinek fejlesztésében.

Az utóbbi évek törekvései, erőfeszítései eredményeként megtaláltuk azokat a sportágakat, amelyek az adott feltételek mellett is oktathatók. 24 éve visszük az 1. és 2. osztályos tanulóinkat hetente 3 alkalommal úszófoglalkozásra. 21 éve foglalkozunk cselgáncsoktatással. Igényt keltünk tanulóinkban a rendszeres mozgás iránt. Bekapcsolódunk a Kölyök Atlétika Programba.

Rendszeresen részt veszünk az iskolai, városi, megyei, országos versenyeken (úszás, atlétika, cselgáncs, kosárlabda, labdarúgás, floorball, sor-és váltóverseny, sulipoló stb).

Az alternatív környezetben végzett sportágak közül megismertetjük tanulóinkat a sélés, fallabda, kerékpározás, nordic walking, vízilabda, túrázás alapjaival.

Tanulóink számára ily módon biztosítjuk a mindennapos testnevelést, a napi sportolás lehetőségét.

Képzési kínálatunk:

Általános iskola -8 évfolyamos, évfolyamonként két osztály.

Képzési rendszerünk:

Általában osztálykeretben, kivéve:

- német nyelv (3. évfolyamtól csoportbontásban);
- matematika (5. évfolyamtól csoportbontásban);
- informatika (5. évfolyamtól csoportbontásban);
- technika (5. évfolyamtól csoportbontásban);
- testnevelés (3. osztálytól nemek szerinti csoportokban);

A 2016 szeptemberében bevezetésre került magyar-német két tanítási nyelvű osztályban német nyelven az alábbi tantárgyakat oktatjuk:

német nyelv	1-8. évfolyamon	csoportbontásban
vizuális kultúra	1-4. évfolyamon	
életvitel- és gyakorlat	1-4. évfolyamon	
ének-zene	1-2. évfolyamon	
környezetismeret	3-4. évfolyamon	csoportbontásban
történelem	5-8. évfolyamon	csoportbontásban
célnyelvi civilizáció	5-8. évfolyamon	csoportbontásban
természetismeret	5-6. évfolyamon	csoportbontásban

A két tanítási nyelvű osztályokban minden tantárgy tananyagát, követelményét a tanulóknak magyar nyelven is el kell sajátítaniuk, de mellette bizonyos szakkifejezéseket is megtanulnak német nyelven.

Kiemelt területek:

➤ **Emelt szintű német nyelvoktatás**

Napjainkban alapvető követelmény, hogy a fiatalok, – bármely műveltségi területre vonatkozó felkészültségük, tudásuk mellett – egy vagy két idegen nyelvet is ismerjenek, legalább középfokon. Az idegen nyelv az ismeretszerzés, a világban való tájékozódás és kapcsolatteremtés nélkülözhetetlen eszközévé vált. Ezért is tulajdonítunk kiemelt jelentőséget az idegen nyelvek tanításának az iskolában az osztályok tagozatjellegétől függetlenül.

➤ Magyar-német két tanítási nyelvű oktatás

A nyelvi képzés szakaszai

A nevelő-oktató munka bevezető szakasza (1-2. évfolyam)

A 6-8 éves gyerekek életkori sajátosságai közé tartozik a kíváncsiság, a nagyfokú tanulási kedv és a közlési kényszer. Mindez megfelelő feltételeket nyújt a korai nyelvtanuláshoz. E korosztály fogékonyságban és eredményekben messze felülmúlja a felnőtteket, ugyanis a beszédkedvüket még nem akadályozza a gátlás. Fáradhatatlanul ismételtetik és próbálgatják a hallott beszédet, nem szégyenkeznek és nem félnek az egyes hibázások miatt. Számukra a tanulás is egyfajta játék, ezért nagy jelentőségű a helyes módszerek megválasztása. Legfőbb alapelvünk a játékoság.

A nyelvi elemeket a gyerekek konkrét tevékenységeken keresztül ismerik meg. A nyelvi órák rendszeres kísérői ezért a mozgás, a zene, a ritmus, a tánc s a különféle manuális tevékenységek. A tanulási folyamatba a kicsik összes érzékelési területét bevonjuk. A gyerekek csak hallás után tanulnak, a hallási ingert mindig egy konkrét dologhoz kell kötni, ezért a hallott elemeket célszerű egy jelhez kapcsolni, mely segíti a rögzítést, a felidézést. Az óravezetés kizárólag német nyelvű. A fordítást tudatosan elkerüljük. Így később a megtanult nyelvi elemeket ösztönösen, gondolkodás nélkül tudják majd összerakni, ugyanúgy, mint az anyanyelv tanulás során is. A gyerekek természetesen tudják a szavak, kifejezések jelentését. A megértetés a tanár feladata, sokirányú szemléltetéssel, mimikával, metakommunikációval.

A helyes motiváció kialakítására azért törekszünk, mert ha a nyelvtanulás kezdeti szakaszában a játékoság miatt sikerül a tanulási kedvet felkeltenünk, akkor később, a felső tagozatban, ahol már a nyelv tanulása egyre fáradtságosabb tanulási munkát fog jelenteni, ez a korán megalapozott tudásvágy és tanulási kedv átsegítheti őket a nehézségeken.

A nyelvtanulás olyan alapképességek kialakítását célozza meg, melyeknek köszönhetően könnyebben sajátítja el az idegen nyelvet.

A bevezető szakaszban nem tanítjuk a gyerekeket írni és olvasni németül, de ezek alapozása már megkezdődik. Nem tudatosítjuk a nyelvtani szabályokat sem, csak akkor, amikor már magyar nyelvtanból az adott fogalom ismerős lesz. Így akarjuk elkerülni a fölösleges megerőltetést. Fő feladat a beszéd, a bő szóincs megteremtésével. Főleg főneveket tanulnak a mindennapi élethez kapcsolódó témakörökben. A mondatalkotás csak a tanár által megadott mondatok ismétlésében valósul meg, ekkor még önálló mondatalkotásra nem képesek. A nyelvtani szerkezeteket is a beszéden keresztül sajátítják

el. A helyes nyelvtani modelleket úgy használják, hogy nem tudják, milyen nyelvtani jelenséggel van dolguk.

Nagy súlyt fektetünk a helyes kiejtés tanítására. Rendszeres feladat a hangképzés, az intonáció, a ritmus fejlesztése.

Az első osztályosok a legnagyobb eredményt a megértésben érik el. A tanév végére teljes mértékben képesek követni a német óravezetést, a tehetségesebbek a kommunikáció egyszerűbb szintjén képesek reagálni, de metakommunikációs segítséggel mindegyik képes az önmegértetésre.

A második évfolyamon megismerkednek egyszerű képtörténetekkel, mesékkel. A második félévben a már elsajátított szavak szóképes olvasása következik, megalapozva az olvasástanítást. Ezzel megkezdődik az olvasástanítás a második évfolyamon, és írni is ekkor kezdenek. A német abécét megtanítjuk, az új betűket fokozatosan vezetjük be, és még nagyon játékosan.

A nevelő-oktató munka kezdő szakasza (3-4. évfolyam)

Az írás-olvasás, a nyelvtanítás bevezető szakasza folytatódik a harmadik-negyedik évfolyamokon. A bevezető szakaszban elsajátított szóincset tovább bővítjük, szóbeli és írásbeli szövegalkotást is tanítunk. A szóbeli szövegalkotásnál kisebb fogalmazás megíratásával is próbálkozunk. Harmadikban találkozunk első nyelvkönyvükkel. Negyedikben már idegen nyelvű szövegeket, meséket, történeteket is eldolgozunk. A szóbeli kommunikációt továbbra is kiemelt feladatnak tekintjük. Ebben a szakaszban éri a legtöbb kudarc is a gyerekeket és a pedagógusokat. A tanulók már sokat tudnak, de még többet szeretnének, ám tudásuknak mennyiségi és minőségi korlátai vannak. A gyerekekben kiépült egy belső motiváció, büszkéek arra, hogy képesek gondolataikat egy idegen nyelven kifejezni. Már nem elégszenek meg az egyszerű mondatokkal, bátran használnának bonyolultabb mondat- és nyelvtani szerkezeteket, de ez egyre több hibalehetőséget is rejt. Itt már fokozatosan bevezetjük a nyelvtani szabályok felismertetését és tudatosítását. A nyelvtan azonban nem válhat önálló tananyaggá, hanem a beszédből, az egyes anyagrészekből származtatjuk. Nem nyelvtani szabályokat kiválóan felmondó, hanem német nyelven beszélni tudó tanulókat akarunk képezni.

A nevelő-oktató munka alapozó szakasza (5-6. évfolyam)

Ebben a tanulási szakaszban előtérbe kerülnek a szakkifejezések, az egyes tantárgyak szakszóincsének megalapozása folyik, felkészítve őket a tudományos gondolkodásra, a tantárgyak nyelvezetén történő kommunikációra.

Az alsó tagozat játékos, kevésbé tudatos, érzelem centrikus nyelvtanulásából az ötödik évfolyam vezet át a felső tagozat tudatos, a nyelvi fogalmakkal, fogalomrendszerekkel folyamatosan operáló nyelvtanulásába. Ezen a képzési szakaszon már több nyelvtani elem is belép, de még mindig a kommunikációt tekintjük kiemelt feladatnak. A szóincsbővítést és a nyelvtani elemek tudatos használatát segíti a célnyelvi civilizáció tantárgy, mely a korábbi német nyelvű irodalom és országismeret tantárgyakat öleli fel.

Az alapozó szakasz végén is mérjük a tanulók német nyelvtudását, és ez, valamint az előző évek tanulmányi munkája, hozzáállása alapján a következő szakaszban a csoportbontásban változások lehetnek.

A nevelő-oktató munka fejlesztő szakasza (7-8. évfolyam)

A képzés végére a tanulók legalább 60 %-ának meg kell felelnie a köznevelési törvényben előírt, az Európai Tanács által megfogalmazott Közös Európai Referenciakeret (KER) szerinti B1 szintű célnyelvi mérésnek.

➤ **Tehetséggondozó tevékenység**

Mindennapi tevékenységünk fontos eleme a tehetség-felismerés- és segítés, a személyre szabott képességfejlesztés. A tanítási folyamatban kiemelt szerepet kapnak a differenciálás, a személyre szabott, egyéni képességekhez igazodó módszerek, a tanulói terhelés képességekhez igazítása.

A tehetséges, nyitott, szellemi értékekre igényes diákok sikeres képzése alakította ki a műhelymunka és a személyre szabott fejlesztési programok módszertani skáláját intézményünkben (Ezek sikerét alátámasztják továbbtanulási mutatóink, versenyeredményeink. . . . .)

- A sakk, mint oktatási eszköz bevezetésének elsődleges célja a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás, a kritikai gondolkodás fejlesztése intézményi keretek között, heti rendszerességgel, tanítási idő keretében. A sakk egy, a tanuló személyiségét komplexen fejlesztő stratégiai táblajáték. A sakk szabályainak tanulása közben a gyermeknek bővül az emlékezet, szóincse, megkülönbözteti a bábukat és nevet rendel melléjük, megismeri tulajdonságait. A tanuló megtanul síkban tájékozódni, ami nagyon fontos, hiszen az iskolai munka és füzetek, könyvek világában zajlik.

További cél:

- a sakk táblajáték alapismeretek nyújtása
- a logikus, kritikai gondolkodás képességének kialakítása
- önálló döntéshozás kialakítása
- összefüggések, globális folyamatos felismerése
- önálló tapasztalatgyűjtés, adatfeldolgozás gyakorlatának kialakítása
- gyakorlatias szemlélet kialakítása
- kreativitás növelése
- viselkedés zavaros tanulók megsegítése az oktatásban való beilleszkedésben
- memoriafejlesztés.

Az iskolai nevelés-oktatás alapvető célja **a kulcskompetenciák fejlesztése:**

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- A hatékony, önálló tanulás

Iskolánk a NAT szellemiségének megfelelően kívánja folytatni oktató-nevelő tevékenységét.

Célunk, hogy a helyi adottságok figyelembe vételével közvetítsük közös európai és nemzeti értékeinket.

Olyan **kompetencia alapú tudást** kívánunk kialakítani, amelynek birtokában tanulóink alkalmassá válnak a változó világ elvárásaihoz való alkalmazkodásra és saját sorsuk sikeres alakítására, az egész életen át tartó tanulásra.

Általános iskolai képzésünk **elvi célkitűzése** az, hogy a program elején felsorolt értékek közül minél többet juttasson el a tanulókhöz, az életkori sajátosságaiknak legmegfelelőbb formában.

A **gyakorlati cél**: felkészíteni a gyerekeket a középfokú továbbtanulásra, kialakítani bennük azokat a készségeket, amelyekre alapozva képesek lesznek az egyéniségükhöz leginkább illő pálya kiválasztására.

Tartalomjegyzék

I. Az iskola nevelési programja	13.
1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka értékei, pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	13.
1.1. Értékek.....	13.
1.2. Alapelvek.....	14.
1.3. A nevelő-oktató munka célkitűzései	15.
1.4. A nevelő-oktató munka általános feladatai	17.
1.5. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	20.
1.6. A feladatok megvalósítása során alkalmazott eszközök, eljárások.....	29.
2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	31.
2.1. A személyiségfejlesztés célja	31.
2.2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok részletezése.....	32.
2.3. A pedagógusok személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatainak szinterei.....	33.
3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	34.
3.1. A közösségfejlesztés célja	34.
3.2. Fő feladati	35.
3.3. Szinterei	35.
3.4. Az iskolában folyó közösségfejlesztés szinterei	35.
3.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok részletezése	35.
3.6. Kiemelt kompetenciafejlesztési területek a közösségfejlesztésben	36.
3.7. Kulcsfontosságú tényezők a közösségfejlesztésben	36.
4. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	42.
5. A tanulók sajátos körét érintő pedagógiai tevékenység.....	44.
5.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenység	44.
5.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	45.
5.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	48.
5.4. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók: sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget mutató gyerekek, tanulók (BTMN) integrált fejlesztése	49.
5.5. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	50.
6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	51.
7. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	52.
7.1. Az iskola közösségeinek együttműködése	52.
7.2. A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése	53.
7.3. Kapcsolat a szülőkkel	54.
7.4. Kapcsolattartás az iskola oktató-nevelő munkáját segítő szervezetekkel	56.
7.5. Iskolánk szakmai és társadalmi környezete, kapcsolatrendszere	56.

I. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka értékei, pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1.Értékek:

Tantestületünk nevelőmunkáját, annak **értékközvetítésben, értékteremtésben** játszott szerepét, alapelveit, céljait, feladatait törvények, rendeletek határozzák meg elsődlegesen. A program összeállításánál kiemelten figyelembe vettük a 2011.évi CXC. Nemzeti köznevelési törvényben (Nkt) és a 20/2012. EMMI rendeletben megfogalmazott elvárásokat.

Iskolánk **egyéni arculatának** megfelelően hangsúlyozódnak, kiegészülnek az ezekben megfogalmazottak az alábbiak szerint.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen **elfogadja a következő értékeket**, egyesíti magában a következő **tulajdonságokat**:

- humánus
- erkölcsös
- fegyelmezett
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív,
- alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,
- motivált személyes kompetenciáinak fejlesztésében
- jó eredmények elérésére törekszik,
- van elképzelése jövőjét illetően, képes tudását továbbfejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
- a természet, a környezet értékeit,
- más népek értékeit, hagyományait, a multikulturalizmust,
- a kulturális sokszínűséget
- az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat
- viselkedése udvarias, beszéde kulturált, társaival együttműködik,
- szüleit, tanárait, társait tiszteli,
- képes szeretet adni és kapni,
- szereti hazáját,
- tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- megismeri, elfogadja, befogadja a különbözőséget
- szellemileg és fizikailag egészséges és edzett,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos fenti értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük

meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat. Ezt szolgálják a nevelési program, különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés. Tisztában vagyunk azzal, hogy a felsorolt tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes tanítványunkban. Tantestületünk mindennapi nevelőmunkája arra irányul, hogy a lehető legtöbb tanulónk rendelkezzen nyolcadik évfolyam végére minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

1. 2. Alapelvek:

- **Tervszerűség, tudatosság. nevelő hatások egysége, a gyermek személyiségének, életkorának figyelembevétele.** Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből. A tervszerű, tudatos nevelő- és oktatómunka a tanulók alapkészségeit fejleszti, számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alaplétszámot nyújt.
- **Demokrácia,** olyan tanulási környezet biztosítása, amely a tanár-diák-szülő közötti kölcsönös megbecsülést, és a demokratikus szemléletet hangsúlyozza. Biztosítja a jogokat, számon kéri a kötelességeket a nevelés teljes eszköztárával.
- **Differenciált fejlesztés és esélyegyenlőség megteremtésére való törekvés,** az együttneveléshez megfelelő tanulási környezet kialakítása. Az iskolai élet minden színterén arra törekszünk, hogy tanulóink egészségügyi, szociális vagy bármilyen okból kialakult hátrányait csökkentjük, illetve ellensúlyozzuk. A pedagógiai munka minden szakaszában különös hangsúllyal van jelen a bármely okból sajátos nevelési igényű tanulókkal való egyéni, vagy kiscsoportos foglalkozás.
- **Európai humanista értékrend,** melynek leglényegesebb eleme az élet és az általános emberi értékek tisztelete. Olyan iskolát kívánunk működtetni, amelyben a gyermek és a felnőtt egyaránt jól érzi magát. Idegen tőlünk a hátrányos megkülönböztetés bármely formája.
- **Az élet tisztelete, védelme.** Az élő és az élettelen természet szépsége iránti fogékonyságra, a természeti környezet megóvására, az állatok és növények védelmére, szeretetere nevelés. Figyelemkeltés az emberiség előtt álló közös problémák, az egész világot érintő átfogó kérdések iránt, hangsúlyozva az állam, a társadalom és az egyén felelősségét.
- **A testi és lelki egészség értékének, az egészség megőrzésének fontossága.** Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
- **Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye** (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- **Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra.** Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- **A család tisztelete,** a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- **Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben.** Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.

- A világ megismerésének igénye. **Igény a folyamatos önművelésre**, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
- **Lokálpatriotizmus.** A szülőföld szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
- **A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás.** A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- **Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete.** Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.
- **Politika- és ideológiamentes értékek közvetítése.** Az értékek közvetítésében a pedagógusok személyes példáját tekintjük a leghatékonyabb iskolai eszköznek.
- **Az értékközvetítésben** a szülőket, volt diákjainkat is partnernek tekintjük.
- **Azt kérjük számon a tanulóktól, amit megtanítottunk nekik és ami életkoruk, képességeik alapján elvárható tőlük.** A teljesítmények objektív értékének megállapítása mellett személyre szabott fejlesztő értékelést is alkalmazunk.
- Az iskola vállalja, sőt igényli **a pedagógiai munka rendszeres külső- és belső megméréttetését**, és szeretné, ha a tanulók ugyanezt igényelnék saját teljesítményüket illetően.
- **Hangsúlyt helyezünk arra, hogy minden pályázati lehetőséget kihasználjunk.** Ennek – az anyagi lehetőségeink javításán túl, sőt, az előtt – az a célja, hogy a pályázatok által növeljük intézményünk innovációs tevékenységét, megismerjük más intézmények pedagógiai–szakmai tevékenységét, illetve megismertessük magunkat, tehetséggondozó tevékenységünket, a hagyományosan bevált és a korszerű módszereket, mindezeket az új feladatok szolgálatába állítsuk, bemutassuk elért eredményeinket és az elérésükhöz vezető utat.
- Az ismeretek elsajátítását eszköznek tekintjük az **egész életen át tartó tanulás képességeinek fejlesztésére**, tanulók személyiségének kibontakoztatására, későbbi társadalmi érvényesülésük számos feltételének megteremtésére.
- Munkánk hatékonyságának egyik döntő tényezője **a családokkal való bizalomteli együttműködés.** A családok nevelési elképzeléseibe azonban mindaddig nem avatkozunk be, amíg azok a gyermekek alapvető személyiségi jogait nem sértik. Ha a családi és társadalmi körülmények indokolják, fokozott segítséget nyújtunk.
- Bánásmódunkban, döntéseinkben, eljárásainkban **a gyermekek érdekei és jogai elsőbbséget élveznek.**

1. 3. A nevelő-oktató munka célkitűzései

Az iskolánkban folyó **nevelő-oktató munka céljait** az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg. Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Az iskolai nevelés-oktatás **alapvető célja a kulcskompetenciák fejlesztése:**

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos kompetencia
- Digitális kompetencia
- A hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- A tanuló önmagához, és az őt körülvevő világhoz a társakhoz való kompetenciafejlesztés
- A tanuló szubjektív értékelésének fejlesztése önmagára és társas (formális és informális) kapcsolataira vonatkozóan.

a.) Kiemelt fejlesztési feladatok

A kiemelt fejlesztési feladatok **a kulcskompetenciákra épülnek**, amelyek a későbbi tanulás sikereinek alapját jelentik.

A „Sakk, mint oktatási eszköz” tantárgy a kompetenciafejlesztést a pedagógusok az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal valósítja meg. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

b.) A célokhoz kapcsolódó szerkezet

1-4. illetve 5-8. évfolyamon a kerettanterveknek megfelelő óraszámban és a rendelkezésre álló szabadon tervezhető órakeretben **az előírt ismeretanyag tanítása, képesség- és készségfejlesztés zajlik.** Idegen nyelv oktatása az 1. évfolyamtól történik. 1. évfolyamtól a két tannyelvű, 3. évfolyamtól az emelt szintű osztályban csoportbontás idegen nyelvből, 3. osztálytól két tanítási nyelvű osztályban környezetismeretből, 3. osztálytól nemek szerinti bontás testnevelésből, 5. osztálytól matematikából (két tanítási nyelvű és emelt szintű osztály), 5. osztálytól a német nyelven tanított tantárgyakból (két tannyelvű) informatikából, technikából.

A magyar-német két tanítási nyelvű osztályokban a német nyelvet és a német nyelven tanított tantárgyakat a készségtárgyak (ének-zene, vizuális kultúra, életvitel- és gyakorlat) kivételével csoportbontásban tanítjuk.

A csoportbontás elvei:

- **Az első évfolyamtól a német nyelvet csoportbontásban tanítjuk. Az ekkor kialakuló csoportok tagjai véletlenszerűen kerülnek össze. Harmadik osztálytól a német nyelv tanításánál homogén csoportok szervezésére törekszünk. Ennek érdekében a két tanítási nyelvű osztályokban 2. 4. 6. évfolyam végén nyelvi szintfelmérést tartunk, a felmérés eredménye alapján soroljuk a tanulókat csoportokba. A csoportbontásban tanított tantárgyaknál maradnak a német órák szerinti csoportok.**

Valamennyi diákra kiterjedő napközi (1–4. évf.) és tanulószobai foglalkoztatás (5-6. évf.), mindennapos testedzés biztosítása és a tanulási technikák tanítása mellett kreativitást fejlesztő tevékenységek, a szabadidő hasznos és örömteli eltöltését biztosító lehetőségek. (Múzeum-, mozi-, színházlátogatás, kiállítás készítés, zenetanulás, tánctanulás, drámajáték stb.)

Az **iskola helyi tanterve** magába foglalja az általános műveltség mindazon elemeit, amelyek megalapozzák a tanulók műveltségét, alakítják világképüket, szemléletüket és életmódjukat, segítik szűkebb és tágabb értelemben vett környezetükben való eligazodásukat. Az ismereteket és a követelményeket oly módon tagoljuk, hogy a tanulóknak mindenkor lehetőségük van a bármely irányba történő át-, ill. továbblépésre.

c.) Az oktató munka során fontosnak tartjuk:

- az anyanyelv igényes használatára nevelést,
- az EU-ba való beilleszkedés elősegítését a német és az angol nyelv oktatásával, a kommunikációs és tanulási képességek, a kreativitás fejlesztésével,
- a testi-lelki egészség gondozását,
- a tehetséggondozást, az önképzés iránti igény kialakítását,
- a szorgalom és tehetség tiszteletét önmagukban, illetve másokban
- hogy tanulóink lehetőleg tanévvesztés nélkül végezzék el az általános iskola 8 évfolyamát.
- nagy többségük érettségit adó középiskolában folytassa tanulmányait!

Eredményességi mutatók/három év átlagában/:

- 98 % a tanulmányok tanévvesztés nélküli befejezése,
- 95 % a továbbtanulás,
- 80 % az érettségit adó középiskolai felvétel,
- Általános iskolai tanulmányaik befejezéséig minden tanuló ismerjen meg legalább öt globális problémát /pl. környezetvédelem, faji, vallási megkülönböztetés, kisebbségi problémák, terrorizmus, kábítószer fogyasztás, AIDS, életmód/

1.4. A nevelő-oktató munka általános feladatai

Iskolánk az alábbi **alapvető feladatokat** tartja önmagára nézve kötelezőnek:

- nevelés és ismeretátadás,
- érték- és normaközvetítés,
- készség- és képességfejlesztés,
- szocializálás.

Az ismeretátadást, a készség és képességfejlesztést a nevelő-oktató munka oktatási része biztosíthatja elsődlegesen (de nem kizárólagosan), az érték és normaközvetítést, a szocializálás funkcióját a nevelési folyamat tudja jobban megvalósítani.

- Az általános iskolai tanulmányok során az alábbi **képességek, készségek fejlesztésére helyezünk nagy hangsúlyt:**
  - olvasás, helyesírás, szövegértés, verbális és nonverbális kommunikáció,
  - matematika,

- idegen nyelv,
- számítástechnika-informatika,
- fizikai képességek,
- az egészséges életmód szokásai,
- természet- és embertisztelő szokásrendszer kialakítása,
- a művészetek iránti fogékonyság,
- tanulási képességek,
- szocializációs képességek.

Az olvasás, helyesírás, szövegértés, a megfelelő önkifejezés és az elemi matematika a természetben és a társadalomban való eligazodás elemi feltétele, s alapja az egész életen át tartó önálló tanulásnak (ebben az életkorban természetesen leginkább a középiskolában történő továbbtanulásnak).

Idegen nyelvi képzésre – mint az európai integráció fontos elemére – tekintélyes óraszámot fordítunk, és egyéb feltételeit is magas szinten biztosítjuk. Tekintettel hazánk gazdasági és politikai kapcsolatainak alapvető irányultságára, prioritást élvez a német nyelv oktatása.

Megőrizzük a **számítástechnikai oktatás** jelenlegi igen jó feltételeit. A **könyvtárhasználatot** az iskolai könyvtár folyamatos fejlesztésével az önálló tanulás természetes feltételének tekintjük.

A mindennapos testnevelés és sport megvalósításához a tanórák mellett igénybe vesszük a napközis foglalkozásokat, továbbá az Iskolai Sportkör és Szolnok Város sportegyesületeinek és a Szolnok Városi Sportiskola és a KLIK szolgáltatásait. Tanulóinknak megtanítjuk az egészséges életmód iskolai követelményeit, és szabályzatainkban érvényesítjük azokat. A gyógytestnevelést külső segítséggel szervezzük meg.

Fenntartjuk a hagyományosan gazdag **művészeti tevékenységet**. Karaktertáncot kötelezően választandó tanórai keretben oktatunk. Ének- zenével és vizuális kultúrával kötelező tanórákon, szakkörökben és művészeti jellegű társintézményekben ismerkedhetnek tanulóink. Ezen intézményeknek korrekt feltételek mellett helyet biztosítunk iskolánkban.

Helyi tanterveink, vagy tanmeneteink tartalmazzák a **tanulás tanításának** tantárgyi sajátosságait.

Segítjük tanulóinkat abban, hogy képessé váljanak a tanulás időbeli és sorrendi tervezésére, a kedvező külső és belső /pszichés/ feltételek kialakítására, ill. megteremtésére, az eredményes tanulás módszereinek és technikáinak elsajátítására.

A **szocializációs képességek** fejlesztése céljából helyet adunk a személyközpontú technikák és módszerek /pl. drámapedagógia, kooperatív tanulás/ elterjedésének, lehetőség szerint az adaptív oktatás- és tanulásszervezésnek.

- Az évfolyamonkénti két párhuzamos osztály egyikét (a 2016–2017-es tanévtől kifutó rendszerben) harmadik osztálytól kezdődően – a német nyelvet emelt szinten tanuló, úgynevezett német tagozatos osztályként, a másikat általános tantervű osztályként működtetjük.

- A viszonylag homogén összetételű osztályokban a tanulók eredményesebben sajátítják el a tantervi követelményeket.
- A német nyelv oktatásától azt várjuk, hogy tanulóink a 8. osztály végére a közös európai referenciakeret alapján meghatározott B1-es nyelvi szint követelményeinek eleget tudjanak tenni. A középiskolai tanulmányaik során a 10. évfolyam végére 70 %-uk a B2-es szintnek megfelelő, sikeres C típusú komplex középfokú nyelvvizsgát szerezzenek.
  - 2016 szeptemberétől felmenő rendszerben az évfolyamonkénti két párhuzamos osztály egyikét magyar-német két tanítási nyelvű osztályként, a másikat a Sakkpalota program szerint tanuló osztályként működtetjük. Német nyelvből a két tanítási nyelvű osztályban a nyolcadik évfolyamos tanulók 60 %-ának el kell jutnia a Közös Európai Referenciakeret (KER) B1 nyelvi szintjéig.
  - Az **általános tantervű osztályok** 3. osztálytól az angol nyelvet tanulják idegen nyelvként. A szabadon választható órakeretet jórészt matematikai, anyanyelvi és a természettudományi kompetencia fejlesztésére fordítjuk.
  - A tanulók érzelem- és gondolatvilágának, problémaérzékenységének fejlesztése, ismereteik gazdagítása érdekében nagy figyelmet fordítunk a **szépirodalmi művek olvasásának megszerettetésére**. Az egyes tantárgyak sajátos lehetőségeihez és a korosztály igényeihez igazodva elolvasásra ajánljuk azokat a szépirodalmi műveket /meséket, verseket, regényeket, az emberi kultúra alapjait/, amelyeket a „Rákóczi diákoknak” általános iskolai tanulmányaik során célszerű elolvasniuk, és arról az általuk választott módon /rajzban, írásban, szóban, vetélkedő keretében, dramatizált játékban, fotó- vagy videofelvétellel/ számot adnak.

Eredményességi mutatók:

- Az alapkészségek és képességek terén elérendő szinteket – az első, második, negyedik, hatodik és nyolcadik osztályok végére lebontva – a pedagógiai program 1. sz. melléklete tartalmazza.
- Az elvárható teljesítmény évfolyamonkénti átlaga: 90 %.
A teljesítményeket az érintett osztályokban minden tanév végén mérjük.
A mérési technikát és a feladatsorokat a munkaközösségek bevonásával a két igazgatóhelyettes határozza meg.
Ők döntenek a mérést végző és értékelő személy(ek) kiválasztásában is.
- A német nyelv emelt szintű és a két tanítási nyelvű oktatástól azt várjuk, hogy a tanulók 70 %-a valamely középiskola 10. évfolyamának befejezéséig sikerrel tegyen eleget a középfokú nyelvvizsga követelményeinek. Az erről való információszerzés technikájának kidolgozását és lebonyolítását a német nyelvet tanító pedagógusok végzik. Az adatokat az iskola igazgatójának rendelkezésére bocsátják.
- A „Rákóczi olvasómozgalom” keretében elolvasásra ajánlott szépirodalmi művek jegyzékét a pedagógiai program 2. sz. melléklete tartalmazza. Az időnkénti módosítás jogát fenntartjuk. Ajánlásainkban olyan könyv is szerepel, amely a környezettudatos életvitelre neveli tanulóinkat. A könyvek különböző tantárgyakhoz kötődnek. Elolvasásukat az érintett pedagógusok a tanulók e célra készített tanúsítványaikban aláírásukkal igazolják. Valamennyi ajánlott könyv elolvasását elvárjuk, de az átlagosan 75 %-os teljesítménnyel elégedettek vagyunk. Az adatokat minden tanév végén az alsós igazgatóhelyettes gyűjti össze. Az összesítés megjelenik a tanév végi beszámolóban.

1.5. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Célunk, hogy tanulóink lehetőségeik szerinti legmagasabb kompetenciaszintet ériék el az életkoruknak megfelelő iskolázottsági szintjükön. Ezt a célt nevelő-oktató munkánkkal, a kompetenciafejlesztés speciális módszereinek alkalmazásával valósítjuk meg.

Elfogadjuk, és nevelő-oktató munkánkban irányadónak tekintjük, hogy a kulcskompetenciák fejlesztése nem egyetlen tantárgy feladata. Bár a legtöbb kompetencia megszerzésének feltétele (fogalmak és alapösszefüggések ismerete) köthető valamely tantárgy vagy tantárgycsoport tananyagához, a kulcskompetenciák fejlesztésének lényege abban áll, hogy azokat „tantárgy-függetlenül”, sőt, az iskolai módszerektől és követelményektől elszakadva, az iskolai környezetből kilépve is alkalmazni tudják a tanulók.

A nevelő-oktató munka valamennyi szakaszában, valamennyi kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozás tantervében, valamint a pedagógiai munka bevezető, kezdő és alapozó szakaszában a tanórán kívüli foglalkozási (napközi) tervekben szerepel a kulcskompetenciák fejlesztésének konkrét terve.

Fejlesztési területek – nevelési célok:

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

A kompetenciaterületek fejlesztésének műveltségterületenkénti lebontását a helyi tanterv tantárgyi része tartalmazza részletesen.

1.5.1 Céljaink és feladataink (1-4 évfolyam):

- élményszerű tanulás, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységek
- kreativitást ösztönző feladatok
- alapvető képességeket és alapkészségek fejlesztése,
- elemi ismeretek közvetítése,
- szokások kialakítása,
- felelősségtudat, kitartás, önállóság fejlesztése,
- reális önértékelés megalapozása,
- gyakorlóterep és mintaadás, magatartási normák, szabályok közvetítése, a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez.
- humánus magatartásformák, szokások megerősítésével a gyermek jellemének formálása, a személyiség éréseinek elősegítése,

- az egyéni képességek kibontakozásának támogatása,
- a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatának segítése,
- törődés azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.
- egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezés és bánásmód,
- a tanulói tevékenységekre építő képesség-, készség-, kompetenciafejlesztés
- az egyes tanulók fejlődési jellemzői és fejlesztési szükségletei irányadónak tekintő feladattervezés.

a.) Fejlesztési területek – nevelési célok:

➤ **Az erkölcsi nevelés**

Feladat: elvárásoknak megfelelő viselkedés elsajátíttatása, az emberi kapcsolatok elfogadott formáinak alkalmazása.

➤ **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Feladat: ismerje lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait.

➤ **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

Feladat: el tudja magát helyezni adott közösségben, ismerje fel valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Legyen képes a kooperációra, értse meg a szabályok fontosságát. Legyen képes egyszerű közösségi szabályok követésére, kapcsolódjon be a közös tevékenységekbe és kövesse a közösségi hagyományokat.

➤ **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

Feladat: képes legyen együttműködésre, az empátiára, érezze át és gyakorolja a segítségnyújtást.

Sajátítsa el a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezék az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismerje a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

➤ **A családi életre nevelés**

Feladat: ismerje meg és sajátítsa el az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismerje és tartsa be az illemszabályokat. Ismerkedjen meg a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Tanulja meg a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekedjen arra, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

➤ **A testi és lelki egészségre nevelés**

Feladat: Legyen képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épüljön be személyiségébe, figyeljen testtartására. Tudja kifejezni a betegség és az egészség mint állapot közötti különbséget. Legyen képes egyes betegségi tünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes legyen kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Tapasztaljon meg relaxációs technikákat, képes legyen légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. Alakuljon ki igénye a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Próbálja ki a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és fogalmazza meg ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

- **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**
Feladat: ismerje és tartsa be a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Tudja, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak.
- **Fenntarthatóság, környezettudatosság**
Feladat: váljon érzékennyé környezete állapota iránt. Legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére, vegye észre a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Tudjon saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Alakuljon ki késztetés benne környezete értékeinek megőrzésére.
- **Pályaorientáció**
Feladat: ismerje meg azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Ismerje fel a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes legyen megfogalmazni adott szakma tevékenységét, tudja csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.
- **Gazdasági és pénzügyi nevelés**
Feladat: ismerje az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Legyen képes mindennapi fogyasztási cikkeket önállóan vásárolni, tudjon vigyázni a pénzére. Az energiatakarékosság épüljön be cselekvéseibe és gondolkodásába. Legyenek ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek a gyerekek.
- **Médiatudatosságra nevelés**
Feladat: legyen tisztában a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Tudjon különbséget tenni a televízióban törtétek és a valóság között. Ismerje a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.
- **A tanulás tanítása**
Feladat: szerezzen tapasztalatot arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába épüljön be a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készüljön az órákra. Legyenek élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

b.) Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

- **Anyanyelvi kommunikáció**
Feladat: törekedjen a mások számára érthető és kifejező beszédre. Tudja figyelemmel követni a szóbeli történetmondást, magyarázatot. Tudja felidézni, elmondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Vegyen részt a beszélgetésben és vitában, tudja megfogalmazni saját véleményét. Egyéni sajátosságainak megfelelően legyen képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan alakuljon ki a kézírása. Ismerje meg és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismerje és alkalmazza az alapvető helyesírási szabályokat. Legyen képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.
- **Idegen nyelvi kommunikáció**
Feladat: ébredjen fel a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődése. Fedezze fel, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, hiszen ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Próbálkozzon egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval. Ismerjen korosztályának megfelelő dalokat, verseket, mondókákat és jeleneteket.

➤ **Matematikai kompetencia**

Feladat: érzékelje a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, legyen képes térben és síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva fedezze fel a mennyiségek közötti kapcsolatokat, legyen képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. Tudjon elvégezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Legyen képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tudjon fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, ismerje fel az egyszerű logikai kapcsolatokat.

➤ **Természettudományos és technikai kompetencia**

Feladat: alakuljon ki a tanuló érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Váljon képessé a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségek meglátására. Egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használjon. Konkrét példákban ismerje fel az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Ismerje fel a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekedjen a helyes magatartásminták követésére.

➤ **Digitális kompetencia**

Feladat: alakuljon ki és fejlődjön az IKT-eszközök használata iránti érdeklődése. Váljon képessé az IKT-eszközök irányított használatára (pl. képek, információk keresése, rövid szöveg létrehozása, továbbítása).

➤ **Szociális és állampolgári kompetencia**

Feladat: alakuljon ki a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tudjon irányítással együttműködni velük. Legyen nyitott társai megismerésére, igyekezzon megérteni őket. Fogadja el a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Jelenjen meg az egyre táguló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

➤ **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**

Feladat: legyen motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Ismerje fel és értse meg, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben tudja ezeket segítséggel megtervezni. Értse meg, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, lássa be mulasztásai közvetlen következményeit, számoljon előre cselekedetei egyes kockázataival.

➤ **Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség**

Feladat: fejlődjön emocionális érzékenysége. Legyen képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzékét és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmusos és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel legyen képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

➤ **A hatékony, önálló tanulás**

Feladat: korosztályának megfelelő szinten írjon, olvasson, számoljon önállóan. Alakuljon ki a tanulás iránti pozitív attitűdje. Legyen egyre gyakorlottabb figyelme összpontosításában. Tanári segítséggel szervezze meg tanulását, csoportmunkában aktívan vegyen részt, a sok pozitív visszajelzés hatására egyre magabiztosabban. Segítséggel ismerje fel szükségleteit, szerezzen gyakorlatot teljesítményének és

képességeinek reális értékelésében. Kisebb segítséggel vagy anélkül végezze el házi feladatait .

1.5.2. Céljaink és feladataink (5-8. évfolyam):

- fő hangsúly továbbra is az alapkészségek fejlesztésén,
- a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz igazodva az 5–6. évfolyamokon az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik,
- a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése,
- iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességek fejlesztése,
- kiemelt figyelem az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére,
- az egyéni adottságok, képességek fejlesztése, tehetséggondozás.

a.) Fejlesztési területek – nevelési célok

➤ **Az erkölcsi nevelés**

Feladat: beláttatni és tudatosítani, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. Megértetni a normakövetés fontosságát.

➤ **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Feladat: Ismerje lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhöz köthető magyar hagyományt. Rendszeresen vegyen részt szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, ismerje az ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. A nemzeti kultúra legfontosabb értékeinek, kiemelkedő személyiségeinek és szimbólumainak megismertetése. Tudjon fel sorolni néhány, lakókörnyezetére jellemző sajátosságot, ismerje a hungarikum fogalmát. Ismerje nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja. Alakuljon ki benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Legyen nyitott más népek kultúrája iránt, tudja, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek. Ismerkedjen meg egy-egy magyarországi nemzetiséggel, kisebbséggel kultúrájával. Ismerje az általa tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását. Alakuljon ki elképzelése az európai kultúra értékeiről, és ismerje az ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

➤ **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

Feladat: törekedjen a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Váljon nyitottá a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismerje a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítsa tevékenységét. Ismerkedjen meg az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétele során. Vegyen részt olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

➤ **Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése**

Feladat: önmegismerés, önkontroll kialakítása, érzelmi árnyalatok kifejezésének képessége. Képes dicsérni, és egyre több tulajdonságot meg tud nevezni, ismeri az

önmegfigyelés jelentőségét, cselekedetei, reakciói okát, véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stresszkezelés lényegét. Képesé tenni arra, hogy különbséget tegyen a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be tudjon kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Alakuljon ki benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, legyen képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit. Lásson rá több szempontból is egy vitás helyzetre, konfliktusra, legyen képes vitatkozni. Ismerje fel társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár). Legyen képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

➤ **A családi életre nevelés**

Feladat: ismerje a családban betöltött szerepeket, feladatokat, találja meg és végezze el a rá háruló feladatokat. Ismerje a nemi szerepek biológiai funkcióit, társadalmi hagyományait. Ismerje a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tudjon kérni. A szakasz végére tekintse értéknek a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Legyen tisztában azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is. Ismeri a családtervezés különböző lehetőségeit, a művi terhesség megszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szintjén ismerje a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

➤ **A testi és lelki egészségre nevelés**

Feladat: Ismerje az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát, a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait. Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igénye ezek iránt. Támogatni olyan kikapcsolódás, hobbi keresésében, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Megismertetni az aktív pihenés fogalmával, az aktív pihenési formákkal, a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével. Rászoktatni, hogy figyeljen testi egészségére. Ismerje és alkalmazza a stresszoldási technikákat, legyen tisztában a nem megfelelő stresszoldás következményeivel, ennek kockázataival (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel), és tudatosan kerülje ezeket. Ismerje a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

➤ **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

Feladat: egymásrataltság megtapasztalása, kérésre felelősségvállalás másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és helytállás vállalásaiért. Felismertetni, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben ő is képes segíteni. Az iskola biztosítson lehetőséget arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyatékkal élőkkel való együttéléstről, amelynek során felismeri a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

➤ **Fenntarthatóság, környezettudatosság**

Feladat: a környezetharmonikus, környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, a környezet védelmét célzó együttes cselekvésre való igény kialakítása. A környezet állapota iránti érdeklődés, felelősségvállalás, képességének kialakítása. Megismertetni a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokkal, a környezetre káros tevékenységekkel, és ezek elkerülésének módjával. Képesé tenni arra, hogy társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítsa az iskola belső és külső környezetét. Megtanítani arra, hogy személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes,

újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat használja. Az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ezek gyakorlati technikáinak alkalmazására szoktatás.

➤ **Pályaorientáció**

Feladat: tudja megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, ismerje fel, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Ismerje az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tudjon célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Legyen önkritikája, tudjon különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Értse a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

➤ **Gazdasági és pénzügyi nevelés**

Feladat: történelmi ismeretei alapján ismerje fel a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Ismerje az unió közös fizetési eszközét, lássa be, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamatiba. Érzékelje az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékelje, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban. Legyen képes összehasonlítani, hogy különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és ismerjen fel néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

➤ **Médiatudatosságra nevelés**

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

➤ **A tanulás tanítása**

Feladat: ismerjen meg olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tudjon a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismerjen tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Legyen képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. Ismerje meg saját tanulási stílusát a hatékonyabb információfeldolgozás érdekében. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezzen ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de legyen tisztában azzal, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismerjen olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

b.) Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

➤ **Anyanyelvi kommunikáció**

Feladat: legyen képes érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására. Tudjon ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Legyen képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Olvasson önállóan nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Legyen képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására, különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek

szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Korosztályának megfelelő módon vegyen részt az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Törekedjen az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Sajátítsa el a jegyzetelés alapjait. Legyen képes szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban, rövidebb szövegek összegyűjtésére, rendezésére. Legyen gyakorlott a helyesírási kézikönyvek használatában, törekedjen a normakövető helyesírásra. Legyen képes művek önálló befogadására és ennek szöveges interpretálására, s egyes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására.

➤ **Idegen nyelvi kommunikáció**

Feladat: fedezze fel, értse meg és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkészség és a hallott szöveg értése mellett törekedjen a célnyelvi olvasásra és írásra is. Fedezze fel a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát. Próbálkozzon önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és induljon el a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Értse meg és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Legyen képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

➤ **Matematikai kompetencia**

Feladat: matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben legyen képes egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. Ismerjen fel egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekedjen ezek pontos megfogalmazására. Legyen gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. Legyen képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. Váljon képessé konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

➤ **Természettudományos és technikai kompetencia**

Feladat: Ismerje fel a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait, használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudása és megfigyelési képességei fejlődésének köszönhetően tanári irányítás mellett, de mind önállóbban hajtson végre kísérleteket, megfigyeléseket, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. Technikai ismereteit és kompetenciáit kezdetben még irányítással, majd egyre önállóbban alkalmazza az iskolai és iskolán kívüli környezetben. Ismerje fel az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait, lássa be, hogy erőforrásaink döntően végesek, és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Váljon nyitottá a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránt, legyen képes környezettudatos döntések meghozatalára.

➤ **Digitális kompetencia**

Feladat: váljon motiválttá az IKT-eszközök használata iránt. Legyen képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb bizottsággal használja fel a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd önállóan állítson össze prezentációkat, beszámolókat. Ismerje az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Ismerje az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekedjen ezek elkerülésére. Lássa a valós és a virtuális kapcsolatok közötti

különbségeket, kellő óvatossággal kezelje a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyuljon a világháló használóihoz.

➤ **Szociális és állampolgári kompetencia**

Feladat: legyen nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, értse meg és fogadja el a kulturális sokszínűséget. Ismerje és használja helyesen az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Legyen képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, vállaljon feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Társai számára nyújtson segítséget ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Értse meg és fogadja el, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Fogalmazza meg véleményét a közösséget érintő kérdésekben, hallgassa meg és fogadja el mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével alakuljon ki a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

➤ **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**

Feladat: Ismert élethelyzetekben legyen képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Ismerje fel a számára kedvező lehetőségeket és éljen azokkal. Készítsen terveket céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel tudja megítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben vegyen részt a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében legyen motivált és kitartó.

➤ **Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség**

Feladat: legyen képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére; szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával; történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai, továbbá képzőművészeti elemek alkalmazásával. Alakuljon önálló ízlése, és ez nyilvánuljon meg közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is.

➤ **A hatékony, önálló tanulás**

Feladat: rendelkezzen a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel. Legyen képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekedjen arra, hogy saját tanulását megszervezze. Legyen képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre tudatosabban kezelje a saját tanulási stratégiáit, egyre gyakorlottabban ismerje fel készségeinek erős és gyenge pontjait, és saját munkáját tárgyilagosan értékelje. Szükség esetén kérjen tanácsot, információt, támogatást.

Eredményességi mutatók:

- A tanulók által elérendő szinteket – szakaszokra bontva – a pedagógiai program 3. sz. melléklete tartalmazza.

E szintek teljesítését az osztályfőnökök tanévenként mérik. Az elvárt eredményesség átlagosan 80 %.

Értékeléseik a következő tanévi osztályfőnöki munkatervekben jelennek meg.

Az értékelés nevelőtestületi értekezleten történik, melyről indokolt esetben a szülői közösség is tájékoztatást kap.

A mérések során a követelmény sajátosságaihoz igazodó technikákat alkalmazunk.

E technikákat – belső mérés esetén – általában az igazgatóhelyettesek választják meg.

- Az osztályfőnökök tanévenként megtervezik, hogy valamennyi tanuló évente kapjon olyan feladatot, amely lehetőséget kínál képességeik jobb megismerésére, kibontakoztatására, személyiségük fejlesztésére.
- A magatartás és a szorgalom mellett minden évfolyamon értékeljük a tanulók illemét. A magatartás, a szorgalom és az illem fogalmába tartozó megnyilvánulásokat a pedagógiai program II. /4. 3. fejezete tartalmazza.

1. 6. A feladatok megvalósítása során alkalmazott eszközök, eljárások

Az alkalmazható eszközök, eljárások kidolgozásakor mind a **hatásszervező**, mind a **személyiségfejlesztő módszereket** alkalmazni kívánjuk.

Különösen fontosnak tartjuk a személyiségfejlesztést szolgáló módszerek közül:

- a követelést
- gyakoroltatást
- felzárkóztatást
- segítségadást
- ellenőrzést
- ösztönzést

A közösség és önfejlesztés módszerei közül a tanulmányi feladatok megszervezését:

- csoportbontás
- felzárkóztató foglalkozások szervezése
- versenyekre való felkészítés
- könyvtári órák tartása
- nyelvi labor használtatása

A tanórán kívüli önfejlesztést szolgáló, fakultatív tevékenységek megszervezését:

- színház- és múzeumlátogatás
- tanulmányi kirándulás
- versenyek, vetélkedők szervezése
- hagyományteremtő programok.

A személyes példamutatás éppúgy nevelés, mint a jól irányított egyéni és közös tevékenységek megszervezése. A személyes példa mellett fontos a nevelő személyes részvétele a közösség tevékenységeiben, a közösségteremtő programokban.

Pedagógusainkkal kapcsolatos elvárásaink továbbá:

- a kulturált kommunikációs, döntési-, szervezési- és elemző készség
- felelősségérzet, szavak és tettek egysége, hitelesség
- értékvalláló magatartás, az iskola által vállalt értékek hiteles közvetítése
- helyes önértékelés
- önkritikus önszemlélet

Pedagógusválasztás

Az osztályokban tanító tanárok testületének kialakítása a mindenkori tantárgyfelosztásnak megfelelően történik. A tantárgyfelosztás elkészítésekor fontos szempont:

- A tanulóközösség érdekeinek megfelelő választás
- A felmenő rendszer lehetőség szerinti biztosítása

- A hozzánk jelentkező tanulókat tájékoztatjuk az iskolánkban meglévő nyelvtanulási és egyéb lehetőségekről.
- A felvett tanulók csoportba sorolása az egyéni kérések, illetve az iskola lehetőségeinek figyelembevételével történik
- A végső döntést az intézményvezető hozza meg.

A tanulási stratégiák megválasztásában különösen nagy figyelmet fordítunk az alábbiakra:

Alsó tagozaton:

- az ismeretek tapasztalati megalapozására,
- a felfedezés lehetőségére,
- a kreativitás fejlesztésére,
- a művészeti, gyakorlati és közismereti készségek fejlesztésének egyensúlyára,
- a tanulók egészséges terhelésére,
- fejlődésük folyamatos követésére,
- személyre szóló, fejlesztő értékelésükre.

Felső tagozaton:

- az ismeretek deduktív útjának bemutatására,
- az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyának biztosítására,
- együttműködésre építő /kooperatív-interaktív/ tanulási technikák és tanulásszervezési módok alkalmazására,
- a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok /megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték/ bővítésére.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

2.1. A személyiségfejlesztés célja:

A személyiségfejlesztés **kompetencianövelő stratégia**, a gyermekek megküzdő, konfliktustűrő képességének, problémamegoldó kapacitásának, „személyisége erejének”, - épségének megőrzése, - növelése érdekében. Az átdolgozott Nemzeti Alaptantervben és a Kerettantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás azt a **célt** szolgálják, hogy tanulóink:

- különböző szintű adottságaikkal;
- eltérő mértékű fejlődésükkel;
- iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal;
- eltérő érdeklődési körüket érintő tevékenységükkel;
- szervezett ismeretközvetítéssel;
- spontán tapasztalataikkal összhangban, minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Oktató-nevelő munkánk során a következő személyiségfaktorok, **kompetenciák** fejlesztése áll **a középpontban**:

- **Kognitív kompetencia** (az információkezelés motívum- és képességrendszere, azaz a kommunikatív, a gondolkodás, a tudásszerző és a tanulási kompetencia):

- Nyelvi képesség
- Tanulási képesség
- Matematikai képesség
- Természettudományos képesség
- Információ feldolgozási képesség

- **Személyes kompetencia**

- Önellátás
- Önvédelem
- Önszabályozás
- Önfejlesztés

- **Szociális kompetencia**

- Érvényesülési képesség
- Kapcsolatteremtési képesség
- Beleérző képesség
- Kooperációs képesség
- Konfliktusmegoldó képesség

A személyes és szociális kompetenciák elemei öt fő csoportba sorolhatók:

- éntudatosság (önismeret, önértékelés, önbizalom);
- önszabályozás (önkontroll, megbízhatóság, alkalmazkodás);
- empátia (mások megértése és fejlesztése, szükségleteik felismerése, sokszínűség értékelése, érzelmi feszültségek érzékelése);
- motiváció (kezdeményezőkézség, optimizmus, elköteleződés, teljesítményösztönzés);
- társas készségek (befolyásolás, kommunikáció, konfliktuskezelés, irányítás, kapcsolatépítés, együttműködés, csapatszellem).

A szociális kompetencia társas kapcsolataink irányításában játszik fontos szerepet.

A tanulók kognitív, személyes és szociális kompetenciájának hatékony fejlesztése érdekében a **következőkre figyelünk:**

- meleg, nyitott iskolai légkör,
- világosan megfogalmazott célok és szabályok,
- tanulóközpontú tanulás és tanítás,
- kooperatív tanulási formák alkalmazása,
- sokféle tanulási forrás biztosítása,
- magas tanári elvárások,
- a gyerekek pozitív elfogadása,
- tanári kontroll a tanulók felett,
- személyközi kapcsolatok sokasága”

➤ **Speciális kompetenciák** fejlesztését a tehetséggondozás témakörnél részletezzük.

Fő feladataink:

- nevelés
- támogatás
- személyiségkorrekció

Eszközök, módszerek:

- Az iskola egyik legértékesebb hagyománya a csoportszinthez igazított, illetve – szükség esetén – személyre szabott módszerekkel végzett tehetséggondozás. Ebben a tevékenységben egyedülálló tapasztalatot halmozott fel a testület, és a tehetséggondozást minden Rákóczi pedagógus elsődleges kötelességének tekinti.
- A kiemelkedő tehetségű diákokkal való foglalkozás nemcsak magas szintű felkészültséget, hanem különleges pedagógiai érzéket, nagyfokú empátiát és differenciált módszerek ismeretét kívánja.
- A személyiség- és közösségfejlesztés kiemelt eszköze a műhelymunka, amely egyrészt sajátos tanár-diák kapcsolatot eredményez (a célazonosságon alapuló közös munka toleranciát, egymásra figyelést, vitakészséget, a meggyőzés és meggyőztetés képességét, kulturált magatartást), másrészt tanulási módszergazdagságot, az elmélyült ismeretszerzés és a folyamatos önellenőrzés képességét fejleszti.
- A műhelymunka színterei a csoportbontásban tartott órák, az erdei iskola, a különféle táborok, a szakkörök, az iskolanapok rendezvényei.

2.2. A személyiségfejlesztés pedagógiai feladatai

➤ **Helyes énkép, önismeret kialakítása**

Feladat: önmegismerés, önkontroll kialakítása, önértékelés, önmagunkért vállalt felelősség, önállóságra nevelés, igény szint kialakítása.

➤ **A tanulók erkölcsi nevelése:**

Feladat: értékorientáció, az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása, az etikus viselkedés kialakítása.

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink ne csak jogaikkal, de kötelességeikkel is tisztában legyenek. Megbízhatóságra, őszinteségre kívánjuk nevelni őket.

➤ **A tanulók értelmi nevelése:**

Feladat: motivációs bázis kialakítása (a megismerési vágyban és a teljesítményvágyban rejlő energiaforrások kiaknázása), az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése, a különböző módszerek megismertetése.

➤ **A tanulók közösségi nevelése**

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése.

- **A tanulók érzelmi nevelése**
Feladat: A helyes cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- **A tanulók akaratí nevelése**
Feladat: A kitartás, a szorgalom, fegyelmezetség, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**
Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése, a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felélesztése.
- **A tanulók aktív állampolgárságra, demokráciára nevelése**
Feladat: Az állampolgári jogok és kötelességek megismertetése, igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.
- **A tanulók munkára nevelése**
Feladat: A tanulók önállóságára és környezetük rendbetételére irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
- **A tanulók fizikai nevelése**
Feladat: állóképességük fejlesztése, egészséges, edzett személyiség kialakítása.
- **Környezettudatosságra nevelés**
Feladat: kapjon kiemelt szerepet a természet megismerése és védele, ember és környezet harmóniájának tudatosítása.
- **Európai polgárrá nevelés**
Feladat: A tanulók magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.
- **Gazdasági nevelés**
Feladat: Gazdálkodással, pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztése
- **A tanulás tanítása**
Feladat: A hatékony tanulás módszereinek és technikáinak elsajátítása, kreativitás fejlesztése.
- **Egészséges életmódra nevelés**
Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség nevelése. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény , egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások kialakítása.
- **Felkészítés a felnőtt lét szerepeire**
Feladat: pályorientáció, a tanulók megismertetése a munka világával, felkészítés a társadalmi együttélésre
- **Viselkedésformáló technikák, módszerek alkalmazása**
Feladat: Tervszerű megerősítések, örömmel végzett tevékenységgel való jutalmazás, szerződés a tanulóval, figyelmen kívül hagyás, negatív megerősítés: több feladat kijelölése, megfelelő viselkedést követően a tanár enged belőle, a gyermek gondolkodására koncentráció, önállóság hangsúlyozása, új ötletek támogatása, a gyerekek döntéseinek elfogadása, segítő attitűd, nyitott kérdések használata – problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, a kreatív ötletek értékelése, játékoság támogatása, valódi érdeklődés stb.

2.3. A pedagógusok személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatainak szinterei:

- tanórák
- tanórán kívül, alkalmanként szervezett foglalkozások, szabadidős tevékenységek, az iskolai kulturális programok, a versenyek, pályázati kiírások, kiállítások.

Igen fontos e téren a sikerélményhez juttatás, amely önbizalom-növelő hatású.

A tanulók bevonása a pályázatok, versenyek, művészeti bemutatók és kiállítások rendezésébe kreativitásra ösztönöz, fejleszti az aktivitást, s ez fontos pedagógiai célunk.

Lényeges, hogy a tanulók elhatárolódjanak a deviáns magatartástól, a deviáns megnyilatkozásoktól.

A fenti célok elérésében, megvalósításában minden tantárgynak, minden pedagógusnak közre kell működnie.

A tanulók személyiségfejlesztésében az **intézmény együttműködik a szülőkkel**. Részt vállalunk a családi életre nevelés ösztársadalmi feladataiból osztályfőnöki órákon, a különböző tantárgyak jól megválasztott tananyagához kötődve, és spontán módon egyaránt. Segítjük a tanulók továbbtanulását, pályaválasztását.

Figyelembe vesszük a szülők értékeit, érdekeit, véleményét, elvárásait.

Probléma esetén gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, pszichológus áll rendelkezésükre.

Eredményességi mutatókként a pedagógiai program 1. pontjában meghatározottakat jelöljük meg az alábbiakkal kiegészítve:

- Tanulóink legalább 60 %-a az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskola helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.
- Minden tanuló ismerje, 75 %-uk érvényesítse a kulturált viselkedés- és magatartásformákat.
- Tanulóink 80 %-a a nyolcadik évfolyam első félévének végéig alakítsa ki határozott elképzeléseit közelebbi és távolabbi jövőjét, sorsát illetően
- Az eredményességet minden tanév végén az osztályfőnökök állapítják meg, s osztályfőnöki munkaterveikben rögzítik.
Az adatelemzés és a személyes tapasztalatok birtokában ők döntenek a mérési technikákat illetően is.
- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok tervezését az iskola igazgatósága évente ellenőrzi, s ötévenként legalább egy alkalommal elemzi és értékeli a megvalósítás helyzetét.

3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

3.1. A közösségfejlesztés célja

A munkaerőpiac elvárásai, valamint az élethosszig tartó tanulás, azaz a folyamatos képzés igénye megkívánja a jövő munkavállalóitól, hogy gyorsan, hatékonyan és zökkenőmentesen tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Ehhez **elengedhetetlenül szükséges** a személyiségfejlesztésnél felsorolt kulcskompetenciákon kívül **a tudatos életvezetéshez, a közösség iránti felelős elkötelezettséghez**, az egészséges életmódhoz, a véleményalkotáshoz és döntéshez, **valamint a harmonikus, feszültségektől mentes kapcsolatteremtéshez szükséges képességek** fejlesztése is.

A közösségben való nevelés, a közösségfejlesztés, amely mint tanulási színtér is megjelenik, az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot megteremti, alakítja és **a társas valóságban való eligazodást** segíti.

3.2 Fő feladatai:

- kapcsolatépítés
- kölcsönös egymásra figyelés, segítségnyújtás
- társas kapcsolatok, felelősségérzet, felelősségtudat fejlesztése

3.3. Színterei:

- család
- iskola
- osztályközösség
- egyéb
- tanóra
- tanórán kívüli tevékenységek.

3.4. Az iskolában folyó közösségfejlesztés színterei:

- tanórák
- osztályfőnöki órák
- tanórákon kívüli, felnőttek által szervezett, iskolai sportfoglalkozások.
- tanórákon kívüli, diákok által (tanári segítőkkal) szervezett iskolai foglalkozások
- diákönkormányzat
- iskolai ünnepélyek, hagyományőrző tevékenységek
- szabadidős tevékenységek
- tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások
- versenyek, vetélkedők, bemutatók
- szakkörök
- tanulmányi kirándulások, erdei iskola (Évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást/erdei iskolát szervezünk. A részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.)

3.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok részletezése

- **A különféle iskolai, tanulói közösségek megszervezése, tanári irányítása**
Feladat: a tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, azok tudatos tervszerű pedagógiai fejlesztése.
- **A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása**
Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- **A tanulók életkori fejlettségének figyelembe vétele a tanulókörösség fejlesztésében**
Feladat: A gyermekkorból a kamaszkorba lépő, és a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró személyiségek támogatása.
- **Az önkormányzás képességének kialakítása**
Feladat: tanár segítségével közös célkitűzések megfogalmazása, a munka elvégzése, és az elvégzett munka értékelése.
- **A tanulói közösség tevékenységének megszervezése**
Feladat: A közösségi együttéléshez szükséges magatartási és viselkedési minták, tapasztalatok összegyűjtése. Az összetartozást erősítő erkölcsi normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- **A kooperatív együttműködésből adódó feladatok, elvárások**
Feladat: Olyan pedagógiai módszerek alkalmazása, amelyek a kortársi, tanulói együttműködésen alapulva a tanulást társas tevékenységgé teszik.

3.6 .Kiemelt kompetenciafejlesztési területek a közösségfejlesztésben:

- **Szociális és állampolgári kompetenciák**
Közjő iránti elkötelezettség, konfliktuskezelés, együttműködő magatartás, felelősségvállalás a környezet és az emberi közösségek harmonikus viszonyáért.
- **Anyanyelvi kommunikáció**
Saját és közérdek képviselőjéhez szükséges szóbeli és írásbeli, nyelvi kifejezőkészség.
- **Kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia**
Egyéni tervek készítése, megmértetés, kockázat felvállalása (versenyek).

3.7. Kulcsfontosságú tényezők a közösségfejlesztésben

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő **tanítási óra**.

Mind a közösségfejlesztés, mind a személyiségfejlesztés **sikerének alapja** a pedagógustestület műveltsége, intelligenciája, fegyelmezett céltudatossága, megengedő igényessége, humorérzéke, következetessége.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a.) A **motiválás** célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.
- b.) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis **állandó aktivitását** biztosítják.
- c.) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a **differenciálás**, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

➤ **Az egységes alapokra épülő differenciálás**

Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő **tanítási folyamat, tanulási tevékenység**.

A tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

A pedagógus a **differenciálás során** figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. **Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít**, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához **alternatívákat keres**. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A **differenciált tanulásszervezés** terén különösen a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

- a.) Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- b.) A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
- c.) Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- d.) Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit, az adaptív oktatás- tanulásszervezést.
- e.) Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani.
- f.) A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
- g.) A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikák, alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.

➤ **Az osztályfőnök felelőssége**

A közösségfejlesztés alapvetően osztálykeretben folyik, s ennek megfelelően az osztályfőnök felelőssége meghatározó. A tantestület támogatásával figyel arra, hogy:

- Egyetlen gyermek se legyen magányos, kirekesztett.
- Valamennyiüknek legyen tanévenként legalább egy olyan pozitív élménye, amely kizárólag közösségben élhető át.
- Mindannyian szerezzenek alá-, fölé- és mellérendelt viszonyból eredő tapasztalatokat.
- E tevékenység megszervezése, ellenőrzése és értékelése az osztályfőnök feladata.
- Szolnokon a roma a legnagyobb lélekszámú kisebbség. A roma tanulók száma iskolánkban jelenleg elenyésző. Elsősorban az osztályfőnök feladata, hogy **beilleszkedésüket megkönnyítse**, osztálytársaikban az "elfogadó" magatartást erősítse. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére, a Szolnokon élő **romák kultúrájának** megismerését szolgáló tananyagot alsó tagozaton **irodalom**, felső tagozaton **irodalom és történelem tantárgyak tartalmazzák**. A nagyobb **esélyegyenlőség biztosítása** érdekében a kisebbségi tananyagtartalmak mellett a **többségi diákok érzékenyítését** is fontosnak tartjuk. Az **inkluzív nevelés** célja, hogy eszközrendszerével csökkentse a kizárásra irányuló nyomásokat, segítse a befogadást az iskolában. (A befogadás egy soha be nem fejeződő folyamat.)

Eszközei: nyitott, befogadó légkör, az együttműködés valamennyi formája (tanár-diák, diák-diák, diák-tanár, tanár-szülő viszonylatokban), a tevékenységorientált oktatási formák, egyéni szükségletekhez igazodó differenciáló oktatás, sokrétű értékelési módok alkalmazása.

➤ **Az osztályfőnöki munka feladatkörei:**

Közvetlen nevelőmunka:

- ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk
- az aktuális események feldolgozása
- különböző értékrendek megismertetése
- a kultúrahasználát megtanítása
- a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység
- mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában
- törődés a gyermekek aktuális problémáival
- az osztály konfliktusainak megoldása
- gyermekvédelmi munka.

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok:

- a haladási napló naprakész vezetése
- a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése
- igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása
- félévkor és évvégén a magatartás, szorgalom és illemjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt
- félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás.

Szervezés:

- koordinációs feladatok végrehajtása
- kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel
- szülők közötti felvilágosító munka
- szabadidős tevékenységek, programok szervezése.

➤ **Az iskolai közösségformálásban nagy jelentőséget tulajdonítunk az alábbi hagyományőrző rendezvényeinknek, versenyeinknek:**

- az iskola névadójának, II. Rákóczi Ferencnek az emlékét idéző „Pro patria emléknapok”:
- tanévnyitón iskolai jelvény átadása az új tanulóknak,
- Rákócziok napja – szeptember hónapban,
- „Olvasás Hete”- Nyílt órák, „Aranyszáj” megyei szép olvasó, szép beszéd verseny,
- 5. osztályos megyei német nyelvi verseny
- iskolaelőkészítő, képesség vizsgáló foglalkozások szervezése leendő első osztályosoknak, azok fogadása „Bemutató Nap” keretében,
- tanulmányi kirándulások (3-5 napos erdei iskola),
- ünnepélyek, megemlékezések, emlékünnepek, koszorúzás,
- minden évben „Himnuszéneklő” verseny,
- páros években „Pro patria” megyei történelem verseny, páratlan években „Pro patria” megyei vers-és prózamondó verseny szervezése
- rendhagyó tanítási nap, az előadót, a témát, a keretet, esetleg a módszert illetően rendhagyó tanítási órák,
- Alapítványi Bál
- „Egészségnap”
- a Diákönkormányzat Napja
- 7. és 8. osztályos országos német nyelvi verseny (elnyert pályázat esetén)

- tanévzáró ünnepélyen Pro patria plakett adományozása 1-1 tanulónak kiemelkedő tanulmányi- és sporteredményéért, ill. közösségi munkájáért, továbbá 1-1 pedagógusnak, iskolát támogató szülőnek és szervezetnek;
- Hegedűs Csaba vándorkupa évente a „Jó tanuló - jó sportoló” címet elnyert tanulónak.
- Minden tanév folyamán az osztályok megemlékezést tartanak október 6-án, a magyar kultúra napján, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapján, a költészet napján, a holokauszt áldozatainak emléknapján, a Föld napján és a Nemzeti Összetartozás Napján.
- Az iskola tevékenységét, munkáját összefoglaló Iskolanapló vezetése.
- Régi osztályok osztálytalálkozóinak a szervezése.

➤ **A szórakoztató, kulturális- és sport programok:**

- karácsonyi hangverseny,
- Mikulás-nap
- karácsonyi vásár
- farsangi karnevál,
- diáknap (diákigazgató választás)
- Rákóczi Kupa kézilabda és cselgáncs sportágakban,
- kétévenként kulturális gála, ill. sportnap,
- táncos összejövetelek, évente két alkalommal sul-disco
- színház- és mozilátogatás stb.

➤ **A közösségfejlesztés meghatározó tényezője a diákönkormányzat,** amely választott szerve, a Diáktanács útján fejt ki tevékenységét. A diáktanács tevékenységét 1-1 patronáló pedagógus segíti az 1. - 4. és az 5. - 8. évfolyamokon. Az 5.-8. évfolyamokon osztályonként 2-2 választott tanuló képviseli a diákok érdekeit a diáktanácsban.

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő kérdésekre terjed ki. A diákönkormányzat munkáját a tanulók által felkért nagykorú személy segíti, aki – a diákönkormányzat megbízása alapján – eljárhat a diákönkormányzat képviseletében is.

A diákönkormányzati munka segítése valamennyi pedagógus munkaköri feladata.

A diákönkormányzati munka főbb területei:

- Az iskolai diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol a házirend elfogadásakor, illetve módosításakor.
- Tanulói érdekvérvényesítés /osztályközösségben, diáktanács ülésén, igazgatói fogadónapon, iskolagyűlésen – a házirendben szabályozott módon/.
- Öntevékenység fejlesztése /ügyelet, önkiszolgáló mozgalom, papírgyűjtés, iskolai ünnepek és rendezvények szervezése/
- A tanulók informálása /faliújság, iskolaújság, iskolarádió szerkesztése, tájékoztatás osztályfőnöki órákon és iskolagyűlésen/,
- Részvétel a tanulók jutalmazásában és elmarasztalásában – e Pedagógiai program II/4. 6. pontjában foglaltak szerint.

➤ **Diákétkeztetés.** A tanulók számára – igény esetén – napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) vagy ebédet (menzát) biztosít az intézmény. Az étkezési térítési díjakat a SzMJV Intézményszolgálatá által meghatározott módon kell befizetni.

➤ **Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.** Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az

egy- egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti két felzárkóztató órát szervezünk.
- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvételi sikeres eredményeinek elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére képességfejlesztő órákat tartunk heti egy órában magyar, matematika és idegen nyelv (német, angol) tantárgyakból.
- További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.
- A felzárkóztató foglalkozások sajátos formái az egyéni foglalkozások. Az egyéni foglalkozásokon a köznevelési törvény előírása alapján heti két órában elsősorban azok a tanulók vesznek részt,
  - akiknek az első-negyedik évfolyamon az eredményes felkészülése ezt szükségessé teszi,
  - akik második vagy további alkalommal ismétlik ugyanazt az évfolyamot.

➤ **Képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés.**

Az iskola – amennyiben a feltételek adottak a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló miniszteri rendeletben szereplő előírásoknak – a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányainak ellensúlyozása céljából képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést szervez.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés keretei között a tanulók

- egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása,
- fejlődésének elősegítése,
- a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik.

Integrációs felkészítésben vesznek részt azok a képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók, akik egy osztályba, osztálybontás esetén egy csoportba járnak azokkal a tanulókkal, akik nem vesznek részt a képesség-kibontakoztató felkészítésben.

A képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók nevelése-oktatása, tudásának értékelése az oktatásért felelős miniszter által kiadott program alkalmazásával történik.

➤ **Iskolai sportkör:**

Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

➤ **Szakkörök:**

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziak, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az igazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

➤ **Versenyek, vetélkedők, bemutatók:**

A tehetséges tanulók fejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A

legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

➤ **Témahetek, témanapok (projekthetek, projektnapok):**

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projektoktatást (témaheteket, témanapokat) szerveznek. A projektoktatás egy iskolai napon legalább három órát meghaladó foglalkozás vagy több iskolai órán, tanítási napon át zajló tanítási-tanulási folyamat. Ennek során – elsősorban – a tantárgyi rendszerbe nehezen beilleszthető ismeretek feldolgozása történik egy-egy témakör köré csoportosítva a gyerekek aktív részvételével zajló közös, sokféle tevékenységre építve. A hosszabb (több napos, egy hetes) témahetet (projekthetet) ünnepség keretében értékeljük és zárjuk. Iskolánkban évente ismétlődő témahetek/ napok, az olvasás/szépirodalom megszerettetését szolgáló „Olvasás Hete”, a „Farsang napja”, az egészségvédelemmel, az elsősegélynyújtással foglalkozó „Egészségnap”, „Sportnap”, iskolánk névadójával, illetve a honismerettel kapcsolatos ismereteket feldolgozó „Pro patria emléknapok”. A hosszabb (több napos, egy hetes) témaheteken /témanapokon feldolgozásra kerülő ismereteket a nevelők szakmai munkaközösségei éves munkatervükben határozzák meg.

➤ **Tanulmányi kirándulások:**

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára gyalogos vagy kerékpáros tanulmányi kirándulásokat szerveznek Szolnok és környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából.

➤ **Osztálykirándulások/Erdei iskola:**

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal osztálykirándulást/erdei iskolát szerveznek. Az osztálykiránduláson/erdei iskolában való részvétel önkéntes és a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

➤ **A külföldre szervezett utazások (német testvériskolai kapcsolat, „Határtalanul” stb.):**

Célja más országok kultúrájának hagyományainak megismerése, elfogadása, kapcsolatteremtés. A részvétel önkéntes. Feltétele a megfelelő tanulmányi eredmény és magatartás, az év során a kapcsolódó területen végzett aktív, színvonalas tevékenység, a felmerülő költségek vállalása. A tanult idegen nyelv gyakorlására szervezünk külföldi utat angol, német nyelvterületre.

➤ **Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás:**

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

➤ **Szabadidős foglalkozások:**

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és

múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

➤ **Iskolai könyvtár.**

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.

Az iskola **létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.** A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

➤ **Hit- és vallásoktatás**

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

➤ Az iskola azonban **egyéb közösségeket** is létrehozhat /napközi, tanulószoba, énekkar, sportkörök, szakosztályok/, s a házirendben szabályozott módon lehetővé teszi tanulói kezdeményezésre diákkörök szervezését is.

A **sikeresség kritériumait** az alábbiakban jelöljük meg:

- A tanulók 90 %-a legalább a hatodik évfolyam befejezéséig találja meg azt az iskolai közösséget, amelyben jól érzi magát, amely felszínre hozza és méltányolja értékeit, s amelyet tevékenységével örömmel szolgál.
- Legalább a hetedik osztály végéig mindegyikük találja meg azt a személyt /barátok, pedagógusok vagy családtagok körében/, aki(k) iránt tartós bizalmat érez.
- A nyolcadik évfolyam végéig a célként meghatározott emberi értékek közül legalább hat a tanuló személyiségének bizonyítható elemévé válnak.

Céljaink megvalósulását az adott évfolyamokon ellenőrizzük, értékeljük.

Tanulói, szülői, nevelői vélekedésre, interjúkra épülő és egzakt mérési eszközöket egyaránt alkalmazunk.

A mérési technikák, eszközök megválasztása, ill. kidolgozása az osztályfőnöki munkaközösség feladata.

A lebonyolítás és értékelés felelőse a felsős igazgatóhelyettes.

4.A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64. §-ban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,

- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát kell tennie annak a tanulónak, aki a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott.

- A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
  - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
  - javítóvizsga esetén, a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.
- Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyek tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben:
  - 2016-2017. tanév júniusban: A negyedik és a nyolcadik évfolyamon.
A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.

Alsó tagozat			
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli	-
Idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Matematika	írásbeli	szóbeli	-
Erkölcstan	-	szóbeli	-
Környezetismeret	írásbeli	szóbeli	-
Ének-zene	-	szóbeli	gyakorlati
Vizuális kultúra	-		gyakorlati
Életvitel és gyakorlat	-		gyakorlati
Testnevelés és sport	-		gyakorlati

Felső tagozat			
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli	-
Idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Matematika	írásbeli	szóbeli	-
Erkölcstan	írásbeli	szóbeli	-
Történelem	-	szóbeli	-
Természetismeret	írásbeli	szóbeli	-
Fizika	írásbeli	szóbeli	-
Kémia	írásbeli	szóbeli	-
Biológia	írásbeli	szóbeli	-
Földrajz	írásbeli	szóbeli	-
Ének-zene	írásbeli	szóbeli	gyakorlati
Tánc és dráma	-	szóbeli	-
Vizuális kultúra	-	-	gyakorlati
Informatika	-	szóbeli	gyakorlati
Technika, életvitel és gyakorlat	-	-	gyakorlati
Testnevelés és sport			

5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókat érintő pedagógiai tevékenység

5. 1. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenység:

- Nagy figyelmet fordítunk az iskolába érkező tanulók érzelmi, szociális biztonságának megteremtésére. Időt biztosítunk arra, hogy megismerjék tanítóikat, az iskola dolgozóit, osztálytársaikat, az iskolai élet szokásait, s jól tájékozódjanak az iskola létesítményeiben.
- Segítjük társas kapcsolataik alakulását, tanuláskoruk eredményességét, és sikerélményt jelentő cselekvési lehetőséget biztosítunk számukra.
- Ha a fentiek ellenére is érzékeljük a beilleszkedési, magatartási zavar azon tüneteit, amelyek kedvezőtlenül hatnak a tanuló és osztálytársai fejlődésére, előbb a szülővel, majd szakemberek közreműködésével törekszünk az okok feltárására, s az adott helyzet türelmes kezelésére.
Az olykor hosszadalmas pedagógiai tevékenységhez megértést kérünk az osztálytársaktól és a szülőktől is.
- Azokra, akiket a szakértői bizottság magatartási zavarok miatt sajátos nevelési igényű tanulónak minősített, megkülönböztetett figyelmet fordítunk.
A szakértői bizottság javaslatainak érvényesítése során igénybe vesszük mentálhigiénés végzettségű pedagógusaink közreműködését. Gyógypedagógusunk szakmai véleményét, tudását, segítségét kérve keressük a gyermek számára legmegfelelőbb fejlesztési lehetőségeket. Egyéni fejlesztési terv készítésével megteremtjük annak feltételét, hogy a fenntartó biztosítsa az e munkához szükséges időkeretet. A fejlesztésre szánt órákon képességek, készségek fejlesztésével a hátrányok, lemaradások csökkentésére törekszünk.

- Ha erőfeszítéseink eredménytelenek maradnak, szakértői javaslat és szülői egyetértés birtokában magántanulóként segítjük a tanulmányok folytatását. Iskolaváltoztatást csak abban az esetben javasolunk, ha pedagógiai eszközeink kimerültek, vagy másik intézményben nagyobb esélyt látunk a tanuló beilleszkedésére.
- A „Sakk, mint oktatási eszköz” projekt bevezetésének, elsődleges célja a személyiségfejlesztés, a kritikai gondolkodás fejlesztése intézményi keretek között, heti rendszerességgel, tanítási idő keretében. A projekt további célja a viselkedés zavaros tanulók megsegítése az oktatásba való beilleszkedésben.

Tevékenységünket akkor tekintjük eredményesnek, ha iskolai jellegű feszültségek egyetlen esetben sem idéznek elő kezelhetetlen zavarokat.

5. 2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység:

A személyiségfejlesztésnél megemlített **speciális kompetenciák fejlesztése** alatt a tehetséggondozást értjük. A tehetség kibontakoztatása fejlett személyiség nélkül nehezen képzelhető el, ezért a személyiségfejlesztésnél felsorolt kompetenciák fejlesztése (motiváció, önismeret, alkalmazkodás, moralitás stb.) a tehetséggondozásban is nélkülözhetetlen.

5. 2. 1. A tehetséggondozással kapcsolatos feladatok:

*„A család értéket ad,
a tanár kapukat nyit,
a társak, mint katalizátorok hatnak.”
(Mönks)*

- A **tehetséggondozás célja** szerint lehet:
  - a tehetséggel összefüggő erős oldal támogatása,
  - a tehetséggel összefüggő gyenge oldal fejlesztése,
  - a tehetség hatékony fejlesztéséhez szükséges pszichológiai háttértényezők (energia, motiváció, feltöltődés stb.) biztosítása
- A **tehetségfejlesztés stratégiája, színterei:**
A tehetséges tanulókkal való kiemelt foglalkozás mindig pedagógiai tevékenységünk középpontjában állt. Intézményi **adottságaink az "integráló" tehetséggondozás,** - azaz a magasabb szintű differenciációval, órarend- és csoportbontással, valamint speciális pedagógiai technikák (**gazdagítás, dúsítás**) lehetőségeinek kreatív alkalmazásával járó **–úttjainak igénybevételére adnak lehetőséget.** Pl.: a tanórai differenciálás különféle formái (minél több kics csoportos, kooperatív tanulás, páros és egyénre szabott munka):
  - német emelt szint,
  - magyar – német két tannyelvű oktatás,
  - sakk, Sakkpalota program
  - fakultáció,
  - délutáni foglalkozások (szakkör)
  - hétfégi programok,
  - nyári táborok
  - mentor-program stb.

➤ **Az iskolai tehetséggondozás főbb területei:**

- a kiemelkedő átlag feletti intellektuális képességek továbbfejlesztése,
- az átlagot meghaladó speciális képességek felfedezése és fejlesztésük szervezeti kereteinek megteremtése,
- a kreativitás fejlesztése,
- ösztönzés, motiválás
- a személyiség fejlesztése (motiváció, önismeret, alkalmazkodás, moralitás, viselkedéskultúra stb.) hiszen fejlett személyiség nélkül nehezen képzelhető el a tehetség kibontakoztatása.
  - a „Sakk”, mint oktatási eszköz” c. tantárgy tanítási óra keretében

Az iskolai tehetséggondozás főbb területei a Sakkpalota programban:

- A sakk egy, a tanuló személyiségét komplexen fejlesztő stratégiai táblajáték.

A sakk szabályainak tanulása közben a gyermeknek bővül:

- emlékezete
- szókincse
- megkülönbözteti a bábukat és nevet rendel melléjük
- megismeri tulajdonságaikat: melyik hogyan léphet, hogyan üthet
- megtanul síkban tájékozódni
- megismeri a mátrixot: a sor és oszlop fogalmát
- egyeztetni a bábuk helyét és értékét
- a táblán történő tájékozódáshoz számokat és betűket rendel egymáshoz
- elsajátítja a játékszabály rendszerét.

➤ **Az iskola feladatai:**

- Tehetségazonosítás támogatása,
- Tehetséggondozó munkaközösség, szakkörök működtetése,
- Tehetségfejlesztő program kidolgozásához feltételek biztosítása.
- Továbbképzéseken való részvétel lehetőségeinek biztosítása,
- A tehetséggondozás további formáinak megteremtése.(szorgalmazása)

➤ **A pedagógusok feladatai:**

- A tehetség-ígéreték felfedezése, megfelelő feladatokkal egyéni tanulási stratégiáik fejlesztése, a tehetséges tanulónak kihívást jelentő komplex, interdiszciplináris témákkal való foglalkozás lehetőségének biztosítása,
- Egyéni, kiscsoportos fejlesztési program készítése,
- Felkutatni, megteremteni a valódi teljesítmény/megmutatkozás lehetőségeit, a minél több tudás /tapasztalat megszerzéséhez,
- Érdeklődésükkel, elkötelezettségükkel, barátságukkal lelki támaszt nyújtani,
- A tehetséges gyermek családjával való folyamatos kapcsolattartás, információcsere, együttműködés. (Ennek legfőbb tartalmi vonatkozásai: célok tisztázása, egyeztetése, azonos követelményrendszer kialakítása, a tanuló megismerése, tehetségének felismerése, a fejlődés közös értékelése, a pedagógus tanácsa, módszertani segítségnyújtás, a gyerek érzelmi támogatása, elfogadása, odafigyelés)
- Szakköri programismertető tartása, szülőknek, tanulóknak,
- Szakköri programok népszerűsítése, a szervezési feladatok ellátása,
- Újabb mentorok beszerzése, hogy minél szélesebb tevékenység paletta állhasson tanítványaink rendelkezésére,
- Nyomon követés biztosítása, szaktanárok együttműködése.

- A tehetség alakulása, a tehetséges gyerekek sorsának nyomon követése két időszakra tehető:
  - Az iskolai képzés időszakára, illetve
  - A képzési ciklus befejezése utáni időszakra.
  - A képzési időszakon belül a tanulmányi eredmények alakulását, a tanórán kívüli tevékenységet lehet és kell nyomon követni (szereplések, eredmények mérése, értékelése).
- A képzési időn túl a visszatérő tanuló beszámolója adhat információt.

5. 2. 2. Az iskolánkban folyó tehetséggondozó munka fókuszja/területei:

- Nyelvi tehetségterület
- Logikai- matematikai tehetségterület
- Testi-kinesztetikus tehetségterület

Alsó tagozaton (alapozó szakasz) általános intellektuális fejlesztés megalapozása zajlik, hangsúly a feltöltődésen, személyiségfejlesztésen.

Felső tagozaton~ komplex programok kidolgozásával/megvalósításával, a „kóstoljon bele” jegyében ~ az általános intellektuális képességek erősítése mellett a speciális képességek felé irányítás, a szunnyadó tehetségek feltárása, az alulteljesítés okainak, hátterének felderítése a feladat.

➤ **Kiemelt kompetenciafejlesztési területek a tehetséggondozásban:**

- **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**
Egyéni tervkészítés, megmérettetés, kockázat felvállalása (versenyek),
- **Digitális kompetencia**
Önálló információkeresés interneten (előadások készítése, újságszerkesztés), IKT-eszközök használata
- **Szociális és állampolgári kompetenciák**
Közjó iránti elkötelezettség, konfliktuskezelés, csoportmunkában együttműködés stb.
- **Hatékony, önálló tanulás**
Saját tanulás megtervezésének, megszervezésének képessége.

Az **osztályfőnökök** révén, számon tartjuk a tanulók érdeklődési területeit, azok alakulását, változását. Gondoskodunk, hogy az arra méltó tevékenységek, **eredmények nyilvánosságot** kapjanak. Ennek érdekében iskolánkban kialakítottuk a **tehetségek kincsestárát**, amely bemutatkozási lehetőség a kreatív, ügyes tanítványok számára. **Folyosói vitrinünkbe** tehetséges tanulóink versenyekről hozott serlegei, plakettjei kerülnek. A **Tehetséggaléria** fotók, képek kiállítását teszi lehetővé tehetséges tanulóink, kollegáink számára.

➤ **Mentorálás, mentorhálózat. Együttműködés külső szervezetekkel:**

- Önkéntes mentorok,
- Óvodák, minden szolnoki és Szolnok környéki általános iskola, középiskolák, Vizuális Művészeti Alapiskola, Ádám Jenő Magán Zeneiskola, Bartók Béla Állami Zeneiskola, Városi Sportiskola, és Sportcentrum, Sportklubok, Sportegyesületek, Jász- Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet
- Közművelődési intézmények: Galéria, Borostyán Művelődési Ház, Aba-Novák Kulturális Központ, Vasutas Művelődési Ház, Szigligeti Színház, Napsugár

Gyermekház –Kézművesház, Megyei Levéltár, Versegly Ferenc Gyermekkönyvtár, Damjanich János Múzeum, Művésztelep, Tájház, Zöldház-Gyermekház.

- Tehetségpontok: Curie Tehetseggondozó és Oktatasfejlesztő Alapítvány Tehetsegháloja

5. 3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program:

- Alapvető célunk, hogy tanulóink elérjék önmaguk lehetőségeinek legfelső szintjét. A tanulmányaikkal nehezen boldoguló gyermekek esetében ez a társadalmi beilleszkedéshez és valamely szakma későbbi elsajátításához szükséges elemi ismeretek megtanítását jelenti.
- A tanulók segítésekor abból indulunk ki, hogy a tanulási nehézségek a hiányos, fejletlen képességek, adottságok, rossz szociális körülmények, akarati tényezők, nem megfelelő magatartás - olykor halmozottan előforduló - következményei.
- A felzárkóztatás egyénre, csoportra, szükség esetén egész osztályra szóló differenciálási terv alapján történik. Nagy súlyt helyezünk a tapintatos egyéni bánásmódra, a lassúbb haladási ütemre, a taneszközök, segédletek megválasztására – olykor beszerzésére –, gyakori használatára és a folyamatos gyakorlásra.
- A tanulókat olyan feladatok elé állítjuk, amelyek figyelmes, szorgalmas és fegyelmezett munkával teljesíthetők. Lemaradás esetén biztosítjuk a pótlás lehetőségét. Értékeléseink ösztönzőek, gyakran alkalmazzuk a dicséret és a jutalmazás eszközeit.
- A tanulási folyamatban akadályozott, részképesség zavarral küzdő tanulók - a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján - egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól felmentést kapnak. Egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás keretében, egyéni fejlesztési terv alapján kapnak segítséget a felzárkóztatáshoz. Az ehhez szükséges órakeretet a fenntartótól igényeljük.
- Azok a tanulási nehézséggel, enyhébb részképesség zavarral küzdő gyerekek, akik szakértői véleménnyel nem rendelkeznek prevenciósz fejlesztő foglalkozáson vesznek részt.
- A 4. 2. pontban felsorolt szervezeti keretek és módszerbeli megoldások némelyike jól alkalmazható a gyengébb tanulók segítésére is.
E tekintetben azonban különösen nagy jelentőségűek
  - az alsó tagozatos fejlesztő foglalkozások, amelyek néhány esetben felső tagozatos tanulóra is kiterjednek,
  - a napközi, amely alsó tagozaton csaknem korlátlanul igénybe vehető, a felső tagozaton azonban előnyben részesítjük a segítséget igénylő és erős tanulási szándékot kinyilvánító tanulókat,
  - az egyéni és kiscsoportos, alkalmi, ill. rendszeres korrepetálások,
  - a személyiség- és képességfejlesztő tréningek,
  - a tanulás tanítása,
  - a szabálykövető játékok.

Eredményességi mutatók:

- A felzárkóztatásba bevont tanulók átlagosan 95 %-a megfelel a tantervi minimum követelményeknek.
- Az alapkészségek és ismeretek mérésének tanévenkénti átlaga ezen tanulók körében meghaladja alsó tagozaton a 60, felső tagozaton az 50 %-ot.
- Az érintett tanulók két harmada nem szerez félévenként 15-nél több tantárgyi elégtelen érdemjegyet.
- Vállalják a vizsgákon való megmérettetést és azokon megfelelő – legalább elégséges – eredményt érnek el.
- Az írásbeli házi feladatokat az esetek 90 %-ában elkészítik.
- Általános iskolai tanulmányaik befejezésekor valamennyiüknek esélye van a szakmaszerzésre.

A felzárkóztatásba bevont tanulók, és a fentiek szerinti teljesítmények nyilvántartása az érintett pedagógus és az osztályfőnök kötelessége.

5. 4. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók: sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget mutató gyermekek, tanulók (BTMN) integrált fejlesztése:

- Sajátos nevelési igényűnek csak az a gyermek, tanuló számít, aki erről érvényes szakértői véleménnyel rendelkezik.
- A Pedagógiai Szakszolgálatok, javasolják a gyermek, tanuló együttnevelését, oktatását a többi gyermekkel, tanulóval, iskolánk inkluzív pedagógiai segítséget nyújt.
- A helyi igényeket felmérve, valamint intézményünk személyi és tárgyi adottságait, feltételeit tekintve az iskolánk az alábbi sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket tudja fogadni:
  - tanulási zavart, dyslexiát, dysgraphiát, dyscalculiát mutató gyermekeket,
  - érzékszervi (hallás-, látás-, mozgás- és beszédfejlődésben) sérült gyerekek köréből a szakértői és rehabilitációs bizottság által integrálásra javasoltakat.
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget mutató gyermekeket.Az iskola a teljes integrációt tudja biztosítani a fent felsorolt sajátos nevelési igényű gyerekek számára. Az átlagos osztálylétszám számításánál a sajátos nevelési igényű tanulót, kettő vagy három főként vesszük figyelembe a szakvélemény alapján.
- A tanulót az igazgató, szaktanácsadói javaslatra, egyes tantárgykból vagy tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól felmentheti. Mentés esetén, biztosítunk a gyermek számára fejlesztést, rehabilitációs foglalkozásokat egyéni fejlesztési terv alapján. A tanulónak, a mentesített tantárgy óráin is részt kell vennie, szintjének képességeinek megfelelően differenciált foglalkoztatásban részesülve. Gyógytestnevelési órákat biztosítunk az eltérő testi fejlődésű tanulóknak.
- **A pozitív diszkriminációs lehetőségek figyelembe vételével szerveződnek a tanítási órák, melyek a következők:**
  - A tananyagban (mennyiségben és nehézségi fokban) a gyermek képességeihez való igazítása, adása.
  - A tanulás folyamatának egyidejűleg többszoros (auditív, vizuális, kinezetikus) információ közvetítéssel való segítése.

- Rugalmasabb időkeret a tananyag-feldolgozásban és számonkérésben.
- Sokoldalú eszközhasználat a tantárgy lehetőségei és a pedagógus szakmai megítélése szerint.
- Egyéni pedagógiai segítségnyújtás tanórai keretekben.
- A sérülésből adódó hátrányos következmények csökkentése, ellensúlyozása.
- A képességek tervszerű fejlesztése, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodva.

➤ **A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje:**

- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő, rehabilitációs foglalkozásokon vesznek részt. A fejlesztő munka, az elméleti felkészültség mellett nem nélkülözheti az e célra kidolgozott módszereket és eszközöket. Olyan alapképességeket fejleszt, amelyek a gyerek iskolai teljesítményéhez szükséges képességek, készségek kialakulását szolgálják, hogy minél elsajátíthatóbb legyen az iskolai tanulás. A fejlesztő munka egyik fő célja, hogy a tanulók meglévő hátrányai ne szélesedjenek, hanem a lemaradásuk minél kisebb legyen, és közelítsen az adott évfolyam követelményeihez. Az alkalmazott módszerek meghatározzák a sajátos nevelési igényű tanulók sikereit. Fontos, hogy az osztály tanulói elfogadják tanuló társuk másságát, magas szintű toleranciával rendelkezzenek. Fel kell ismerni, hogy az érintett tanulónak melyek a jól fejlett, jól működő képességei, és ezeknek kibontakoztatásához teret biztosítunk.
- Az első osztály elején mérést végzünk azért, hogy megtudjuk, kik azok a gyerekek, akiknek egyéni fejlesztésre van szükségük. Az egyéni megsegítést, az első osztályos tananyag elsajátítása érdekében biztosítjuk és a tanulási kudarcok megelőzésére szánjuk. A rész-képesség zavarok korai felismerése azért fontos, mert terápia hiányában megakadályozza az olvasás-írás elsajátítását. Azokat a tanulókat, akiknek a prevenció nem elégséges, szakértői vizsgálatra küldjük. A szakértői vizsgálati eredményt minden, a gyerekekkel foglalkozó pedagógus ismeri és a szakértői javaslatnak megfelelően fejleszti a gyermeket. Segíti társakhoz való beilleszkedésüket, emberi kapcsolataikat, legyen meg számukra az esélyegyenlőség.

5. 5. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- Nevelés tekintetében politika-és ideológiamentes értéket vallunk magunkénak. Hagyományaink alapján szervezzük, és új igény esetén készek vagyunk bővíteni a szabadidős programok választékát.
- Alapvető célunk, hogy az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyéni bánásmód elvének teljes körű érvényesülését biztosítsuk. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célunk az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása. A hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálására az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében, az intézményünk minden tevékenysége során figyel:
- tanításban, ismeretközvetítésben felzárkóztató órák szervezésével
  - a tanulók egyéni fejlesztésben, egyéni fejlesztési terv kidolgozásával
  - tanulói előmenetelben egyénre szabott számonkéréssel, előmenetel követéssel
  - a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában a szülőkkel való szoros együttműködéssel
  - a továbbtanulásban, pályaaorientációban mentortanárok segítségével
  - a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében módszertani továbbképzésekkel

- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

➤ **Gyógypedagógiai nevelés, oktatás:**

Iskolánkban gyógypedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos tanári, és nyelv-és beszédfejlesztő végzettséggel segíti az integrációs munkát.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók számára biztosítani tudjuk a megfelelő szolgáltatásokat, ellátásuk megfelelnek a törvényességi, szakmai követelményeknek.

6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok:

- A tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segítségével – az iskola valamennyi pedagógusa részt vesz.
- Fizikai, lelki, erkölcsi, szociális, anyagi veszélyeztetettség gyanúja esetén az osztályfőnök az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelősével haladéktalanul családlátogatást végez.
- A veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű tanulókat – amennyiben tudomást szerzünk róla nyilvántartásba vesszük.
- A problémák megoldását elsősorban iskolai, pedagógiai eszközökkel segítjük.
  - A tanulókat olyan tudásanyaggal látjuk el, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy helyes döntéseket hozzanak testi- lelki- szociális- egészségükkel kapcsolatban /egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése, gyógytestnevelés, családi életre nevelés, személyes tanácsadás tanulóknak, szükség esetén a szülőnek életviteli kérdésekben, egészségügyi szűrővizsgálatok, pályaválasztás segítése/.
  - Ellátjuk a legalapvetőbb szociális szolgáltatásokat /ügyelet 6,45 órától a tanítás kezdetéig, valamint 16,00-17,00 óra között, iskolai büfé 7,45 órától 10,00 óráig, ebéd és uzsonna biztosítása, napközi, a tanulók szabadidejének szervezése/.
  - Segítjük tanulmányi munkájukat, hogy annak eredményei, sikerei ellensúlyozzák a tanulók ártalmas „élményeit” /fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozások, korrepetálás, differenciált oktatás és képességfejlesztés az indulási hátrányok csökkentésére/.
- Különös figyelmet fordítunk a közlekedési szabályok megismertetésére, valamint a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére.
- Amennyiben a pedagógiai eszközök kevésnek bizonyulnak kötelezően segítséget kérünk a pedagógiai szakszolgálat, a gyermekjóléti-, a családsegítő-, valamint az iskola egészségügyi szolgálat és a polgármesteri hivatal gyámügyi, segélyezési szakembereitől.
- Nagy figyelmet fordítunk azoknak a gyermekeknek a gondjaira, akik nem hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetűek, de különböző okokból nehéz körülmények között élnek.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység:

- A tankönyvvásárlás támogatására rendelkezésünkre álló összeget oly módon osztjuk el, hogy a rászorulókat igényeit – könyvtári könyvek kölcsönzésével – maradéktalanul kielégítsük.
- Ellátjuk az étkezési térítési díjak fizetéséhez nyújtott segélyekkel kapcsolatos iskolai feladatokat.
- Ruházatot, könyveket, játékokat gyűjtünk – a legnagyobb tapintat mellett – a rászoruló családok gyermekeinek.
- A szorgalmas, tehetséges tanulók versenyeztetését, kirándulását anyagilag is támogatjuk.
- Megszervezzük tanulóink jótékonyági rendezvényeken való részvételét.
- Egyéni képességeikhez igazodva segítjük tanórai és tanórán kívüli tanulásukat.
- Bevonjuk őket mindazokba az iskolai közösségekbe, amelyekben új ismeretekre, élményekre, barátokra, társakra tehetnek szert.
- Tanácsokkal segítjük a családok életvezetési gondjainak enyhítését.

7. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának, együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

7.1. Az iskola közösségeinek együttműködése

- **Az igazgatóság és a nevelőtestület együttműködése:**
  - a.) A **nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése** az igazgató segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.
  - b.) **Az együttműködés fórumai:**
    - az igazgatóság ülései,
    - az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) ülései,
    - a különböző értekezletek,
    - megbeszélések,
    - stb.
  - c.) Ezen **fórumok időpontját** az iskola éves munkaterve határozza meg.
  - d.) Az igazgatóság az **aktuális feladatokról** a nevelői szobában elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül, ill. e-mailben értesíti a nevelőket.
  - e.) Az **iskolavezetőség tagjai kötelesek:**
    - az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
    - az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az igazgatóság, az iskolavezetőség felé.
  - f.) A **nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat** szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola vezetőségével.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

- Az iskolában tevékenykedő **szakmai munkaközösségek** folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.

- A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség **éves munkatervének** összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:
  - a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,
  - iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
  - iskolán kívüli továbbképzések,
  - a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.
- A **szakmai munkaközösségek vezetői** az iskolavezetőség ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

7. 2. A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az **iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:**

- az iskola igazgatója legalább **évente egyszer a iskolagyűlésen**, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője **havonta egyszer** a diákönkormányzat vezetőségének **ülésén** és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az **osztályfőnöki órákon**.
- A tanulók **kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat** szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a szülői munkaközösséggel.
- A „Rákóczi” diákok, szüleik és pedagógusaik a kölcsönös függőség ellenére tiszteletben tartják egymás **emberi méltóságát**.
- Iskolai magatartási szabályaink átláthatóak, kiszámíthatóak és betartásuk mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárható. A **tanulói jogok** iskolán belüli érvényesítésének módját az iskola **házirendje** tartalmazza.
- A tanulókat tájékoztatjuk minden olyan kérdéstről, amely érinti őket.
A **tájékoztatás** alapvetően az osztályfőnök feladata, de bizonyos esetekben tájékoztatási kötelezettsége van valamennyi pedagógusnak, a diákönkormányzatot segítő nevelőknek és az iskola igazgatójának.

A tájékoztatás **keretei, eszközei:**

- osztályfőnöki órák,
- tanítási órák,
- iskolagyűlés,
- a diákönkormányzat vezetőségi ülései,
- az igazgató havonkénti fogadónapja,
- diákönkormányzati és osztály faliújságok
- a diákönkormányzat által működtetett iskolarádió és az évente három alkalommal megjelenő „Rákócziok Lapja” diákújság.
- Annak érdekében, hogy a tanulók tanulják és gyakorolják a folyamatos, őszinte és **kulturált véleménynyilvánítást**, minden hónap utolsó tantárgyi óráján kérdéseket, észrevételeket, javaslatokat fogalmazhatnak meg az adott tantárggyal, a tantárgyat tanító pedagógus óravezetési stílusával kapcsolatban, a tanár kezdeményezésére.
- Szeretnénk, ha tanulóink az iskolát valóban második otthonuknak éreznék, ezért tanítási órán túl is sok időt töltünk velük, s tovább bővítjük ezeket az alkalmakat.

7. 3. Kapcsolat a szülőkkel

Iskolánk mindig is fontosnak tartotta a szülői házzal való kapcsolatot. A szülőkkel fenntartott kapcsolatunk példaértékű. Igyekszünk egymás elvárásainak megfelelni. Mindkét fél ismeri a jogait és a kötelességeit. Rendszeres kapcsolatban vagyunk, probléma esetén azonnali megbeszélést tartunk. A kapcsolattartási szándék illetve gyakorlat partneri kapcsolattá alakult.

A **partnerséget** szolgálja:

- a Nkt. 72. § (1), ill. a 73. § (1) pontjában meghatározott jogok gyakorlásának biztosítása
- az iskolai szülői közösség létrehozása, annak működtetése
- az iskolai tevékenységről való rendszeres tájékoztatás (az éves ütemterv eljuttatása; értesítés a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról, a szülői értekezletekről, fogadóórákról, a tehetséggondozás sajátos feladatairól, a gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, a Pro patria Alapítvány működéséről, gazdálkodásáról stb.)
- a szülői társadalom véleményéről való kérdőíves tájékozódás, elégedettség vizsgálat
- a szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:
- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a Szülői Közösség iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a.) **Szülői értekezlet**

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása:
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

b.) **Fogadó óra**

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

c.) **Egyéni megbeszélések/alkalmi beszélgetések:**

Feladata:

- a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek

neveléséhez/tehetséggondozáshoz; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

d.) **Nyílt tanítási órák**

Feladata:

- a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, közvetlen tapasztalatokat szerezzen a pedagógusok munkájáról, gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

e.) **Írásbeli tájékoztató**

Feladata:

- a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

f.) **Családlátogatás** (indokolt esetben)

Feladata:

- a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztése érdekében.

A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban, egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy a szülői munkaközösséggel.

- **Az iskola nyitottsága** azt is jelenti, hogy a szülőknek és hozzátartozóknak szabad bejárásuk van 8,00 óráig, 13,45-14,00 óra között és 16,00 órától 17,00 óráig. Ebben az időpontban a foglalkozást tartó illetve felügyeletet ellátó pedagógusokkal hivatalos ügyek nem intézhetők.

Hivatalos ügyek intézésére az igazgatóság munkanapokon 8,00 – 16,00 óra között bármely időpontban a szülők rendelkezésére áll.

A pedagógusok sajátos munkarendjük miatt előzetes egyeztetés szerint állnak rendelkezésre.

- A szülőket is tájékoztatjuk minden olyan kérdéstről, amely érinti őket.

A tájékoztatás elsősorban az osztályfőnök feladata, de a felelősségben osztoznak az érintett pedagógusok és az igazgató is.

A tájékoztatás eszközei, keretei:

- a tájékoztató füzet és az elektronikus napló a napi kapcsolattartás legfontosabb eszköze,
- szülői értekezletek félévenként legalább egy alkalommal,
- osztályfőnöki fogadóórák, amelyeken a szülők gyermekükkel együtt vesznek részt, előzetes egyeztetés alapján félévenként egy alkalommal, bármely fél kezdeményezésére,
- szaktanári, tanítói fogadóórák /tanévenként három alkalommal, 16,00 – 18,00 óra közötti időpontban/ oly módon, hogy a 4. – 5. – 6. osztályok fogadóórái ne essenek egy időre a 7. 8. osztályok fogadóóráival,
- nyílt nap az őszi időszakban, amelyen a szülők bepillantást nyernek egy-egy osztály életébe tanítási órákon, vagy más foglalkozásokon keresztül,

- családlátogatás indokolt esetben az osztályfőnök, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős vagy a szülő kezdeményezésére,
- szülői tanácsadó nap szakirányú végzettségű pedagógus vezetésével, havi egy alkalommal,
- az iskola főbejárata mellett szülőket tájékoztató faliújságot helyezünk el, és az osztálytermek ajtaján is megjelennek az osztályra vonatkozó legfontosabb információk, leginkább az iskola alsó tagozatán,
- iskolai **honlap** működtetése.

➤ Szívesen **bevonjuk a szülőket a tanórán kívüli tevékenység szervezésébe.**

E tekintetben jó hagyományaink vannak a farsangi karnevált, az alapítványi bált, a sportnapot és a kulturális bemutatókat illetően.

A jövőben több szülőt szeretnénk bevonni a kirándulások, vetélkedők, versenyek és az iskolán kívüli egyéb rendezvények szervezésébe.

7. 4.Kapcsolattartás az iskola oktató-nevelő munkáját segítő szervezetekkel:

➤ **Kapcsolattartás a Szülői Közösséggel**

A szülők **tájékoztatására, érdekeik képviseletére** iskolánkban Szülői Közösség működik, melyet a "választmány" irányít.

Szülői Választmányi értekezlet (évi 3-4 alkalommal), telefonos megbeszélések, levelezés e-mailben (szükség szerint).

➤ **Kapcsolattartás a Pro patria Alapítvánnyal**

Az alapítvány legfontosabb célja megalakulása óta az iskola oktató-nevelő munkájának segítése.

Az iskola igazgatója, mint az alapító képviselője, folyamatos kapcsolatban van az Alapítvány kuratóriumával, részt vesz az alapítvány ülésein.

Az iskola éves programjához igazodva év elején egyeztetik, miben vár az iskola segítséget a tanév folyamán.

➤ **A diákok legfőbb képviseleti fóruma a DÖK (Diákönkormányzat).**

A DÖK segítő tanár támogatásával rendszeresen ülésezik, tagjai az osztályok által választott felelősök. A diákok kéréseit, problémáit közvetítik az iskola vezetősége felé.

Segítséget nyújt a diákprogramok szervezésében.

7. 5. Iskolánk szakmai és társadalmi környezete, kapcsolatrendszere:

➤ Iskolánk **szoros munkakapcsolatot** épített ki a településen működő egyéb **társadalmi, szakmai szervezetekkel**, melyek részletezése megtalálható az iskolai SZMSZ VIII. fejezetében (27-28. old.)

➤ Kapcsolatrendszerünk fontos eleme a **kapcsolatfelvétel egy német testvériskolával**, ami nagymértékben segíti és gyorsítja azt a tanulási folyamatot, amelynek során a résztvevők hétköznapi szituációkban, valós élethelyzetekben tehetik próbára és mélyíthetik el nyelvtudásukat.

A kapcsolatfelvétel lehetőséget nyújt arra is, hogy a diákok tapasztalatot szerezzenek hasonló korú, de más nyelvű és kultúrájú fiatalokkal való kommunikációban. Ez a személyiségfejlesztő hatás kiterjed magatartásukra, együttműködő képességükre.

**A Szolnoki II. Rákóczi Ferenc Magyar-Német
Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
Környezeti nevelési
programja**

A környezeti nevelésnek nincs önálló órakerete, minden tantárgy közös feladata, de a pedagógiai program külön, részletesen foglalkozik vele.

Tartalomjegyzék

I. A vizsgált jogszabályok	55.
II. Környezeti nevelés alapjai	55.
III. Helyzetelemzés	56.
IV. Célok	58.
V. Feladatok	59.
VI. A feladatok megvalósulásának szinterei	60.
VII. Módszerek a környezeti neveléshez.....	61.
VIII. Értékelés	62.
IX. Mellékletek.....	63.

I. A vizsgált jogszabályok

- 2011. évi CXC tv. a köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. §-nak (bm) pontja szerint a Pedagógiai Programnak tartalmaznia kell a környezeti nevelési elveket.

II. A környezeti nevelés alapelve

A környezeti nevelés-oktatás az emberben eredendően benne rejlő természeti erények kibontakoztatása, a természet-, embertisztelő szokásrendszer kialakítása. A belső készítés esztétikai, érzelmi, erkölcsi megalapozása.

A szokásrendszerek elmélyítése, működtetése intellektuális hatások, ismeretek által. Mindezzel elősegítve az ökológiai gondolkodás, a környezettudatos szemlélet kialakulását.

A természet, a társadalom, az ember egységes egészet alkot. A helyes elv az, hogy **az ember része a természetnek**. Elismeri annak nagyságát, fenségét, titokszerűségét. Jóindulatú a természeti létezőkkel, beleértve önmagát is, szereti embertársait.

Betartja a természet- és a társadalom törvényeit, s ennek megfelelően folytatja élet- és munkatevékenységét. Csak ilyen szellemben szabad nevelni, tanítani.

E szemlélet kialakításában minden tantárgynak megvan a maga feladata.

Ezen túlmenően a környezeti nevelés által integrálhatjuk az egyes tantárgyakban foglalt környezeti elemeket.

Az ökológiai kultúra egyik lényeges eleme az élet varázsának elfogadtatása. **Az élet az egyik legfőbb érték**. Megismételhetetlen, egyedi, változatos és csodálatos.

Szerezzenek tanulóink személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

Az ökológiai kultúra alfája a kisvárosi rácsodálkozás a természetre.

RÁCSODÁLKOZNI - MEGISMERNI - MEGSZERETNI - MEGVÉDENI

A tanulóink kapcsolódjanak be közvetlen környezetük megismerésébe, értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.

III. Helyzetelemzés

Az iskola helye és környéke

A Szolnoki II. Rákóczi Ferenc Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Szolnok belvárosában helyezkedik el. Iskolánk utcájában nagy a járműforgalom, mely zaj- és szennyezőforrásnak tekinthető, nehezítve a szellőztetést az utcafrontra nyíló tantermeknél.

A környék előnye, hogy sok a családi ház gondozott kertekkel, utcákkal, melyekben tanulmányi sétáink alkalmával gyönyörködhetünk. Napközis csoportjaink gyakran látogatják a közeli játszótereket. Ott tartózkodásuk alatt óvják a tárgyi és természeti értékeket.

Néhány iskolai rendezvényünk alkalmával kihasználjuk a Tiszaparti sétány, a Tiszaliget kellemes környezetét.

A természeti értékeken túl felkeressük Szolnok kulturális, történelmi értékeit is.

Az iskola épülete

Iskolánk sajátos épületi adottságokkal rendelkezik. Négy épületben, különböző méretű helyiségekben folyik a tanítás. Ehhez alkalmazkodva minden esetben a tanterem méretéhez választjuk a megfelelő létszámú tanulócsoporthoz. A padlót mindenütt parketta borítja.

Az iskola udvara

Udvarunk nagy alapterületű, amelyen szabályos méretű kézilabda, kosárlabda pálya, esztétikus értéket képviselő zöld övezet és játszópark is található. Ez utóbbi fa- és műanyag játékokkal felszerelt, nagy fái lehetőséget adnak arra, hogy gyermekeink árnyékba húzódhassanak. A füves terület, a fiatal fák, bokrok óvása nem problémamentes.

Az iskola működése környezetvédelmi szempontból

Folyosóink zártak, folyamatos mesterséges megvilágításuk szükséges a balesetek elkerülése érdekében. A tantermek természetes megvilágítására, a szellőztetésre elegendő nyílászáró áll rendelkezésre. A napszak és az időjárási viszonyok függvényében a neon világítás takarékos használatára törekszünk.

Energiatakarékosságra az egyedi gázfűtés szintén lehetőséget nyújt. A fűtőtesteket a technikai dolgozók a hőmérséklethez igazodva állítják be, ügyelnek arra, hogy tanulóink becsukják maguk után az ajtókat. A közvetlenül az udvarra nyíló tantermek melegen tartását dupla ajtó, kisebb előtér segíti.

A WC-ben víztakarékos tartályok vannak. A mosdókban a vízcsapok nyitva felejtése okoz pazarlást.

Az iskola gazdasági és technikai dolgozói ésszerűen törekszenek az anyag- és eszköztakarékosságra. A nevelők is csupán a legszükségesebb taneszközök használatát kérik a tanulóktól.

A technikai dolgozók tiszta, a pedagógusok esztétikus környezetbe várják tanulóinkat, akiktől megköveteljük ennek megőrzését.

Iskolánk tantermeiben, folyosóján, ebédlőjében, udvarán és az épület környékén elegendő szemétyűjtő található, ezek használata még nem mindenkinél vált szokássá.

Kémiai szertárunkban található veszélyes anyagok tárolása a munkabiztonsági szabályzatban leírtak szerint történik.

A környezeti nevelés jelenlegi szinterei iskolánkban

Hagyományos tanórán:

- A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat.
- Az osztályfőnöki órákon a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások megbeszélése kap kiemelt feladatot.

Nem hagyományos tanórán:

- rendhagyó óra könyvtárban, múzeumban, levéltárban, színházban
- néhány osztály erdei iskolában vesz részt

Tanórán kívüli programok:

- tanulmányi kirándulások osztályonként, vagy az iskola valamennyi tanulójának részvételével
- a gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma (pl. Curie, Kaán Károly megyei verseny, stb.)
- papírgyűjtést szervezünk
- bekapcsolódunk különböző akciókba (pl: száraz elemgyűjtés, tiszta játszóterekért akció, egészségnevelési vetélkedő, kutyamenhely segítése).

Iskolán belüli együttműködés (környezetvédelmi szemszögből)

Tanárok, tanítók:

Pedagógusaink közül többen tekintik szívügyüknek a környezetvédelmet és természetszeretetet. Ők ismertetik meg a kollégákkal a környezettudatos életvitel fontosságát. Így megerősödhet az a szemlélet, hogy a környezeti nevelés minden pedagógus feladata.

Szülők:

Intézményünk a szülői házzal harmonikus együttműködésre törekszik. Fontos, hogy a szülők megerősítsék azt a szokásrendszert, amit iskolánk alakítani kíván. Ez például azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat otthon is alkalmazzák, másrészt az egyes környezeti nevelési programjainkat a családok segítségével az iskola biztosítja.

Iskolán kívüli együttműködés

A Szolnok város által szervezett akciókba bekapcsolódunk. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által meghatározott környezeti nevelési profilt iránymutatónak tekintjük.

Intézmények: Jól működő kapcsolatunk van a Szigligeti Színházzal, a Verseyhy Ferenc Könyvtárral, a Damjanich Múzeummal, a Megyei Levéltárral és a NEFAG-gal.

Anyagi erőforrások

Az iskola Pro patria Alapítványa és a Diákönkormányzat támogat környezeti nevelést elősegítő programokat iskolánkban.

A környezeti nevelési programjaink megvalósulását különböző támogatók is segítik anyagilag.

IV. Célok

Hosszú távú célunk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink.

Ennek érdekében diákjaink:

- Váljanak érzékenyvé az őket körülvevő élő és élettelen környezet állapota iránt.
- Közvetlen természeti és épített környezetüket szeressék, védjék, szépítsék.
- Alakuljon ki személyes felelősségen alapuló környezetkímélő és takarékos magatartásuk.
- Szerezzenek ismereteket az analizáló-szintetizáló módszer mellett élményalapú megismerés útján, s ezek által kapjanak biztos alapot természettudományos műveltségük.
- Érzékeljék és értékeljék a környezeti (természetes és mesterséges) értékeket, azok megőrzésére törekedjenek.
- Tiszteljék az életet az élőlényeken keresztül, beleértve a növények, az állatok és embertársaik szeretetét is.
- Lássák összefüggésükben a természetről, a társadalomról, a gazdaságról és az egyénről szerzett ismereteket, ismerjék meg a fenntarthatóság problémakörét.
- Segítségünkkel vegyék észre a környezeti problémákat.
- Szerezzenek, éljenek meg személyes tapasztalatokat arról, mit tehet az egyén azért a környezetért, amelyben él.
- Legyenek alkalmasak a környezettel harmonizáló megoldások keresésére.

Ennek érdekében alakítsuk ki diákjaink alábbi készségeit:

- problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- problémaérzékenység, integrált megközelítés
- kreativitás
- együttműködés, tolerancia
- vitakészség, kritikus véleményalkotás
- kommunikáció
- konfliktuskezelés és megoldás.

Céljaink a szemléletformálás területén:

Intézményünk minden pedagógusa tekintse feladatának a környezeti nevelést. Erősítse azt a szemléletet, hogy **a környezeti nevelés csak részben természettudomány, e mellett - és elsősorban - látás- és gondolkodásmód**, ezért a reál- és humán tantárgyaknak alapvető feladata.

A pedagógus életvitele, szemlélete, környezeti etikája legyen példaértékű.

Környezeti nevelésünk hasson a gyerekeken keresztül a családok ökológiai szemléletére.

Készítsük fel tanulóinkat a környezettudatos vásárlói és fogyasztói szokásokra.

Célunk külső kapcsolatok területén:

Bővítsük ill. fejlesszük tovább együttműködő kapcsolatrendszerünket.

V. Feladatok

Hagyományok ápolása

- Igényes környezet kialakításával segítjük tanulóink érzelmi kötődését iskolájukhoz.
- Az épület folyosóinak, tantermeinek, mellékhelységeinek, udvarának, valamint az épület környékének tisztaságát, rendjét megőrizni részben vagy teljes egészében a tanulókra bízunk.
- Hangsúlyozzuk a természeti erőforrások végeességét, energiatakarékos szokásrendszert alakítunk ki.
- Az iskolai környezet tárgyi és természeti értékeinek megóvásához szükséges készségeket gyakoroltatunk.
- Kihasználjuk a természeti jelenségek megismeréséhez a környék kertjeit, játszóparkjait, a Tisza part közelségét.
- Városunk kulturális és történelmi értékeit feltérképezzük és látogatjuk.
- Ismereteket és ezzel egyidejűleg élményeket nyújtunk a természetről és a társadalomról tanulmányi kirándulásokon.
- Az illem értékelésébe bekerül a környezeti nevelési szabályok betartása.
- Olyan családias légkört teremtünk, melyben megismerhetik diákjaink a társas együttműködés lehetőségeit, pl: demokratikus osztályközösségek, iskolai diákönkormányzat működése.
- Hulladékgyűjtést szervezünk egy tanévben 2 alkalommal.
- Feladataink megvalósításához igényeljük a szülők segítségét.
- Tehetséges tanulóinkat lehetőség szerint környezetvédelmi versenyeken indítjuk:
  - Curie országos verseny
  - Kaán Károly országos verseny
  - Tisza Klub által szervezett verseny
  - Hermann Ottó országos verseny
- Környezeti nevelésünk említésre méltó területe a szakkörök vezetése, pl. színjátászás, iskolaújság szerkesztése.

Új tervek a környezeti nevelőmunkánkban

- Több megfigyelést, vizsgálódást végzünk a szabadban tanulóinkkal.
- Erdei iskolában való részvétel lehetőségét biztosítjuk diákjainknak általános iskolás éveik alatt legalább egyszer.
- Megoldásokat keresünk a hulladékok csökkentésére (pl: folyamatos papírhulladék gyűjtése, ruhaszalvéta használata).
- Számon tartjuk a környezetvédelmi jeles napokat és közülük néhányról osztálykeretben megemlékezünk.
- Személyes példamutatásra törekszünk.
- Beépítjük tanmeneteinkbe a tantárgyhoz kapcsolódó környezeti tartalmakat.

Új tervek együttműködési rendszerünk bővítésére

- Továbbfejlesztjük a munkaközösségek együttműködését.
- Az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás megtartására kérünk civil szervezetet, pl. a Tisza Klubot.
- A fenntartó környezetvédelmi programjának megvalósulásához hozzájárulunk.

- Lehetőséget teremtünk arra, hogy tanulóink megismerjenek olyan személyiségeket, akik elhivatottságot éreznek a környezet- és természetvédelem iránt (pl: NEFAG RT. erdei iskolájában foglalkoztatott szakembereket).
- Környezeti programunkat színesítjük állatkertek, nemzeti parkok látogatásával (pl. Abony - Vadaspark).
- Tervezünk a szülők bevonásával megvalósítható rendezvényeket, pl. növényültetés a tantermek és az iskolaudvar szépítéséért.
- Az iskola épületének takarítása során környezetkímélő tisztítószereket használunk, jó példát mutatva ezzel tanulóinknak.

Fogyasztóvédelem

- Javasoljuk és kérjük, hogy vásárláskor tanulóink olvassák el a termékismertető címkéjét, a kiválasztott áru legyen környezetbarát, kevés csomagolóanyaggal beburkolt.
- Felhívjuk tanulóink figyelmét arra, hogy ne dőljenek be a reklámoknak, legyenek kritikus fogyasztók.
- Csak annyit vásároljanak az adott termékből, amennyire szükségük van.
- Részesítsék előnyben a jó minőségű magyar termékeket.

Új tervek az anyagi erőforrások megteremtéséhez

- Az iskola éves költségvetéséből fedezi a környezeti nevelésre fordított összeget.
- A diákönkormányzat által szervezett hasznosanyag gyűjtésből származó összeget felhasználjuk környezeti programjaink megvalósulására.
- A szülőket előre tájékoztatjuk a várható programok anyagi költségeiről, kérjük írásos beleegyezésüket, amennyiben külső erőforrásaink nem képesek biztosítani a szükséges hozzájárulást.
- Pályázatok írásával törekszünk pénzügyi erőforrásokhoz jutni.

VI. A feladatok megvalósulásának szinterei

Tanórai keretben külön órakeret biztosítása nélkül

- osztályfőnöki órákon
- minden tantárgyba beépített környezeti nevelési részekkel.

Nem hagyományos tanórai keretben

- erdei iskola foglalkozásai (NEFAG)
- könyvtári óra, levéltári óra

Tanórán kívül

- vetélkedőkön, versenyeken való részvétel
- hasznos-anyaggyűjtés
- bekapcsolódás helyi gyűjtőakciókba (pl. parlagfű, szárazelem, szelektív hulladékgyűjtés)
- növényültetés, ápolás
- kézműves foglalkozások
- színjátszás
- faliújság, iskolaújság szerkesztése
- állatkertek, nemzeti parkok, múzeumok, levéltár látogatása

- tanulmányi kirándulás
- terepgyakorlat
- állatmenhely

VII. Módszerek a környezeti neveléshez

Pedagógiai eljárások

- megfigyelés
- kísérlet
- mérés
- számítás
- jegyzőkönyv készítés
- játékterápia
- mese
- kézművesség, rajz
- könyvtári búvárkodás
- gyűjtőmunka, kiselőadás
- házi dolgozat
- növények, állatok ápolása
- vita
- kapcsolatépítés, fenntartás
- média bekapcsolása a programokba.

Játékok

- szituációs játékok
- memória játékok
- kombinációs játékok

Modellezés

- hatásterületi modellek
- rendszermodellek
- prognosztikus modellek

Riportmódszer

- kérdőíves felmérés
- direkt riportok

Project-módszer

- analízis-akció projectek

Terepgyakorlati módszerek

- terepgyakorlatok
- nyári táborok
- térképkészítés
- egyszerű megfigyelések
- célzott megfigyelések, mérések

Aktív kreatív munka

- természetvédelmi fenntartási munkák
- rekonstrukciós munkák

Közösségépítés

- csoportszervezés

Művészi kifejezés

- műalkotások, rajz, film, zene
- színdarab, vers próza

A módszerválasztás szempontjai

- az életkornak megfelelő legyen
- pozitív szemléletet adjon
- főleg a természetben valósuljon meg
- tevékenységközpontú legyen
- életszerű legyen, valós problémák megoldására irányuljon
- személyes megtapasztaláson alapuljon
- tartalmazzon játékos elemeket
- élményorientált legyen
- együttműködésre épüljön

VIII. Értékelés

Az iskolát elvégző tanulókkal szembeni elvárásunk:

- Gondolkodásukat hassa át a humanizmus, a társadalmi felelősség, a művészetekkel és a természeti értékekkel szembeni fogékonyság és tolerancia.
- Cselekedeteikben is mutakozzon meg környezettudatos szemléletük.

Az értékelés módja a különböző tevékenységi formákban:

- A szakmai tartalmak az egyes tantárgyak helyi tantervébe épültek be és azok keretében kerülnek mérésre a pedagógiai program II. fejezetében foglaltak szerint.
Szempontjai:
  - megfigyelések pontossága
  - a tapasztalatok rögzítése
  - a vizsgáldásokhoz használt eszközök alkalmazása
  - a jelenségek és a folyamatok szóbeli bemutatása
  - vizsgálatok az összefüggések megállapítására
  - elemi vizsgálatokon az önállóság és az együttműködés.
- Az osztálykeretben megvalósuló környezeti nevelési programok értékelése osztályfőnöki órákon történik.
- Iskolagyűlésen értékeljük a DÖK által szervezett hulladékgyűjtést és egyéb akciókat.

IX. Melléklet

A környezetvédelmi jeles napok jegyzéke

02. 02.	Vizes élőhelyek világnapja
03. 22.	A víz világnapja
03. 23.	Meteorológiai Világnap
04. 07.	Egészségügyi Világnap
04. 22.	A FÖLD világnapja
05. 08.	Nemzetközi vöröskereszt napja
05. 10.	Madarak és fák napja
05. 15.	Az állat- és növény szeretet napja
05. 24.	Európai nemzeti parkok napja
06. 05.	Környezetvédelmi világnap
09. 23.	Takarítási világnap
10. 04.	Állatok világnapja
10. 16.	Élelmezési világnap
10. 21.	Földönkért világnap
11. 17.	Füstmentes világnap

(Megemlékezéseink leginkább a vastag betűvel jelzett napokra irányulnak.)

A település, a lakóhely helyi értékei

Szolnoki séták: Vasúti Csomópont - állomás
Damjanich János Múzeum
Tudomány és Technika háza
Tabán
Tiszaliget
Szigligeti Színház
Galéria
Vártemplom
Xavéri Szent Ferenc Fogadalmi kápolna (Ady E. u.)
Ferences templom és kolostor (Belvárosi)
Liget Termálstrand és Élmenyfürdő
Zagyva, Tisza torkolata
Holt-Tisza-nemzetközi versenyek - kajak-kenu pálya
Szabadtéri Vízügyi Múzeum
NEFAG - Vadaspark
Magyar Repüléstörténeti Múzeum
Sétahajózás a Tiszán

**A SZOLNOKI II. RÁKÓCZI FERENC MAGYAR-NÉMET KÉT
TANÍTÁSI NYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA
EGÉSZSÉGNEVELÉSI ALAPELVEI
ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA**

Tartalomjegyzék

I. Egészségnevelés	71.
1. Egészségnevelési alapelvek	71.
2. Az egészségnevelés végző személyek tervezett köre iskolánkban	71.
3. Az egészségnevelők személyisége	72.
4. Az egészségnevelési program az iskola működési rendszerében	72.
5. Az egészségnevelés fázisai és meghatározói	72.
6. Helyzetkép	73.
6. 1. Általános helyzetkép	73.
6. 2. Sajátos helyzetkép	74.
7. Az egészségnevelés feladatai	75.
II. Egészségnevelés	76.
1. Prioritások	76.
1. 1. A mindennapos testnevelés, testmozgás	76.
1. 2. Táplálkozás	76.
1. 3. Lelki egészség - személyiségfejlesztés	77.
1. 4. További feladatok	77.
2. A testi és lelki egészségfejlesztés céljai	78.
3. Az egészségfejlesztés általános fejlesztési követelményei	79.
4. Az egészségfejlesztés tartalma	80.
5. Az egészségfejlesztés módszerei és eszközei	81.
5. 1. Az egészségfejlesztés módszereinek, eszközeinek csoportosítása	81.
5. 2. A módszerválasztás szempontjai	82.
6. Az egészségfejlesztés erőforrásai	83.
7. Az egészségfejlesztés színterei	83.
8. Az iskola kapcsolatai az egészségfejlesztésben	84.
8. 1. Belső kapcsolatok	84.
8. 2. Külső kapcsolatok	84.
8. 3. A védőnői munka önálló területei és feladatai az iskolában	85.
9. Egészségfejlesztési elvek	86.
10. Az egészségfejlesztés értékelése, minőségbiztosítás	86.
10. 1. Az értékelés típusa	87.
10. 2. Az egészségfejlesztés értékeléséhez alkalmazható adatgyűjtési módszerek	87.
10. 3. Az egészségfejlesztés eredményességének mutatói	88.
III. Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	88.
1. Az elsősegélynyújtás célja	88.
2. Az elsősegélynyújtás feladatai	88.
3. Elsősegélynyújtó hely és személy kijelölése	89.
4. Az elsősegélynyújtó felszerelés	89.
5. Tantárgyi vonatkozásai	89.
6. Az elsősegélynyújtó tanfolyam indítása	90.

Bevezetés

Az egészség „nem csupán a betegség illetve a képességcsökkenés hiánya, hanem a teljes fizikai, szellemi (mentális) és társadalmi (szociális) jóllét állapota” (a WHO definíciója szerint).

Az *egészség* a mindennapi élet forrása és nem az élet célja. Nem csupán passzív megőrzendőként, hanem *dinamikus, fejleszthető tulajdonságként* értelmezzük.

Egészségi állapotunkat elsődlegesen mindennapi döntéseink, közvetlen környezetünk, a család, az iskola, a munkahely, a lakóhely határozzák meg. Az *egészségfejlesztés* az a *folyamat*, amely képessé teszi az embereket saját egészségük egyre nagyobb mértékű irányítására és javítására. Ez egyfajta támogató, előmozdító folyamat, amelyben az egészségfejlesztő egyfajta facilitátor szerepet tölt be.

Az Egészségügyi Világszervezet 1986-os Ottawai Nyilatkozata a korszerű egészségfejlesztés főbb elveit és kulcsterületeit a következőkben határozta meg:

- Az egészséget támogató társadalompolitika fejlesztése
- Az egészséget segítő környezeti feltételek kialakítása
- Közösségi cselekvés
- Az egészséges élet egyéni készségeinek erősítése
- Az egészségügyi ellátás megelőzési szerepének hangsúlyozása.

A nemzetközi és a hazai elvárásoknak megfelelően, az új *köznevelési törvény megkívánja* a tanulók szemléletformálásának, pozitív attitűdjének, cselekvési kultúrájának újragondolását a pedagógusok részéről, és *az átdolgozott pedagógiai programok részeként az egészségnevelési programok átgondolását.*

Az egészségnevelési munka az iskola egész oktató-nevelő munkájának része.

A program a 2013-ban bevezetett Köznevelési Törvény és a 2012-ben kiadott új NAT elvárásainak szellemében készült a kapcsolódó kerettantervi ajánlások, törvények és javaslatok figyelembevételével.

I. EGÉSZSÉGNEVELÉS

Az egészségnevelés jogszabályi háttere

A 2011. CXCV. törvény a köznevelésről

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128-131.§

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7.§-nak (bm) pontja szerint a Pedagógiai Programnak tartalmaznia kell az egészségnevelési alapelveket

1. Egészségnevelési alapelvek

- Hisszük, hogy az egészség alapvető emberi jog.
- A pontos ismeretnyújtás mellett fontosnak tartjuk, hogy a helyes szokásokkal kapcsolatban pozitív beállítódást alakítsunk ki, amely a tanulók mindennapi cselekedeteiben is megnyilvánul.
- Az egyenlőtlenségek csökkentésére törekvés és a szolidaritás iskolánkban alapvető nevelőtestületi attitűd.
- Szorgalmazzuk az egyének, csoportok, intézmények és közösségek részvételét és felelősségét az egészség fejlesztésében.
- Fontosnak tartjuk – a későbbiekben – megismerni, hogy a szülőknek, a tanulóknak, a nevelőknek és a partnereknek milyen az önértékelésük a saját egészségükről (azaz közérzetükről) és milyen a jövőképük.
- Sikerként könyvelünk el minden alaphelyzettől történő pozitív elmozdulást.
- Egészségfejlesztési koncepciót fogalmazzunk meg, melyhez hozzárendeljük az éves feladattervet (számonkérhetőség), melyben kijelölésre kerülnek a felelősök és az anyagi vonzatok is.
- Az egészségnevelést „közös út”-nak tekintjük, - több tantárgy és minden nevelő közös feladatának.
- Programunk rugalmasságra törekvő, biztosítja a folyamatos felülvizsgálat és a megújulás lehetőségét.

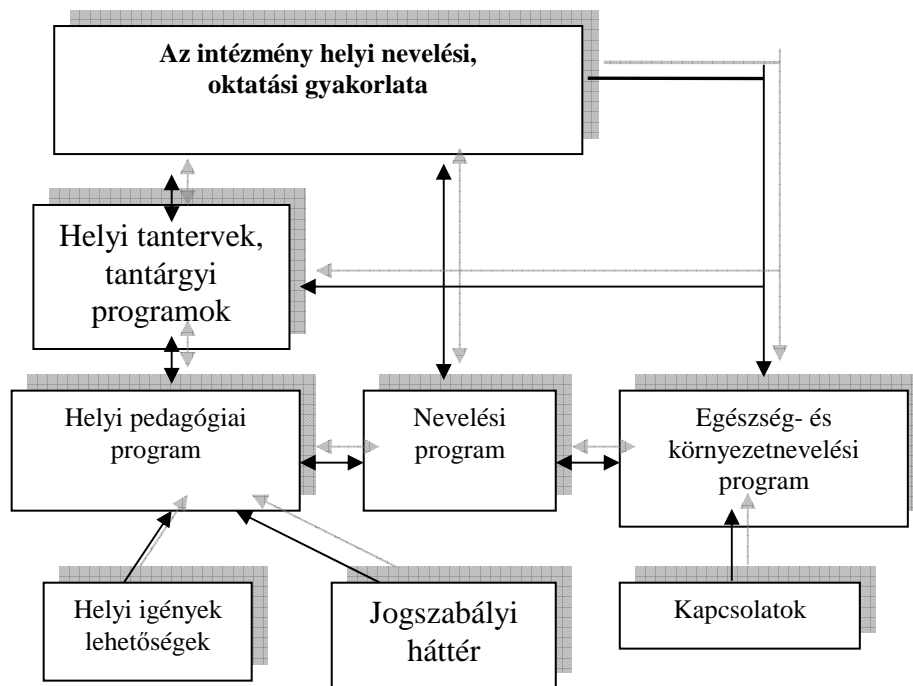
2. Az egészségnevelést végző személyek tervezett köre iskolánkban

- pedagógusok (kiemelten a természet- és társadalomismeret, a biológia és egészségtan tanárok, osztályfőnökök, testnevelők, gyógytestnevelő, edzők)
- drogkoordinátor
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- DÖK - segítő pedagógusok
- iskolaorvos
- védőnő
- szabadidő-szervező (amennyiben a munkakör betölthető lesz)
- mentálhigiéniai szakembereink
- külső szakemberek
- SZK-tagoK

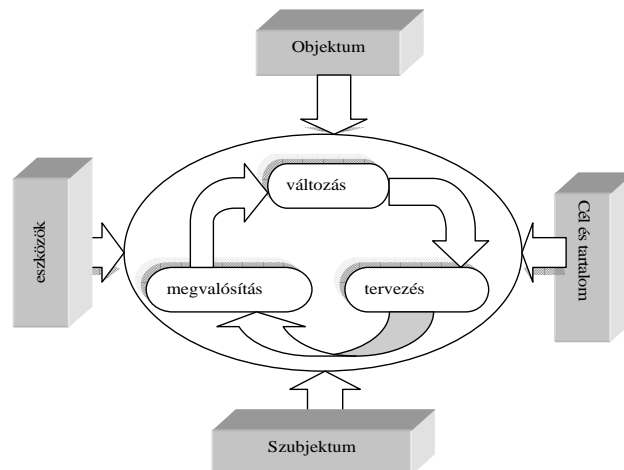
3. Az egészségnevelők személyisége:

- szakmailag felkészült
- a problémák iránt érzékeny, fogékony
- jó konfliktuskezelő képesség
- jó kommunikációs készség
- felelősség és
- hitelesség jellemzi

4. Az egészségnevelési program az iskola működési rendszerében

5. Az egészségnevelés fázisai és meghatározói

A fázisok sorrendje állandó és ismétlődik, lényegében egységes információs rendszert alkotnak, amelyben a visszacsatolást a „változás-tervezés” kapcsolat jelenti. A hatékonyság foka arányos a visszacsatolást képző információk mennyiségével és torzításmentességével.

Mindegyik meghatározó mindegyik fázisban érvényesül, ezt nem lehet figyelmen kívül hagyni. Igaz ugyan, hogy a szerepük az egyes fázisokban nem egyforma jelentőségű.

6. Helyzetkép

6.1. Általános helyzetkép

A tágabb környezet jelzésértékű információi, melyek várhatóan iskolánkba is begyűrűznek:

- A tanulók egészségét számos iskolán kívüli hatás is befolyásolja.
- Támogatói közösségek hiánya, holott több életfordulat is bekövetkezik a családok életében.
- A környezeti daganatkeltő tényezők (kémiai karcinogének) jelentősége nem eléggé ismert.
- A válogatás nélküli televízió- és dvd-fogyasztás, valamint internetezés kedvezőtlen hatása következtében a gyermekek nem valódi, hanem egy virtuális világban nőnek fel, képekben gondolkodnak, fantáziában szegények.
- A minőségi szabadidős elfoglaltságok lehetőségei és színterei az iskolán belül és kívül korlátozottak.
- A környezetvédelem és az egészség szoros kapcsolata (pl. civilizációs ártalmak: kipufogó gázok, spray-k, nejlonok → globális felmelegedés, ózonlyuk növekedése stb.).

A családok felől érkező információk:

- A gyermekek egészségi állapota szorosan összefügg a környezettel és az életmóddal.
- A tanulók egészségét veszélyeztető szokásaik és szüleik hasonló szokásai között szoros az összefüggés.
- A családok szocializációs szerepköre gyengül.
- A szabadidő fizikailag passzív eltöltése szembeötlő.
- Nő a fizikailag inaktívok száma.
- Nő a gyorséttermekben étkezők száma (életformára utal, fizikailag is kevésbé aktívak).
- A felnőttek rosszabbodó egészségi állapota (szegénység a maga halmozott hátrányaival, kirekesztettség, információhiány, az önértékelés romlása, a küzdőképesség csökkenése, a saját test vészjelzéseinek fel nem ismerése).
- A közelmúlt és a jelen kihívásainak egyesek nehezen tudnak megfelelni.
- Nagy a munka- és a társadalmi terhelés, kialakulnak az egyéni- és közösségi védőmechanizmusok (betegségbe menekülés, deviáns viselkedés).
- Mentális és viselkedési zavarok.
- Az alacsony önértékelés miatt (külső kontroll alatt a személyiség) könnyen befolyásolható, a „nem”-et mondásra képtelen, döntéseiben bizonytalan személyiségek.

- A szülők egyelőre szűk rétegének keresőképtelenségéből, alkoholizálásából adódó szociális depriváció és magzati alkohol-szindróma (testi-, értelmi- és érzelmi visszamaradottság, jellegzetes külső).

A diákok felől érkező információk:

- Kortárskapcsolataik minősége kifogásolható (barátság – elfogadás → ← kirekesztettség – bántalmazás...)
- A serdülők egészségüket veszélyeztető szokásainak kialakulása egyre korábbi életkorban kezdődik (dohányzás, alkohol, drog, passzív- agresszivitás).
- Fokozódó mentális problémák, ezen belül növekvő számú fejlődési zavarok: olvasási-, számolási-, tanulási zavarok, túlmozgásos figyelemzavarok, szorongás, enyhe értelmi „fogyatékoság”, depresszió.
- Rejtett mentális problémák (önpusztításra való hajlam).
- A serdülők kedvezőtlen életérzései.

6.2. Sajátos helyzetkép

- Az intézmény forgalmas, de közlekedésbiztonsági táblákkal jól megkülönböztetett helyen áll. Nagy gondot fordítunk az iskoláskor kezdetétől a közlekedési ismeretek oktatására és gyakorlására, s így többnyire elkerülhetőek a balesetek.
- Egyre nagyobb szerepe van iskolánkban a testnevelésnek és a sportnak, tárgyi feltételeink azonban erősen korlátozottak.
- Tágasnak mondható udvarunkon játszó- és pihenő rész, valamint nyitott sportpálya található. Az udvar nagy része betonozott, illetve kavicsos. Földes, saras rész csak átmenetileg fordul elő a folyamatos karbantartás miatt. A kevés füves rész inkább látványkert, mint használatba vehető terület. Egyetlen tornatermünk kicsi, nem alkalmas minden korosztály és a megnövekedett mozgásigény kielégítésére. A megemelkedett óraszámok miatt társintézménnyel kötött megállapodás értelmében a tanulók testnevelés óráinak egy részét külső sporttelepen (bérelt futófolyosón, sportcsarnokban) tartjuk. Ez nagy szervezettséget és összehangoltságot igényel a testnevelőktől. Az épület belső „köztere” kicsi, nem alkalmas programok lebonyolítására.
- Rendelkezünk orvosi szobával, főállású védőnővel, valamint iskolaorvossal. Az orvosi szoba felszereltsége a feladat ellátásához megfelelő. A betegágy alkalmas átmeneti ellátásra.
- Az iskolai büfé a tanulók rossz étkezési szokásaihoz alkalmazkodva csak mérsékelttel felel meg az egészségbarát elvárásoknak.
- Az ebédlő/menza a főépülettől különálló részben működik, a melegítő konyhával együtt. Mennyiségi kifogás ritkán merül fel. Viszont gyakori a gyerekek által túlzottan hagyományosnak ítélt ételek elutasítása. Ők nem igénylik a háromfogásos kínálatot sem.
- Vannak tágas és nagyon szűkös tantermeink is (az osztályokat a tantermek befogadóképességének megfelelően osztjuk el).
- A padlók parketta borításúak. A felújítás szükségszerűen folyamatos.

- A természetes megvilágítás általában jónak mondható, a mesterséges neonfény korszerűsítése megtörtént. Az utóbbi időben ennek ellenére nőtt a szemüvegesek száma.
- A tanterem hagyományos bútorzatának cseréje folyamatos.
- Az egészségügyi és tisztálkodó helyiségek higiéniája megfelelő, fertőtlenítésük folyamatos. Mennyiségük és felszereltségük azonban kifogásolható. A WC-hez csatlakozó kézmosók hideg vizesek.
- Az iskola fogászati rendelés működése és a kapcsolattartás elfogadható és rendszeres.
- Csökkent a fizikai teherbíró-képesség és ebből következnek a testtartási hibák.
- Felismerjük a dislexia, a disgráfia és a discalculia jeleit.
- Nyilvántartjuk a magatartási zavarokkal küszködő tanulókat (nehezen nevelhetők).
- Kis mértékben érzékelhető a táplálkozással (pl. lisztérzékenység), környezeti allergénekkal kapcsolatot mutató légúti (pl. asztma), emésztőszervi és bőrgyógyászati megbetegedések előfordulása.
- Esetenként előfordul fejtetvesség.

7. Az egészségnevelés feladatai

- A tanulók egészségügyi ismereteinek, műveltségének fejlesztése meglévő ismereteikre alapozva.
- Pozitív, egészséges életfelfogás megalapozása, előkészítése.
- A biztonság és a veszélyhelyzetek felismertetése, a helyes döntés elősegítése.
- Az egészséget megőrzendő értéként felfogó szemlélet kialakítása.
- Az ember legfontosabb biológiai, pszichológiai, szociálpszichológiai jellemzőinek megismertetése.
- A harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy az a tanulók számára értéké váljon, és az ehhez szükséges ismeretek, készségek, attitűdök kialakuljanak.
- Mentálhigiéne, krízisprevenció – önismeret, önkontroll, pozitív életszemlélet elsajátítása, stresszoldó technikák megismertetése, alkalmazásuk begyakorlása.
- A konfliktus- és válságkezelés lehetséges megoldásainak megismertetése, elsajátítása.
- A szabadidő egészséges, kulturált felhasználásának megtanítása.
- Ösztönzés környezetkímélő magatartás és biztonságos életmód kialakítására, a testi és környezeti higiénia fenntartására.

II. Egészségfejlesztés

Az iskola a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordít az alábbi egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§-a):

- A mindennapos testnevelés, testmozgás
- Az egészséges táplálkozás megszervezése
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A baleset – megelőzés és elsősegélynyújtás
- A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- A személyi higiéné

1. Prioritások

1.1. A mindennapos testnevelés, testmozgás

A mindennapos testnevelés megvalósításakor minden testnevelő tanár feladata a rendszeres testmozgás hatásainak hangsúlyozása, változatos motivációs eszközök felhasználásával, mely háttérbe szorítja a káros szenvedélyekre való rászokást. Hangsúlyozni kell azt az elvet, hogy a legfontosabb értékünk az egészségünk.

Ki kell alakítani a tanulóknál a tiszta, egységes öltözet iránti igényt, és fejleszteni kell a sport erkölcsi értékeit: bajtársiasság, célirányos magatartás, következetesség, határozottság, becsületesség, másság elfogadása, tolerancia.

Fel kell hívni a figyelmet a médiában megjelenő sport- és egészségprogramokra.

Ösztönözni kell a tanulókat sporttáborokban való részvételre.

Meg kell nyerni a szülőket, hogy a szabadidő egyik leghasznosabb kitöltése a testmozgás legyen gyermekeik számára.

A heti 3 gyógytestnevelés óra kötelező mindazoknak, akiket erre szakorvos javasolt. A foglalkozás megtartása gyógytestnevelő feladata. Kiváltható más engedélyezett és igazolt sportolási lehetőséggel (pl. úszás).

A testnevelés órák keretébe 10 perces speciális tartásjavító tornát kell beiktatni! Figyelemmel kell lenni a könnyített testnevelésben részesülő tanulók sajátos igényeire is!

A nyilvántartás vezetése, az edzettségi állapot és a fizikai teljesítőképesség változásának figyelemmel követése a testnevelők és a védőnő közös feladata.

Mozgásszervi betegségek hatékony szűrése.

Tárgyi feltételeink javítása (biztonság).

1.2. Táplálkozás

- Feladatunk az elméleti ismeretek gyarapítása az iskolai étkeztetések és otthoni táplálkozás minőségére, mennyiségére és az elfogyasztás módjára vonatkozóan.
- A továbbiakban is törekednünk kell arra, hogy a gyermekek nagy része, de legalább a rászoruló az iskolában étkezzenek.
- Az étkezést biztosító intézmény a kornak megfelelően, szakmailag bizonyíthatóan állítsa össze az étlapot (kínálatot)!
- A telephelyi vezető ellenőrizze az étlap összeállítását és kísérelje folyamatosan figyelemmel a konyha állapotát és az étkezés körülményeit!

- Javasolja újítások bevezetését!
- Akciónap programjához társulva dietetikus közreműködésével újítások bevezetése. Választási lehetőségként tálalni a mai modern étkezésnek megfelelő ízletes ebédet, esztétikus formában.
- Igény szerint meg kell oldani egyes „beteg” (pl. liszt-érzékeny) gyermekek étkeztetését.
- A főzőkonyha rendelkezik HCCP tanúsítvánnyal. Törekedni kell, hogy a melegítő konyha is közelítsen a kor követelményeihez.
- Szemléletváltás szükséges az iskolai büfé választékával kapcsolatban. Legyen lehetőségük a tanulóknak modern étkezési szokásoknak megfelelő tízórait venni (gyümölcs, joghurt, kefir ill. barnalisztből vagy teljes kiőrlésű lisztből készült péksütemény...)
- Osztályfőnöki órák kertében (vagy akciónapon) az ÁNTSZ közreműködésével szakember tartson kóstolókkal és mintaétrend bemutatásával összekapcsolt felvilágosítást! Mindez a szülők és pedagógusok egészségfejlesztésének is része legyen!
- Rendszeres (évenkénti) elemzés, eredmények, kudarcok, tennivalók a közétkeztetésben.

1.3. Lelki egészség – személyiségfejlesztés

- A pedagógusok példamutatása (életigenlő magatartásmódok)
- Jó személyi adottságaink (drogprevenációs szakember, védőnő...) kihasználása, tevékenységi körük bővítése.
- A gyermekekkel való bánásmód ellenőrizhetősége.
- Az iskola környezeti hangulatának (a tantermek berendezése, színvilága, a szünetek holléte...) befolyásolása.
- A családok bevonása, hogy cselekvő részesei és közreműködői legyenek a program végrehajtásának.
- A drogstratégia kidolgozásával, az egészséges tevékenységek örömforrásként való megélésével, mentálhigiéniai neveléssel, a pozitív értékrend, a reális énkép, az önbizalom és pozitív önértékelés megvalósítása.
- Döntéshozatali és konfliktuskezelői képességek fejlesztése a reformpedagógiák eszköztárának felvonultatásával.
- Az iskola felkészül a lelki egészségvédő szerepének betöltésére.

1.4. További feladatok

- Segítsük a tájékozódást a médiatermékek, reklámok világában, hiszen döntéseiknél, választásaiknál érdemes az egészséget orientáló értékeket figyelembe venni. Szorgalmazni kell az egészségre káros szokások és anyagok reklámozásának mellőzését.
- Törekedjünk az egyéni, lakossági, iskolai és intézményi egészségfejlesztési tevékenységek összehangolására, amikor nem megfelelő az ivóvíz minősége vagy a levegő szokatlanul szennyezett. Akciónapon vízminőséggel kapcsolatos információ gyűjtése, ásvány- és gyógyvíz ajánlása.
- Szexuális felvilágosítás, felelős nemi magatartás alakítása orvos, szülő közreműködésével.
- Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása fejlesztő pedagógus segítségével.
- A növényi fajismeret bővítése gyógyhatású, mérgező, allergiát kiváltó egyedek megismertetésével (parlagfű irtása virágzás előtt).
- Biztosítani kell a WC-k és mosdók alapfelszereltségét (folyékony szappan, egészségügyi papír...).
- A versenysport mellett a tömegsport, szabadidősport támogatása.

- Tanítsuk meg a gyermekeket arra, hogy milyen szempontok szerint és hogyan válasszanak maguknak időtöltést! Szorgalmazzuk a természetjárást!
- Tanítsuk meg gyermekeinket arra, hogy a társas-tevékenységek hasznos, jóleső időtöltések.
- Kortárshatás (iskolán belüli és kívüli) kontrollálhatósága, kedvező befolyásolása. A nyelvtanulás, zenehallgatás, a tini-sarok működési feltételeinek megteremtése.
- Segítsük elő, hogy fogyasztási kultúránk ne az eldobhatóságot, hanem a kíméletes, tartós használatot, javítást, átalakítást, továbbhasználatot üdvözölje.
- Füstmentes környezet megteremtése.
- Az egészséges napi, heti és évszakos ritmus kialakítása.
- Akciónapokat szervezhetünk a következő jeles napokhoz:

Március 22.	a Víz Világnapja
Április 7.	Egészségügyi Világnap
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Október 10.	Lelki Egészség Világnapja
Október 16.	Élelmezési Világnap

- Kapcsolódás más környezet-egészségügyi akcióprogramokhoz.
- Külsős egészségnevelő szakemberek meghívása (ÁNTSZ, szakember-szülő)
- Az iskola – iskolaorvos – védőnő – Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolatának fejlesztése.

2. A testi és lelki egészségfejlesztés céljai

- Az iskolai egészségfejlesztő program célja az ismeretek átadása, a készségfejlesztés és a pozitív egészségmagatartás támogatása.
- Az iskola egészségbaráttá tétele. Az egészséges élet lehetőségeinek biztosítása (a család mellett az iskola váljék az egészségfejlesztés alapvető színterévé).
- A jobb életminőség elérése.
- Egészségorientált közellátás és közoktatás.
- A dohányzás kialakulásának elkerülése.
- Alkohol- és drogmegelőzés.
- Egészséges táplálkozás és élelmiszer-biztonság.
- Aktív testmozgás elterjesztése, mozgásszervi betegségek csökkentése.
- Mozgásgazdag életmód kialakítása, amelyben a testedzés szükségletté válik, és a sportolás közösségi és társadalmi programként is elfogadott.
- Az egészségfejlesztés és betegségmegelőzés módszereinek hatékony működtetése.
- A lelki egészség megerősítése, és ennek értéként való felmutatása.
- Pozitív beállítódások, magatartások és szokások kialakítása.
- A tanuló képes legyen objektíven felmérni saját egészségi állapotát.
- Ismerje az egészségkárosító tényezőket és azok veszélyeit.
- El kell érni, hogy egészségéért tegyen valamit, és alkalmazza a tanultakat.
- A tanórákon, vagy azon kívüli programok keretében alkalmazott alternatív módszerekkel változatos lehetőségeket kínálni a diákoknak.
- Arra törekszünk, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésére és oktatására vonatkozó pedagógiai elveket a gyakorlati munkánkban érvényesíteni tudjuk.
- A pedagógusok, a helyi és országosan elismert szereplők és a családok együttes részvételének megteremtése.

- Az egészséget megcélzó szakanyagok és módszerek kihasználása (kiscsoportos tanulás, szabadban tartott órák...).
- Az iskola helyi problémáinak kezelése szabadidős programokkal, egészségnapokkal, sportnapokkal.
- Folyamatosan reagálni a világban és a szűkebb környezetben bekövetkező változásokra.
- Nyitottak legyünk kapcsolatainkban, érzékenyek a problémák iránt, és felkészültek a hatékony segítségnyújtás és a megoldás módjának megtalálásában.
- Munkánkban a megelőzési szemlélet domináljon!
- Erőforrások fejlesztése.
- A tanórán belüli program alapvázát a kerettantervben meghatározott elvek alapján kell készíteni, az egészségfejlesztési terv az azt kiegészítő egyéb tevékenységek összességét jeleníti meg.
- Célunk, hogy a tanulók minél nagyobb százaléka kapcsolódjon be egy-egy célzott tevékenységbe.
- A célmegvalósítás biztosítéka a célnak való megfelelés folyamatos fenntartása.

3. Az egészségfejlesztés általános fejlesztési követelményei

A tanuló megértse a saját egészségvédelmének a jelentőségét, rendelkezzen azokkal a szükséges ismeretekkel, jártasságokkal, amelyekkel környezetét, egészségi feltételeinek javítását, valamint a közösség egészségének a védelmét cselekvően megteremteni képessé válik.

Alsó tagozaton meg kell alapozni az egészséges életvitelhez kapcsolódó szokásokat a testmozgáshoz való pozitív viszonyulást, a tisztaság egészségmegőrző szerepét, testi és környezeti vonatkozásban egyaránt, egészséges versenyszellem kialakulását.

Felső tagozaton váljon igénnyé a test fejlesztése, karbantartása. Ismerjék fel, hogy a test és a lélek egészsége függ az életmódtól. Ítélik el a káros szenvedélyeket. Sportoló tanulóink iskolában és iskolán kívül mutassanak követendő példát.

4. évfolyam végéig:

- Rendelkezzenek alapvető ismeretekkel az emberi szervezet működéséről, a testi egészség és a mentálhigiéné összefüggéseiről!
- Tudjanak praktikusán, a körülményeknek és az időjárásnak megfelelően öltözködni!
- Alakuljon ki és fejlődjön mozgáshoz, sportoláshoz való pozitív viszonyuk, szabadidő – kultúrájuk!

6. évfolyam végéig:

- Rendelkezzenek megfelelő önismerettel, énképpel, és értsék meg a kulturális különbségeket!
- Fejlődjön erkölcsi tudatuk, jellemük, ítélőképességük!
- Tudják helyesen értelmezni és alkalmazni a divatos öltözködés és az egészség kapcsolatát (pl. top és csípőnadrág télen)!
- Ismerjék az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulását, azok megelőzését, alakuljon ki bennük a “nemet mondás” készsége!

8. évfolyam végéig:

- A prevenció hassza át minden területen a tevékenységüket!
- Ismerjék, és szükség esetén tudják alkalmazni az alapvető elsősegély-nyújtási módszereket!
- Legyenek képesek megkülönböztetni a jót a rossztól, tudják felismerni az erkölcsöt romboló tényezőket, a devianciát!
- Készüljenek fel az örömteli párkapcsolatra, a családi életre!

4. Az egészségfejlesztés tartalma

Higiénikus, egészséges életvitel

- Az ember legfontosabb biológiai, pszichológiai, szociálpszichológiai jellemzői
- Emberismeret, empátia, alkalmazkodó készség
- Egyén és közösség
- Kultúrált viselkedés

Betegségek elkerülése, egészség megóvása

- Baleset-megelőzés
- Elsősegélynyújtás
- Közlekedési kultúra és biztonság
- Testi higiénia – tisztálkodás
- Személyi higiénia – öltözködés
- Életrend (napi, heti)
- Mozgáskultúra

Tárgyi környezettel való együttélés

- Betegséget okozó biológiai és környezeti tényezők
- Kulturált és esztétikus környezet kialakítása, védelme
- Környezetkímélő magatartás

Lelki egészség megóvása, krízisprevenció

- Önismeret
- Stresszoldó technikák
- Konfliktuskezelési készségfejlesztés
- Emberismeret, empátia
- Egyéni képességek és célok összhangja
- Devianciák

Függőséghez vezető motívumok feltárása, egészségkárosító szokások megelőzése

- Egészségkárosító növények, állatok
- Egészségkárosító élvezeti szerek
- Serkentők, nyugtatók, drogok
- Szenvedélybetegségek
- Függőséghez vezető okok feltárása, tudatosítása
- Évezeti szerek (drogok, alkohol) és túlzott fogyasztásuk egészségkárosító hatása és azok következményei

Az egészséges táplálkozás

- Korszerű, rendszeres táplálkozás, túlsúlyosság, alultápláltság
- Ünnepi és formális étkezések
- Biotermékek, vegyszermentes élelmiszerek, ételek

Családi életre, szülővé nevelés

- Nemi szervek, barátság, partnerkapcsolatok
- A család funkciója, jelentősége
- Születéstől a felnőttkorig
- Érzések – érzelmek – értékek
- Családtervezés
- Terhesség, szülés, csecsemőgondozás
- AIDS és más szexuális úton terjedő betegségek
- Normálistól eltérő szexuális magatartás
- A szülői felelősség – konfliktusfeloldás
- Családalapítás, családjogi törvény
- Betegbiztosítás, egészségügyi szolgáltatások, igénybevételek módjai
- Szabadidő-kultúra fejlesztése
- Szellemi és testi koordináció megőrzése, fejlesztése
- Szabadidős szokások, szabadidő felhasználása
- Tömegkommunikációs eszközök manipulációs szerepe
- Igényes, igénytelen szórakozás

A tartalmi elemeket a tantárgyi programokba beépítve a tantestület közösen tudja megvalósítani.

A tartalmi szerkezet kidolgozásakor figyelembe vehető a tanulók egyéni fejlődésének dinamikája, mert nem zárulnak le a képességek, készségek és ismerethatárok egy-egy tanév befejeztével, hanem más aspektusból újból, magasabb szinten továbbfejlődnek spirálisan vagy lineárisan.

5. Az egészségfejlesztés módszerei és eszközei

5.1. Az egészségfejlesztés módszereinek, eszközeinek csoportosítása

Szóbeli módszer	<ul style="list-style-type: none"> - Közvetlen kapcsolat lehetősége<ul style="list-style-type: none"> • Előadás • Beszélgetés • Megfigyelés • Szoktatás • Mintakövetés • Kérdés-felelet • Felolvasás stb. - Közvetett kapcsolat lehetősége<ul style="list-style-type: none"> • Iskolarádió • Interaktív tábla • Internet
--------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Tv-adás, videó • Magnetofon stb.
Nyomtatásos módszer	<ul style="list-style-type: none"> • Faliújság • Brosúra • Felhívás • Reklám • Szakkönyvek • Speciális kiadványok
Szemléltetési módszer	<ul style="list-style-type: none"> - Természetes tárgyak (mikroszkópos, makroszkópos) - Természetes tárgyak reprodukciói <ul style="list-style-type: none"> • Fénykép • Rajz • Modell • Makett - Grafikai ábrázolások <ul style="list-style-type: none"> • Diagram • Vázlat • Rajzok
Kombinált módszer	<ul style="list-style-type: none"> - Kiállítás - Egészséges ételek készítése, kóstolása - Könyvtári kutatómunka - Sportbemutatók, vetélkedők - Iskolarádió - Filmvetítés - Kérdőívek - Rendezvények <ul style="list-style-type: none"> • Egészségnap • Egészség hét • Egészség hónap - Projekt - Kirándulás - Dramatizált játékok - Vetélkedő - Iskolaújság - Kísérlet

5.2. A módszerválasztás szempontjai

- Tevékenységközpontú és életszerű legyen.
- Élményközpontú, motiváló legyen.
- Feleljen meg a tanuló életkorának.
- Pozitív életszemléletet adjon.
- Együttműködésre épüljön.
- Sok játékos elemet tartalmazzon.

6. Az egészségfejlesztés erőforrásai

Humán, szellemi erőforrások

jónak mondható (erősségeink)

- Képzések (szakirányú, módszertani)
- Továbbképzések tervezése, szervezése
- Kulcskompetenciák számbavétele

Tárgyi erőforrások

megfelelő, gyenge (gyengeségeink)

- Szemléltető képek
- Fóliák, modellek
- Szakkönyvek
- Szaktantermek
- Audiovizuális eszközök stb.

Anyagi erőforrások

lehetőségeink

- Pályázati (országos, megyei, helyi) támogatások
- Alapítványi támogatások
- Támogatói juttatás stb.

7. Az egészségfejlesztés szinterei

Tanórai:

- tantárgyi
- osztályfőnöki

Tanórán kívüli:

- szakkör
- napközi
- Iskolai sportcsoportok
- Tömegsport
- Diáksport
- Akcióprogramok, projektek
- Étkezés
- Rendezvények

Iskola épületen kívüli:

- egyesületi sport
- sportrendezvények
- versenyek
- táborok

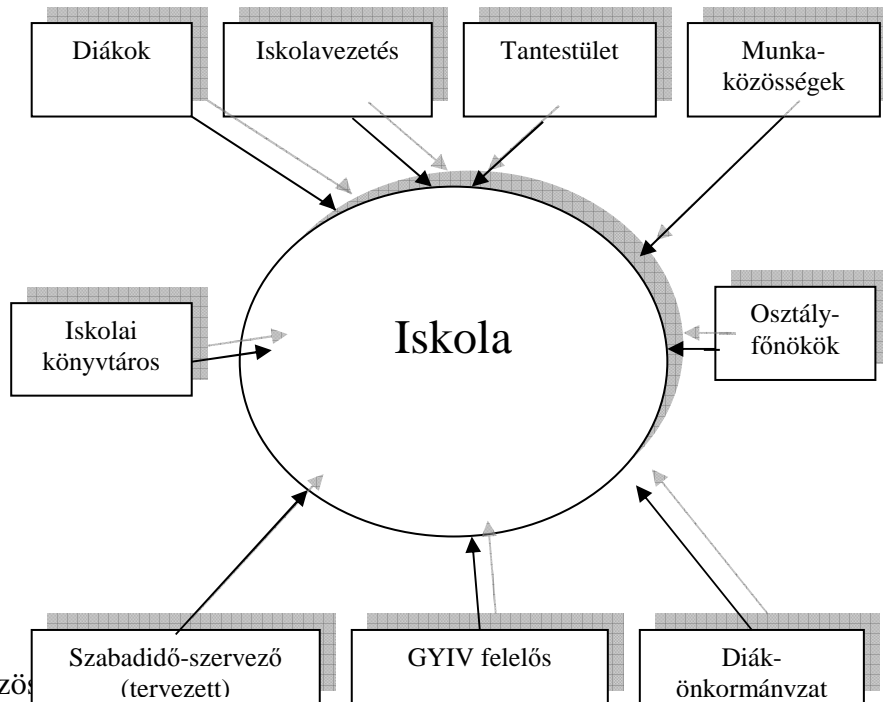
A tanórán kívüli egyéb szinterek: napközi, tanulmányi kirándulás, nyári táborok, előadások, kiállítások (esetenként erdei iskola).

Rendszeres tanórán kívüli tevékenységként folytatjuk a személyiségfejlesztő tréningeket.

Alkalomszerű tanórán kívüli tevékenységek: a világnapokhoz kötődő programok, illetve az iskolai igényekhez alakított akciónapok.

8. Az iskola kapcsolatai az egészségfejlesztésben

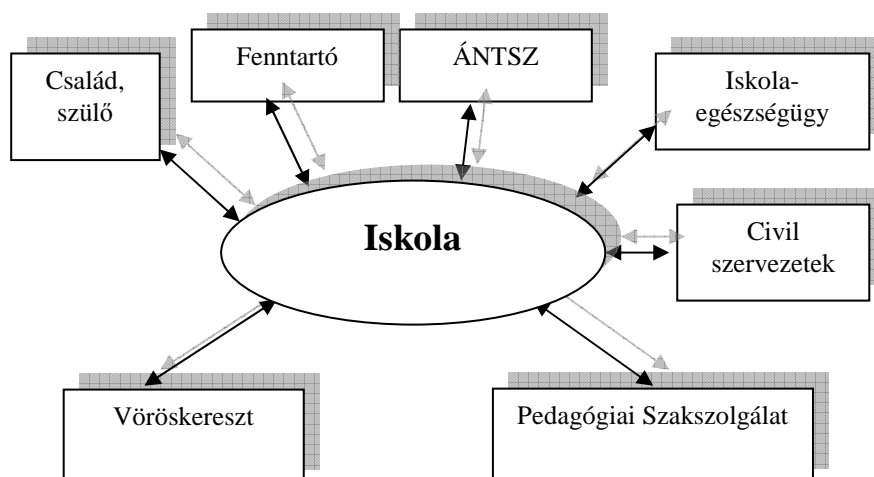
8.1. Belső kapcsolatok

Továbbá:

- Szülői Közösség
- Iskola orvos, Védőnő
- Iskola pszichológus
- szaktanárok

8.2. Külső kapcsolatok

A minőségfejlesztési elvárásoknak megfelelően célszerű folyamatosan együttműködni a partnerekkel (közös feladatok, az együttműködés formái, kapcsolattartók).

Továbbá:

- Sportorvos, gyermekorvos
- Sportegyesület, sportiskola
- Gyermekjóléti Szolgálat
- HSZK (Drog) Konzultációs és Információs Központ
- Városi Rendőrkapitányság Közlekedés Rendészeti Osztálya, Iskolarendőr

8.3. A védőnői munka önálló területei és feladatai az iskolában

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Tv. 13. §-a az iskola-egészségügyről szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet alapján az iskola-egészségügyi feladatok koordinációjáért, a szakmai rendeletben meghatározott szűrővizsgálatok végzéséért, adminisztrációjáért felelős személy az iskola védőnője.

A védőnő felsőfokú végzettségű, elsősorban betegségmegelőzésre felkészített szakember, aki több feladatot önállóan végez. Feladata a szűrővizsgálatok előkészítése és az alábbi vizsgálatok önálló végzése:

- Az iskola-egészségügyi dokumentáció és nyilvántartás vezetése, a szakrendelésre irányítottak ellenőrzése.
- Folyamatos figyelemmel kísérése és gondozása a krónikus beteg és a szociálisan veszélyeztetett gyermekeknek
- Az érzékszervek (látásélesség, színlátás, hallás) vizsgálata
- A szív-, a keringési állapot megítélése a légzés, a pulzusszám és a vérnyomás mérése által az életmódbeli rizikótényezők feltárása
- A mozgásszervek (statikai elváltozások, tartási rendellenességek) alapvizsgálata, súly, magasság mérése
- A testnevelési csoportbesorolás megbeszélése és egyeztetése a gyógytestnevelő tanárral
- A kültakaró (bőr, fejbőr) látható elváltozásainak vizsgálata, rendszeres tisztasági, személyi és környezet-higiénés vizsgálatok elvégzése
- A súly, magasság és mell-körfogat mérése
- Golyva szűrése, tapintással
- A mentális zavarok felismerése, gondos anamnézis-felvétellel és a pedagógusokkal való kapcsolattartás segítségével
- Iskolai munka segítése (szakmai tanácsok, propagandaanyagok), iskolához kötött programokhoz való alkalmazkodás, segítségnyújtás
- Az oltások előkészítése és megszervezése az iskola-egészségügyi szolgálat ütemezése szerint
- Elsősegélynyújtás, az elsősegélynyújtásra való felkészítés
- Tanácsadás (egyéni, csoportos)
- Tisztasági vizsgálat
- Kapcsolattartás a pedagógusokkal, szülőkkel, gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel, napi gyakorisággal
- Családlátogatás
- Aktív foglalkozás a veszélyeztetett tanulók pályaválasztási kérdéseivel
- Az iskola-egészségügyi szolgálatnak meg kell szerveznie, hogy évente minden tanuló legalább egyszer fogászati, szemészeti és belgyógyászati vizsgálaton vegyen részt!

9. Egészségfejlesztési elvek

- Valljuk, a legfontosabb értékünk az egészség.
- A pontos ismeretnyújtás mellett fontosnak tartjuk, hogy a helyes szokásokkal kapcsolatban pozitív beállítódást alakítsunk ki, amely a tanulók mindennapi cselekedeteiben is megnyilvánul.
- Az egyenlőtlenségek csökkentésére törekvés
- Szorgalmazzuk az egyének, csoportok, intézmények és közösségek részvételét és felelősségét az egészség fejlesztésében.
- Fontosnak tartjuk – a későbbiekben – megismerni, hogy a szülőknek, a tanulóknak, a nevelőknek és a partnereknek milyen az önértékelésük a saját egészségükről, (azaz közérzetükről) és milyen a jövőképük.
- Az egészség nevelést küldetésnek tekintjük. Minden dolgozó közös feladatának, melyben kiemelkedő szerepet játszik a személyes példamutatás.

Az egészségnevelési elvek, a teljes egészségfejlesztési program megvalósításának hatékonyságát partneri elégedettség méréssel kövessük nyomon.

Eredményesnek tekintjük az elvek megvalósítását, akkor:

- Ha a tanulóink szüleivel partneri viszonyt sikerül kialakítanunk, ezáltal ez irányú munkánkban rendezvényeinken szervezőként, vagy résztvevőként tevékenyen nagy számban vesznek részt.
- Ha tanulóink 60-70%-a rendszeresen sportol tömegsport, vagy versenysport szinten.
- Ha tanáraink és tanulóink e program hatására és működtetése által átértékelik az egészséges életmód fontosságát, hatását a későbbi életminőségre. /20/2012 (VIII. 31.) EMMI. rendelet 128.§ (5.) bek./

10. Az egészségfejlesztés értékelése, minőségbiztosítás

A teljesítményeket úgy szembesíthetjük a célokkal, hogy ellenőrzéseket, méréseket, értékeléseket végzünk. Az értékelés után hozhatunk döntést a korrekcióról, elkészíthető az akcióterv, s következhet annak teljesítése, megvalósításának menedzselése a meghatározott minőség elérése érdekében.

- Ki? Az egészségnevelők egy csoportja (Team).
- Mikor? Időközönként, vagy évente egyszer.
- Mit? Célzottan, egy-egy területet kiemelni (helyzetkép, felmérés és célok, pl. az étkezés, a fizikális állapot, a személyiségfejlesztés... terén).
- Célja? További feladatok meghatározása.

Az egészségnevelő, fejlesztő munka része az iskola minőségbiztosítási tervének, így e területen is figyelembe kell venni a korszerű minőségbiztosítás jellemzőit. A korszerű minőségbiztosítás:

- A folyamat és teljesítmény összefüggéseire helyezi a hangsúlyt.
- Fogyasztóvédelmi szemléletű (fontosnak tartja a tanulók, szülők elégedettségét).
- Intézményenként egyedi, de ugyanakkor összehasonlíthatóságra törekvő.

- A szolgáltatók önellenőrzésére épít, és ebben fontos szerepet tölt be az iskola hitvallása, szakmai célmeghatározásai, sikerkritérium-megjelölései.
- Kitüntetetten kezeli a „hozzáadott pedagógiai értéket”, azaz feltételezi, hogy a különböző „bemeneti” tényezők és a környezeti feltételek erősen befolyásolják a teljesítményt, a fejlesztés eredményét.

Az ellenőrzés, mérés, értékelés minőségi kritériumainak meghatározása és beépítése az iskola minőségirányítási programjába.

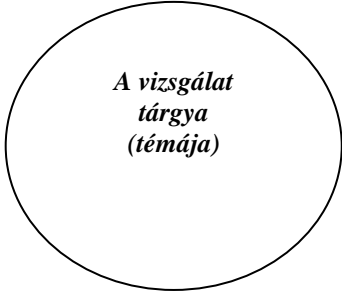
10.1. Az értékelés típusa

- Folyamatra vagy eredményre irányul
- Egyénre vagy csoportra figyel
- Folyamatosan értékel, vagy kimeneti pontokon (4., 6., 8. évfolyam végén)
- Egységes értékelési rendszer kialakítása (modulként, tantárgyhoz csatoltan: tanév közben érdemjeggyel, félévkor és tanév végén szövegesen)

10.2. Az egészségfejlesztés értékeléséhez alkalmazható adatgyűjtési módszerek

- SWOT-analízis
- Kérdőívek
- Dokumentumelemzések
- Megfigyelés
- Interjú, célcsoportos beszélgetés
- Tanulói munkák, kiállítási anyagok, beszámolók
- Pályázati eredményesség

A SWOT-analízis egy általánosan használható adatgyűjtési technika. Irányulhat az egész iskolára, annak egyes folyamataira (mint pl. az egészségnevelés vagy annak területei), egy célcsoport munkájára stb. Alkalmazható önértékelési eljárásként is. A gyengeségek elemzése egyben kijelöli a fejlesztési területeket.

 <p><i>A vizsgálat tárgya (témája)</i></p>	<p>Gyengeségek</p>
<p>Lehetőségek</p>	<p>Veszélyek</p>

10.3. Az egészségfejlesztés eredményességének mutatói

Ezen mutatókat kidolgozva képet kaphatunk a tanulók egészségi állapotáról és az adatokat több éven át összehasonlíthatjuk.

Egészségügyi mutatók:	Tanulók száma / évfolyam
Gerincferdülés	
Mozgássérült	
Túlsúlyos	
Érzékszervi fogyatékos	
Sajátos nevelési igényű	
Szemüveges	
Testnevelésből felmentett	
Könnyített testnevelésre jár	
Gyógytestnevelésre jár	
Fertőző betegségek előfordulása	
Alultápláltság	
Allergia	
Egyéb.....	

A táblázat (illetve ennek módosított változata) évenként minden évfolyamra elkészíthető az osztályfőnökök és a védőnő együttműködésével.

III. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az egyén és a társadalom számára egyaránt fontos és egyre szélesebb körben felismert szükséglet, hogy minél több állampolgár legyen képes a saját illetve mások testi épségét, egészséget veszélyeztető állapotot felismerni, szaksegítségét hívni és a hivatásos segítségnyújtó helyszínre érkezéséig megfelelően, magas színvonalon elsősegélyben részesíteni az arra rászorulókat.

1. Az elsősegélynyújtás célja:

A beteg állapotának további romlásának megakadályozása, az esetleges életveszély elhárítása, a beteg megnyugtatása mellett.

2. Az elsősegélynyújtás feladatai:

Minden iskolai dolgozó és tanuló ismerje meg az elsősegélynyújtás célját és alapelveit. Legyen pontos ismerete az esetleges baleset során a mentő hívásához szükséges információ közlése terén. Ismerje minden alkalmazott és diák a fontosabb hívószámokat (Mentők, Tűzoltók, Rendőrség, Segélykérőszám) és esetleges baleset esetén a teendőket.

Ennek érdekében balesetvédelmi oktatáson vesznek részt a tanulók és a tanárok az év elején. A fontosabb hívószámok az iskola épületében több jól látható helyen kifüggesztésre kerülnek.

3. Elsősegély-nyújtó hely és személy kijelölése:

Az orvosi szoba az elsősegély-nyújtásra szolgáló helyiség. Az elsősegély-nyújtás elsődlegesen az iskola védőnő feladata, az intézményi munka rendjének megfelelően. Távollétében olyan személy látja (láthatja) el, aki az elsősegély-nyújtási ismeretek megszerzése céljából szervezett tanfolyamokon vizsgát tett.

Súlyosabb sérülések esetén az iskolavezetés értesíti a mentőket és egyben tájékoztatja a kiskorú állapotáról a szülőket.

4. Az elsősegély-nyújtó felszerelés

Az iskolában a létszámnak megfelelő nagyságú és állandóan feltöltött elsősegélyládák kell készenlétben tartani. Ezt úgy kell elhelyezni, hogy a szennyeződésektől védett helyen és szükség esetén könnyen elérhető legyen. Intézményünk vonatkozásában egy doboz kerül elhelyezésre a gazdasági irodában, egy a testnevelőknél, egy pedig az orvosi szobában.

Az elsősegély-felszerelés beszerzéséről, karbantartásáról, valamint elhasznált és lejárt vagy használhatatlanná vált eszközök azonnali pótlásáról az iskola védőnője, a gondnokkal együttesen gondoskodik.

5. Tantárgyi vonatkozásai

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek tantárgyak témaköreiben is megjelennek, melyet az adott tantárgyaknál a kerettanterv következőképpen jelenít meg:

a. Biológia – Egészségtan

Téma: Szépség, erő egészség

Tanulóink megismerik a bőrsérülésekhez és a mozgássérülésekhez tartozó segítségnyújtás lehetőségeit.

Téma: A szervezet anyag- és energiaforgalma

Diákjaink különbséget tudjanak tenni artériás és vénás vérzés között. Sajatítsák el a fedő- és nyomó kötés készítésének a módjait. Ismerjék a vérzéscsillapítás megoldásait. Képesek legyenek ájult beteget ellátni. Legyenek tisztában, tehát az elsősegély-nyújtás elemi ismereteivel. Tudatosuljon bennük, hogy a viselkedés és a balesetek között oksági összefüggések vannak.

Egészségtan

Ismerjék meg a tanulók az egészség feltételeit:

- Megfelelő táplálkozás
- Testápolás, fogápolás
- Helyes életmód
- Testi környezeti higiénia

Legyenek tisztában a serdülőkori egészségügyi változásokkal, problémákkal.

Ismerjék meg a különböző drogokat, azok hatásait az emberi szervezet működésére. Tudják mi a teendő betegségek, sérülések esetén.

Legyenek tisztában azzal, hogy a testmozgás milyen pozitív hatást gyakorol szervezetünkre.

Fizika

Téma: Fény

Tudatosuljon minden tanulómban, hogy helyes magatartással, viselkedéssel a látásukért sokat tehetnek.

Téma: Elektromos alapjelenségek, elektromos áram

Tanulóink ismerjék meg az elektromos készülékek használatához kapcsolódó veszélyhelyzeteket. Legyenek tisztában az elektromos áram élettani hatásaival. Sajátítsák el áramütés esetén a teendőket.

b. Kémia

Téma: A láthatatlan részecskék világa (mérgező gázok, folyadékok veszélyei)

Levegőt! Vízet! (Oxigén túladagolás veszélyei, következményei)

Tanulóink legyenek tisztában a fent említett anyagok élettani hatásaival, az ilyen jellegű sérülésekkel való teendőkkel.

c. Technika, életvitel és gyakorlat

Téma: Balesetvédelem

Tennivalók a közlekedési balesetek esetén

A diákok ismerjék az elsősegélynyújtás feltételrendszerét, helyzetfelmérés gyakorlati kivitelezését, a baleseti helyszín biztosítás és segélyhívás menetét.

Téma: konyhai eszközök, gépek használata

Értsék meg és tudatosuljon a diákokban, hogy a konyhai eszközök használata balesetet okozhat. Minden használat előtt győződjenek meg annak szigeteléséről, valamint felnőtt felügyelete nélkül ne használják azokat.

Az ételkészítés során használt tüzelő-, melegítő-, főző-, sütő-, berendezésekhez, a forró vízhez, forró anyagokhoz, eszközökhöz kapcsolódó baleseti veszélyek beazonosítása és ezek elhárításának gyakorlása is fontos feladat.

Tanulóink legyenek tisztában milyen veszélyes anyagok vannak az otthonaikban. Miről ismerhetők fel. Sajátítsák el a teendőket ilyen jellegű sérülésekben.

d. Testnevelés

Felsőben évfolyamonként és osztályonként 1-1 óra. „Elsősegély-nyújtási alapismeret” beépítve a Helyi Testnevelés tantárgy tanmenetébe.

Testnevelő pedagógusaink közül néhányan újraélesztési továbbképzésen vettek részt, (vagy vegyenek részt) ezzel is bővítve elsősegély-nyújtási ismereteiket. Képzésüknek különösen nagy a jelentősége az esetleges hirtelen szívmegállás- szívhalál elkerülése érdekében.

Ezáltal lehetőség biztosított a védőnő távollétében elsősegély nyújtó helyettes személy kijelölésére.

6. Elsősegély-nyújtó tanfolyam indítása:

Minden tanév elején az elsősegély-nyújtó tanfolyam a tanulók érdeklődése alapján szerveződik.

**A SZOLNOKI II. RÁKÓCZI FERENC
MAGYAR-NÉMET KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ
ÁLTALÁNOS ISKOLA
HELYI TANTERVE**

Tartalomjegyzék

I. Az iskola helyi tanterve.....	91.
1. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, az előírt tananyag és követelmények	93.
1. 1. Az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tanterv szerint folyik a tanítás.....	93.
1. 2. Az 1-4. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszám.....	95.
1. 3. Az 5-8. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszám.....	96.
1. 4. A nem kötelező tantárgyakkal kapcsolatos eljárások.....	97.
1. 5. Az egyes tantárgyakra előírt tananyag és követelmények.....	98.
1. 6. Az 1-4. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszám a Sakkpalota programban tanuló osztályoknak.....	99.
1. 7. Az 5-8. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszám a Sakkpalota programban tanuló osztályoknak.....	100.
1. 8. A nem kötelező tantárgyakkal kapcsolatos eljárások.....	102.
2. Az alkalmazható tantárgyakra előírt tananyag és követelmények.....	102.
3. A beiratkozás a német tagozatos osztályba való felvétel és az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	103.
3. 1. A beiratkozás módja.....	103.
3. 2. A német emelt szintű osztályba való felvétel módja.....	104.
3. 3. A magasabb évfolyamra lépés feltételei.....	105.
4. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma és illeme értékelésének és minősítésének követelményei, továbbá a tanuló teljesítménye, magatartása, szorgalma és illeme értékelésének, minősítésének formája.....	106.
4. 1. Alapelvek.....	106.
4. 2. Az évközi értékelés kifejezésének módja.....	108.
4. 3. A félévi és év végi értékelés kifejezésének módja.....	108.
4. 4. Az értékelés és a számonkérés gyakoribb formái (amelyek természetesen a tantárgyi sajátosságokhoz igazodnak).....	109.
4. 5. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya.....	110.
4. 6. A tanulók fizikai állapotának mérése.....	115.
4. 7. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai.....	116.
4. 8. A jutalmazás és elmarasztás formái.....	117.
4. 9. A 6. és 8. évfolyamokon a tanév végén vizsgát szervezünk.....	118.
<u>Mellékletek:</u>	
1. sz. melléklet – Az alapkészségek és képességek terén a tanulóink által elérendő minimális szintek.....	119.

2. sz. melléklet – A „Rákóczi” olvasómozgalom keretében elolvasásra ajánlott szépirodalmi művek jegyzéke	121.
3. sz. melléklet – A nevelés terén elérendő céljaink..... heti óraszámai	123.
Záradékok	125.

II. Az iskola helyi tanterve

1. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, az előírt tananyag és követelmények

1. 1. Az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tanterv szerint folyik a tanítás (2016. szeptember 01-től):

Tanév	Évfolyam							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2016/2017.	KSP	UH	UH	UH	UH	UH	UH	UH
2017/2018.	KSP	KSP	UH	UH	UH	UH	UH	UH
2018/2019.	KSP	KSP	KSP	UH	UH	UH	UH	UH
2019/2020.	KSP	KSP	KSP	KSP	UH	UH	UH	UH
2020/2021.	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	UH	UH	UH
2021/2022.	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	UH	UH
2022/2023.	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	UH
2023/2024.	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP	KSP

UH = Új helyi tanterv az Emberi Erőforrás Minisztérium Oktatási Államtitkársága által 2012-ben kiadott új kerettantervek alapján.

KSP= Magyar-német két tanítási nyelvű program és Sakkpalota program.

Polgár Judit Sakk Alapítvány SAKKPALOTA Program: Képességfejlesztő sakkoktatás az alsó tagozaton (Tehetségfejlesztő Sakk kerettanterv – NAT):

A „Sakk, mint képességfejlesztő eszköz” című tantárgy a Nemzeti Alaptantervben 2013-tól választható tantárgyként szerepel. A 2016-2017-es tanévtől iskolánk alsó tagozatán ez a tantárgy kerül bevezetésre felmenő rendszerben évfolyamonként 1

osztályban. Pedagógiai Programunkban a Sakkpalota programmal tanuló osztályban önálló tantárgyként jelenik meg heti 1 órában a szabadon tervezhető órakeret terhére. A tantárgy oktatása egész osztályra vonatkozó osztálykeretben történik (1-4. osztályig).

A tanulók teljesítményének értékelésére, szöveges értékelést alkalmazunk (részletesen: PP 110. oldal). A módszert, a sakk alapszabályait és eszköztudását a többi osztályban is alkalmazhatjuk beépítve az általános tanterv alaptantárgyaiba előmozdítva készségszintű elsajátításukat.

1. 2. Az 1. – 4. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszám (UH)

Tantárgy/évfolyam		1.	2.	3.a	3.b	4.a	4.b
Keretantertvi tantárgyak	magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6	6	6
	matematika	4	4	4	4	4	4
	*erkölcstan (hit- és erkölcstan)	1	1	1	1	1	1
	idegen nyelv					2	2
	körny.ismeret	1	1	1	1	1	1
	ének-zene	2	2	2	2	2	2
	vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2
	életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1
	testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5
	Szabadon tervezhető órák	magyar nyelv és irodalom	1	1	1		1
idegen nyelv		1	1	1	3	1	3
matematika				0,5			
körny.ismeret				0,5		1	
kötelező összesen:		25	25	25	25	27	27

*Erkölcstan helyett választható a hit- és erkölcstan tantárgy.

1. 3. Az 5. – 8. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszám (UH)

Tantárgy/ évfolyam		5.a	5.b	6.a	6.b	7.a	7.b	8.a	8.b
Kerettantervi tantárgyak	magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	3	3	4	4
	idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3	3
	matematika	4	4	3	3	3	3	3	3
	történelem, társadalmi és államp.ismeret	2	2	2	2	2	2	2	2
	*erkölcsstan (hit- és erkölcsstan)	1	1	1	1	1	1	1	1
	természetism.	2	2	2	2				
	biológia- egészségtan					1,5	1,5	1,5	1,5
	fizika					1,5	1,5	1,5	1,5
	kémia					1,5	1,5	1,5	1,5
	földrajz					1,5	1,5	1,5	1,5
	énekes-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
	vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
	dráma- és tánc	1	1						
	informatika			1	1	1	1	1	1
	technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1		
	testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
	osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadontervezhető órák	magyar nyelv- és irodalom	0,5		1		1		0,5	
	természetism.	0,5							
	informatika	1							
	idegen nyelv		2		2		2		2
	matematika			1	1	1		1	
	történelem, társadalmi és állampolg.ism.			1		1			1
	angol						1		
fizika							0,5		
technika, életvitel és gyak.							1		
kötelező összesen		28	28	28	28	31	31	31	31

*Erkölcsstan helyett választható a hit- és erkölcsstan tantárgy.

1. 4. Az 1. – 4. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszámai a magyar-német két tanítási nyelvű oktatásban

Tantárgy/évfolyam		1.a	2.a	3.a	4.a
Kötelező tantárgyak és óraszámok	magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
	matematika	4	4	4	4
	erkölcstan* (hit- és erkölcstan)	1	1	1	1
	német nyelv				2
	körny.ismeret*	1	1	1	1
	ének-zene*	2	2	2	2
	vizuális kultúra*	2	2	2	2
	életvitel és gyakorlat*	1	1	1	1
	testnevelés és sport	5	5	5	5
összesen:	23	23	22	24	
Választható órák	német nyelv	4	4	4	3
	informatika				1
összesen:	4	4	4	4	
Szabadon tervezhető órák	magyar nyelv és irodalom	0,5	0,5	1	1
	német nyelv	1	1	1	
	matematika	0,5	0,5	1	1
	környezetism.*				1
összesen:	2	2	3	3	
Összesen:		29	29	29	31

* célnyelven tanított tantárgyak

*Erkölcstan helyett választható a hit- és erkölcstan tantárgy.

1. 5. Az 5. – 8. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszámja a magyar-német két tanítási nyelvű oktatásban

Tantárgy/ évfolyam		5.a	6.a	7.a	8.a
Kötelező tantárgyak és óraszámok	magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
	német nyelv	3	3	3	3
	matematika	4	3	3	3
	történelem, tár- sadalmi és állam.ismeret*	2	2	2	2
	erkölcstan* (hit- és erkölcstan)	1	1	1	1
	természetism.*	2	2		
	biológia- egészség- ságtan			1,5	1,5
	fizika			1,5	1,5
	kémia			1,5	1,5
	földrajz*			1,5	1,5
	ének-zene	1	1	1	1
	vizuális kultúra	1	1	1	1
	dráma- és tánc	1			
	informatika		1	1	1
	technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
testnevelés és sport	5	5	5	5	
osztályfőnöki	1	1	1	1	
összesen:		26	25	28	28
Választható órák	német nyelv célnyelvi civilizáció*	2	2	2	2
	matematika	0,5	1	1	1
	történelem	0,5	1		
	összesen:	4	4	4	3
Szabadon tervezhető órák	magyar nyelv- és irodalom	1	1	1	0,5
	informatika	1			
	természetis.*		1 (fizika)		
	matematika		1		1,5
angol			1	1	
összesen:		2	3	2	3
ÖSSZESEN:		32	32	34	34

*célnyelven tanított tantárgyak

*Erkölcstan helyett választható a hit- és erkölcstan tantárgy.

1. 6. Az 1. – 4. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszámja a Sakkpalota programban tanuló osztályoknak

Tantárgy/évfolyam		1.b	2.b	3.b	4.b
Kötelező tantárgyak és óraszámok	magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
	matematika	4	4	4	4
	*erkölcsstan (hit- és erkölcsstan)	1	1	1	1
	idegen nyelv				2
	körny.ismeret	1	1	1	1
	ének-zene	2	2	2	2
	vizuális kultúra	2	2	2	2
	életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
	testnevelés és sport	5	5	5	5
	összesen:	23	23	22	24
	Szabadon tervezhető órák	magyar nyelv és irodalom			1
idegen nyelv		1	1	1	1
kép.fejl.sakk		1	1	1	1
összesen:	2	2	3	3	
Kötelező összesen:		25	25	25	27

*Erkölcstan helyett választható a hit- és erkölcsstan tantárgy.

1. 7. Az 5. – 8. évfolyam tantárgyi rendszere és heti óraszám a Sakkpalota programban tanuló osztályoknak

Tantárgy/ évfolyam		5.b	6.b	7.b	8.b
Kötelező tantárgyak és óraszámok	magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
	idegen nyelv	3	3	3	3
	matematika	4	3	3	3
	történelem, társadalmi és államp.ismeret	2	2	2	2
	*erkölcsstan (hit- és erkölcsstan)	1	1	1	1
	természetism. biológia- egészségtan	2	2	1,5	1,5
	fizika			1,5	1,5
	kémia			1,5	1,5
	földrajz			1,5	1,5
	ének-zene	1	1	1	1
	vizuális kultúra	1	1	1	1
	dráma- és tánc	1			
	informatika		1	1	1
	technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
	testnevelés és sport	5	5	5	5
	osztályfőnöki	1	1	1	1
	összesen:		26	25	28
Szabadon tervezhető órák	magyar nyelv- és irodalom		1	1	
	informatika	1			
	matematika		1	1	1
	angol	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
technika, életvitel és gyak.				1	
összesen:		2	3	3	3
Kötelező összesen:		28	28	31	31

*Erkölcstan helyett választható a hit- és erkölcsstan tantárgy.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyat két tantárgyként értékeljük a tantárgyi tantervben szabályozott módon.

A Sakkpalotás osztályokban az idegen nyelv az angol.

5. évfolyamon a kerettantervi ajánlás alapján a *választott tantárgy a dráma- és tánc*.

A 2. évfolyamon (mindkét osztályban) az idegen nyelv a német (UH szerint, már csak a 2016-2017-es tanévben).

Az idegen nyelv tanulása 3. osztálytól az „a” osztályokban az angol nyelv, a „b” osztályokban (emelt szintű német osztály) tanulók részére a német nyelv (UH szerint).

Az angol nyelv második idegen nyelvként való tanulása, a 7.b és a 8.b osztályokban (emelt szintű osztályok) a szabadon tervezhető órakeret terhére történik (UH).

A magyar-német két tanítási nyelvű osztályokban, az angol nyelv második idegen nyelvként való tanulását 7. és 8. évfolyamokon, a szabadon tervezhető órák terhére tesszük lehetővé.

A fenti négy táblázatba foglalt heti óraszámok 36-tal való szorzata adja az adott tantárgy tanévi óraszámának összességét.

Az óratervünket bemutató táblázatok tükrözik, hogy a tantervi anyag feldolgozása hagyományos órakeretben történik, a projekt módszert legfeljebb esetenként alkalmazzuk.

A kötelező és a választható órák tervezésekor figyelembe vettük, hogy a fenntartó a törvényi kötelezettségeken túl kizárólag az alábbiakat finanszírozza:

- sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók ellátása,
- gyógytestnevelés,
- magántanulók ellátása,

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Iskolánkban a mindennapos testnevelés és testmozgást nagy részben a Nkt. 2011. évi CXCV. tv. 27.§-a alapján valósítjuk meg.

Az 1-4. évfolyamon a délelőtti tanítási órarendbe és a délutáni időszakba beépítve 3+2 formában történik a megvalósítás. A 3 testnevelés órához 2 órát kötelezően választani kell az általunk felkínált úszás (1. és 2. osztály), cselgáncs, atlétika sportágakból és a karaktertáncból a tanulónak. Az úszásból heti 3, a cselgáncsból és az atlétikából heti 2, a karaktertáncból pedig heti 1 foglalkozást kínálunk. Az úszás, a cselgáncs, az atlétika és a karaktertánc értékelése a testnevelés tantárggyal együtt történik, az adott osztály testnevelést tanító pedagógusával egyeztetve.

Az úszás választása esetén (1. és 2. osztály) a szülők vállalják az ezzel járó többletköltségeket. A plusz 2 óra sportegyesületben való versenyszerű sportolással (igazolt versenyző) is kiváltható.

Az 5-8. évfolyamon a heti 5 testnevelés óra órarendbe beillesztve valósul meg. Ebből 2 óra ugyancsak kiváltható amennyiben a tanuló versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt egyesületi tagsággal rendelkezik.

A testnevelés órák 1. és 2. évfolyamon osztálykeretben, 3-8. évfolyamig nemek szerinti bontásban zajlanak. A bontás mindig az adott tanévhez igazodik. A testnevelés órákat szakkollégiumi, testnevelői, edzői végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógusok tarthatják. A testnevelés órák megtartása az iskola tornatermében és

sportudvarán történik illetve külső helyszíneken, futófolyosón, sportcsarnokban, uszodában is történhet.

1. 8. A nem kötelező tantárgyakkal kapcsolatos eljárások:

- A szülők és a tanulók írásos tájékoztatása a választható tantárgyokról, előreláthatóan a pedagógus személyéről, és a várható jogkövetkezményekről.

Határidő: minden év április 15. és június 15. évfolyamtól függően

Felelős: igazgató /a tájékoztató elkészítéséért/
osztályfőnök /a tájékoztatásért/.

- A tanulók írásos formában leadják a tantárgy választással kapcsolatos döntésüket. Nyilatkoznak a jogkövetkezmények tudomásulvételéről. A döntés jogát kiskorú tanuló esetén a szülő, nagykorú tanuló esetén a szülő és a tanuló együttesen gyakorolja.

Határidő: minden év május 20. és szeptember 05.

Felelős: szülő
osztályfőnök

- A tanuló a tanév kezdetéig igazgatói engedéllyel módosíthatja választását.
- Amennyiben a tanuló kérelmére felvételt nyert a választható tanítási órára, a tanév végéig, ill. az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni.
- A kötelező és a nem kötelező tantárgyak az értékelés, a minősítés, a mulasztás, a magasabb évfolyamra lépés tekintetében egyenlő elbírálás alá esnek.

1. 9. Az egyes tantárgyakra előírt tananyag és követelmények:

- A kötelező tantárgyak helyi tantervei nagy részben azonosak az oktatási miniszter által 2012-ben kiadott kerettantervvel. Az óraszám módosítások egyik esetben sem érinti a kerettanterv tartalmát.
- A 7.b és 8.b osztályokban az angol nyelvet helyi készítésű tanterv szerint tanítjuk.
- A kerettantervtől engedélyezést igénylő eltérés nincs.

2. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:

- Olyan tankönyveket és munkafüzeteket használunk, amelyeket az Emberi Erőforrás Minisztérium minisztere hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. Az ettől való eltérésre nincs mód.
- Néhány tantárgy tanulása a nyomtatott taneszközök mellett egyéb tanulói eszközöket, felszereléseket is igényel. Ezeket a szakmai munkaközösségek /ennek hiányában az egyes szaktanárok/ határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
- A taneszközöket a megelőző tanév májusában történő tájékoztatás alapján a tanév kezdetéig a szülőknek kell beszerezniük.
A tornamez színe: kék nadrág, fehér trikó a fiúknál, kék dressz a lányoknál.
A kötelezően választandó tanórai úszó-, cselgáncs-, atlétika és táncfoglalkozásokon részt vevő tanulók szülei is kötelesek gondoskodni az előírt felszerelésekről.

- A foglalkozásokon kötelezően használt, tanulói tulajdonban lévő taneszközök megőrzéséről a tulajdonos tanuló, és a hetes gondoskodik. Egyéb eszközök megőrzéséért az iskola nem vállal felelősséget. A tanulói eszközök behozatalát, megőrzését, korlátozását az iskolai házirend szabályozza.
- A taneszközök kiválasztásánál az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:
  - feleljenek meg a helyi tantervnek,
  - előnyben részesítjük azokat, amelyek több éven keresztül használhatók, (tartós tankönyv)
  - használatukban az állandóságra törekszünk.
- Minden nyomtatott és egyéb taneszköz használatában az adott tantárgy tanítóinak egyezsége kell jutniuk.
- Az iskola arra törekszik, hogy különböző támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt (elsősorban szótárakat, atlaszokat, majd szöveg- és feladatgyűjteményeket, kötelező- és ajánlott szépirodalmi műveket) szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók, a későbbiekben más tanulók is ingyen használhatják.

3. A beiratkozás, a német tagozatos osztályba való felvétel és az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

3. 1. A beiratkozás módja:

- Az első osztályba való beiratkozásnak a köznevelési törvényen túli sajátos feltételei nincsenek. (Knt. 49.§ és 50.§)
Felvételi vizsgát nem tartunk.
A beiskolázási körzetből – melyet a kormányhivatal határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú iskolaérett tanulót felvesszünk. A beiskolázási körzeten kívüli tanuló felvétele a Köznevelési törvényben meghatározott módon történik.
- További évfolyamokra való felvétel során az alábbiakat mérlegeljük:
  - a tanuló magatartása, szorgalma, tanulmányi eredménye,
  - az érintett osztály létszáma,
  - a tagozatos osztályba való felvétel és átvétel függ a jó tanulmányi eredménytől, és német nyelvből sikeres szintfelméréshez kötjük.
 A felvételtől az iskola igazgatója dönt.
- Ha az első évfolyamra tanévközben, a 2.-8. évfolyamokra bármely időpontban felvételt nyert tanuló olyan iskolából érkezik, amelynek helyi tanterve eltér iskolánk helyi tantervétől és emiatt elmaradása van, türelmi időt kap a hiányok pótlására. Ennek időtartama az első- negyedik évfolyamon személyre szabottan kerül meghatározásra, míg ötödik-nyolcadik évfolyamon az adott tanév végéig terjed. A pótlás során a tanuló számíthat az érintett pedagógus/ok/ segítségére.
Amennyiben a tanuló korábban olyan idegen nyelvet tanult, amelyet iskolánkban nem tanítunk és az új nyelvre való áttérés már nem lehetséges, az idegen nyelvi tantervi követelményeknek magántanulóként kell eleget tennie.

- **Felvétel a magyar-német két tanítási nyelvű osztályba**

A 2016-2017-es tanév szeptember 1-jétől kezdődően 1. évfolyamunk két osztálya közül az egyik osztály magyar-német két tanítási nyelvű programmal indul. Az osztályba felvételi nem szervezhető. Intézményünkben az iskola előtt álló gyermekeknek lehetőségük van iskola-előkészítő foglalkozásokon való részvételre, melyek képességvizsgáló foglalkozások a beiratkozást megelőzően több alkalommal. A képességvizsgálatokat több helyszínen végezzük, két foglalkozást tartó és két vizsgálatot végző pedagógus közreműködésével. A foglalkozások témáját előre megjelölt feladattípusokra építik fel a foglalkozásokat tartó pedagógusok. A gyerekek által készített munkák a számukra előkészített mappákba kerülnek (portfólió készül), melyet az utolsó foglalkozás után átadunk részükre. A beiratkozás alkalmával a megfigyelések alatt készített feljegyzések alapján segítséget nyújtunk a szülőknek a megfelelő osztály kiválasztásában.

A képességvizsgáló foglalkozáson minden tanévben más, de jellegében hasonló feladatokat kell elvégezni. Iskolaérettséget, képességeket vizsgálunk szakmai szempontok szerint.

A német nyelvi foglalkozásokon a vizsgált képességek, a „vizsgálat tárgya” a következők:

A vizsgálat tárgya	Feladattípusok
Auditív percepció	Hangingerek felismerése, tudatosítása, a hangok számának emelésével/figyelem: szándékolt figyelem tanulása a tanult hangokkal, először egy, majd kettő, három hang megfigyelésével
Auditív emlékezet:	A tudatosított hangok, szavak, rövid szövegek, közvetlen, majd közvetett megtartásának gyakorlása, az elemek számának növelésével-szeriális emlékezet fejlesztése: hangok, szavak, kötött sorrendiségének, megtartásának gyakorlása az elemek számának növelésével. Vizuális memória, előzetes megfigyelés után képek kirakása.
Beszédképesség:	Szavak visszamondása, tárgyak és eseményképek segítségével. Szavak gyűjtése, tudatosítása.

3. 2. A német emelt szintű osztályba való felvétel módja (már csak a 2016-2017-es tanévben)

- A német nyelv emelt szintű oktatása ún. tagozatos osztályban a harmadik évfolyamon kezdődik két évi játékos foglalkozások után. Az emelt szintű német nyelvi tagozatos osztályba jelentkezésre második osztály második félévében kerül sor. Minden szülő írásban nyilatkozik az iskola által meghatározott időpontig arról, hogy gyermeke 3. osztálytól az angolos osztályban vagy a német nyelvi tagozatos osztályban folytatja tanulmányait.
- A tagozatra jelentkezésnek feltételei vannak. Az egyik feltétele, hogy az érintett tanulóknak az iskola által összeállított feladatbankból kiválasztott felmérők

átlagszázalékának kell megfelelniük. A feladatok a magyar nyelv és irodalom, a matematika, és a német nyelv ismeretanyagára építve az alábbi képességeket és készségeket méri: emlékezet (megfelelő szókincs), memoriterek, beszédészlelés és értés, nyelvi tudatosság, önálló szövegalkotás megadott téma szerint, kommunikációs képesség, olvasott szöveg megértése, helyesírás érzékelése akusztikus úton, szavak, mondatok tollbamondása, figyelemkoncentráció és tartósság, kreatív, logikus gondolkodás, összefüggések felfedezése, következtetések megfogalmazása, megbízhatóság és pontosság a feladatok megoldásában.

A dolgozatok megírására február, március, április, május hónap második felében kerül sor.

- A dolgozatok megírásán kívül fontos szempont a tagozatos osztályba jutásnál a tanulókat tanító pedagógusok véleményezése, ajánlása.
- A tagozatos osztálylétszámot az adott évfolyam összlétszámának arányában alakítjuk ki.
- A felvételtől a dolgozatok átlagának sorrendjében döntünk.
- Azoknak a tanulóknak, akik felvételt nyernek a „német emelt szintű” osztályba, német nyelvből a továbbhaladáshoz az iskola helyi tantervében szereplő, a kerettantervinél magasabb követelményeknek kell megfelelniük.
- Az emelt szintű és az általános tantervű osztályok közötti átjárhatóságot sikeresen szintfelméréssel /osztályozó vizsgával/ lehetővé tesszük.
Azok a 3. – 4. osztályos tanulók, akik német nyelvből a tanév végén közepes vagy rosszabb osztályzatot kapnak, áthelyezhetők az „angolos” osztályba. Az áthelyezésre vonatkozó döntés az igazgató jogkörébe tartozik. A német emelt szintű osztályba való felvétel módjáról a szülőket szülői értekezlet formájában tájékoztatni kell az eljárás megkezdése előtt két héttel.
- A magyar-német két tanítási nyelvű osztályból azok a tanulók, akik a 2. évfolyam végi nyelvi szintfelmérés alapján megfelelt vagy ennél rosszabb minősítést kapnak 3. osztálytól áthelyezhetők a párhuzamos osztályba (Sakkpalotás osztály). Az áthelyezésre vonatkozó döntés az igazgató jogkörébe tartozik. A két tanítási nyelvű osztály egyik csoportja, a 4. évfolyam végi nyelvi szintfelmérés és az ott tanítók véleménye alapján 5. évfolyamtól átalakulhat a német nyelvet emelt szinten tanuló csoporttá. A döntés az igazgató jogkörébe tartozik.

3. 3. A magasabb évfolyamra lépés feltételei:

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha a helyi tantervben előírt tanulmányi követelményeket (a továbbhaladás feltételeit) az adott évfolyamon minden tantárgyból a tanév végére sikeresen teljesítette. A német emelt szintű osztályokra vonatkozó sajátos helyi rendelkezéseinket a pedagógia program II/1. 2. és II/3. 2. fejezete tartalmazza.
- A tanuló az első-harmadik évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyam ismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni. Ezt a rendelkezést alkalmazzuk az idegen nyelv tekintetében is az idegen nyelv tanulásának első évében.
- Az első évfolyamra felvett tanulót szükség esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató mentesítheti az értékelés és minősítés alól, vagy részére egyéni továbbhaladást engedélyez.

Az értékelés és minősítés alóli mentesítés esetén a tanuló az első évfolyamot a többi tanulóval azonos osztályban előkészítő évfolyamként végzi és fejezi be.

Előkészítő évfolyamra a tanuló csak egy tanéven keresztül járhat, és csak abban az esetben, ha tanulmányait legkésőbb a 7. életévében megkezdte.

Az előkészítő év szakértői vélemény alapján az első félévet követő hónap utolsó napjáig átváltoztatható egyéni továbbhaladásra.

Egyéni továbbhaladás - valamennyi vagy egyes tantárgyakból - az engedélyben meghatározott - az egyes tantárgyakból akár különböző - évfolyamokig, de legkésőbb a negyedik évfolyam végéig tarthat.

- A tanuló részére az évfolyam ismétlés az első évfolyamon egy alkalommal a szülő kérésére engedélyezhető abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne.

Az engedély megadásáról a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérelmére az iskola igazgatója dönt.

A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók évközi tanulmányi munkája alapján bírálják el.

2. – 8. évfolyamon a tanulóknak minden tantárgyból legalább az elégséges év végi osztályzatot kell megszerezniük a továbbhaladáshoz.

- Ha a tanuló a 2. – 8. évfolyamon a tanév végén egy vagy két tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban osztályozó vizsgát tehet. Aki három tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot a tantestület döntése, támogatása alapján osztályozó vizsgát tehet.

Aki három vagy több tantárgyból szerez a tanév végén „elégtelen” osztályzatot, a tanévet köteles megismételni.

- A tanév végi osztályzat megállapításához az igazgató által meghatározott időben, a nevelőtestület által meghatározott módon a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- bizonyos ideig külföldön végzi tanulmányait,
- magántanuló,
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,
- mulasztásai meghaladják egy adott tantárgy tanítási óráinak 30 %-át.

Ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát a nevelőtestület megtagadhatja az osztályozó vizsga letételét.

4. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma és illeme értékelésének és minősítésének követelményei, továbbá a tanuló teljesítménye, magatartása, szorgalma és illeme értékelésének, minősítésének formája

4. 1. Alapelvek

A tanulók értékelése a pedagógiai munka egyik legfontosabb része. Az értékelés állandóan jelen van, áthatja az egész iskolai életet, szűken értelmezve pedig a tanulók teljesítményét méri, ellenőrzi, ezáltal jelzést ad a további tennivalókra.

Az értékelés céljai közül legfontosabbnak tartjuk a(z)

- motiválást
- megerősítést
- önértékelés kialakítását.

Az értékelés legtöbbször eszköz, nem cél.

Különbséget kell tenni az értékelés és a minősítés között.

Az iskolai értékelési rendszer kiterjed a tanulók magatartására, szorgalmára, illemére, ismeretek, készségek elsajátítási szintjére, a fejlődésre a korábbi szinthez képest.

Az életkori sajátosságokkal változhat annak módja. A kisiskolás korban a motiváló hatás erősebb, később a követelményekhez való viszonyítás dominál.

Az értékelésnek

- tárgyilagosnak/ nem függhet az adott személytől, hangulattól, helyzettől/,
- objektívnek/ bármennyiszer ismételve, mindig ugyanarra az eredményre kell jutni/ és
- érvényesnek/ a jegyekben csak az adott tárgyra jellemző tudás tükröződhet, a házi feladat és felszerelés hiányossága csak a szorgalom értékelésében mutatkozhat meg/ kell lennie!

A helyes értékeléshez elengedhetetlen a célok normatív megfogalmazásai, amit a helyi tanterv a minimum és optimum követelmények formájában tesz meg és amit a nevelők a saját tanmeneteikben tovább konkretizálnak.

Az iskolai pedagógiai munkánkban alkalmazunk diagnosztizáló, azaz helyzetfeltáró értékelést, amely a tanulási folyamat kezdetén képet ad az adott állapotról.

A formatív értékelés a tanítási folyamatban motiváló, a folyamatot fejlesztő, a követelményekhez mért helyzetet jelzi.

A lezáró minősítő, vagyis szummatív értékelést hosszabb tanulási egység végén végezzük. Jellegzetes formái a témazáró, félévi, év végi bizonyítvány, vizsga.

Iskolánk alkalmazza mind a kritérium orientált (követelményekhez viszonyított) mind a normára irányuló értékelési módokat. (országos vagy nagyobb területeken mért eredményekhez viszonyított)

Törekednünk kell a relativizmus csökkentésére, ami abban jelentkezik, hogy gyengébb képességű csoportokat hajlamosabbak vagyunk felértékelni és fordítva. Ennek ellenszere a jól kidolgozott mérési, értékelési eszköztár, központi mérőeszközök.

A tanév végén első évfolyamon szövegesen értékeljük a tanulókat, a 2-8. évfolyamon a numerikus értékelést alkalmazunk.

A nevelők az érdemjegyeken kívül a motiválásra, az értékelés sokszínűsége és folyamatossága jegyében másféle értékelést is alkalmazhatnak (piros pont, csillag, stb.)

A szabályozott kivételektől eltekintve tanév közben érdemjegyet, félévkor és a tanév végén osztályzatokat állapítunk meg.

4.2 Az évközi értékelés kifejezésének módja:

- Öt fokozatú (1-5) skála minden kötelező és választható tantárgy esetében a 3-8. évfolyamon, illetve a 2 évfolyam II. félévében.
- Az 1. évfolyamon és 2. évfolyam I. félévében az előzőekben ismertetett évközi értékelési formák mellett más módokat és eszközöket is alkalmazunk.
Ez történhet piros ponttal, csillaggal, jelek, szimbólumok alkalmazásával.
A konkrét teljesítményekhez kötődő, alternatív megoldások bármely területen és fejlesztési szakaszban alkalmazhatók.
Érdemjeggyé vagy szöveges értékeléssé történő átszámításuk azonban mindenkor a nevelőtestület egyeztetésével – elsődlegesen az adott szakmai munkaközösség – döntésével valósulhat meg.
- Négyfokozatú (2-5) skála a magatartás, a szorgalom és az illem esetében valamennyi évfolyamon.

4.3. A félévi és év végi értékelés kifejezésének módja:

- Négy fokozatú (2-5) skála a magatartás, az illem és a szorgalom esetében valamennyi évfolyamon.
- Szöveges értékelés az 1. és 2. évfolyamon félévkor és az 1. évfolyamon tanév végén minden tantárgyból, német nyelvből a 2. évfolyamon tanév végén is.
Ugyancsak szövegesen értékeljük tanulóinkat 1-8. évfolyamig erkölcsstan és hit- és erkölcsstan tantárgyakból.

A szöveges értékelés minősítései:

Kiválóan dicséretesen teljesített

Kiválóan teljesített

Jól teljesített

Megfelelően teljesített

Felzárkóztatásra szorul

Ha a tanuló valamely tantárgyból "felzárkóztatásra szorul" minősítést kap, az adott tantárgyat tanító pedagógusnak a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre. Ilyen esetben lehetővé kell tenni, hogy a tanuló legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozáson vegyen részt.

- A „Sakk, mint oktatási eszköz” kerettantervének ajánlása alapján helyi tantervünkben a tantárgy értékelése során szöveges értékelést alkalmazunk, mivel a kompetenciafejlesztés során elsősorban nem csupán az ismeretek hiányát vagy meglétét vizsgáljuk, hanem a tanuló önmagához viszonyított fejlődését, előrehaladását.

A tanulók értékelésének szempontjai:

- fogalmak ismerete

- készségek

- attitűdök

Az ellenőrzés területei, formái:

A tanulók – tanító által történő – megfigyelése:

- önálló tevékenységben;

- csoportmunkában/páros munkában való részvétel során.

Tanulói megfigyelések:

- egymás munkájának segítése csoportmunkában/párban;
- önellenőrzés.

A fejlődési folyamat követése során végzett *elemzések* informálnak:

- a tanulók egyéni haladásáról (tanulási mód, tempó, egyéni nehézségek, különleges érdeklődés, egyéni teljesítmény stb.);
- a fogalomépítés aktuális szintjéről.

Az 1. és 2. évfolyamon semelyik formában (diagnosztikus mérés, szummatív mérés) nem javasolható a teljes tanórát kitöltő mérés.

Az év végi értékelés egyrészt a szummatív mérési eredményekre, másrészt a tanító folyamatos megfigyelései során szerzett összképre épül.

- Öt fokozatú (1-5) skála félévkor és tanév végén a második-nyolcadik évfolyamokon valamennyi tantárgy esetében (kivétel emelt szintű német nyelv 2. évfolyam tanév vége, valamint a képességfejlesztő sakk 1-4. évfolyam végéig). A képességfejlesztő sakk tantárgy értékelése 1-4. évfolyamig a helyi tantervünkben meghatározott 5-ös skála szerint történik.

- A szöveges értékelés minősítései:

- Kiválóan dicséretesen teljesített
- Kiválóan teljesített
- Jól teljesített
- Megfelelően teljesített
- Felzárkóztatásra szorul

Ha iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt osztályzat megállapítására van szükség, azt az évközi érdemjegyek alapján állapítjuk meg.

4.4. Az értékelés és a számonkérés gyakoribb formái /amelyek természetesen a tantárgyi sajátosságokhoz igazodnak/

Az értékelés formái

Diagnosztikus értékelés

Célja: előzetes helyzetfeltárás a tanuló tudásáról a tanulás hatékonyságának javítása érdekében. Rögzíti egy-egy tanítási – tanulási szakasz kezdetén a tanulók induló tudásállapotát.

Alkalmazása: kiinduló, kezdő szint megállapítása egy-egy tanítási ciklus megkezdésekor.

Egy-egy új tantervi téma kezdetén.

Egy-egy téma lezárása előtt.

(Az értékelés nem mindig fejeződik ki érdemjegyekben.)

Formatív értékelés

Célja: folyamatos információgyűjtés, a tanítási – tanulási folyamat állandó kísérője. Segítő, formáló szándékú. Felhívja a figyelmet az egyéni haladás ütemére, eredményekre, hiányosságokra. A kapott mérési eredmények alapján fejlesztő hatású egyénre vonatkozó, megerősítő, vagy korrekciós nevelő – oktató munkát tervezünk.

Alkalmazása: a tanítási – tanulási folyamat egészében megerősítésre, korrigálásra, a tanulók önellenőrző, önértékelő képességének fejlesztésére is alkalmas.

(Az értékelés nem mindig fejeződik ki érdemjegyekben.)

Összegző – lezáró – szummatív minősítő értékelés

Célja: a tanulók fejlődésének átfogó minősítése. Adott tanítási – tanulási szakasz lezárásakor az elért tudásállapot rögzítése, viszonyítás a követelmények tükrében az induló tudásállapothoz.

Alkalmazása: nagyobb tanulási témák, időegységek végén, (Félév, tanév vége, vizsgák)

(Az értékelés érdemjegyekben fejeződik ki.)

A tanév során megjelenő értékelési formák:

- szóbeli felelés – formatív értékelés
- tanórai, gyakorlati munka egyéni vagy csoport keretben – fejlesztő értékelés
- tanórai aktivitás (érdemjegyei legalább 1 hónappal megelőzik a félévi és az év végi osztályzat megállapítását) – formatív értékelés
- tanórán kívüli tevékenység /gyűjtő- és kutatómunka, versenyzés.../ - diagnosztikus vagy formatív értékelés
- írásbeli beszámoltatás formájában (témazárók) összegző, szummatív értékelés

A tanulók a fenti formák mindegyike alapján félévenként legalább egy, írásbeli formák esetében legalább kettő érdemjegyet kapnak.

4. 5. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:

- az iskolában alkalmazott írásbeli számonkérési **formák** az alábbiak:
  - témazárók,
  - tanév eleji-, félévi-, tanév végi felmérések,
  - írásbeli felelés többféle formában: röpdolgozat, szódolgozat, másolás, tollbamondás, teszt,
  - házi feladatok, házi dolgozatok, megfigyelésen alapuló feljegyzések, kísérletek leírása, olvasónapló vezetése,
  - füzetvezetés.
- alkalmazásuk **rendje:**
  - Témazárók írására egy-egy témakör lezárásakor, legalább egy összefoglaló, rendszerező órát követően, időpontját előre bejelentve, a tanulókkal és az osztályban tanítókkal egyeztetve kerül sor.
Időtartamuk: 45 perc.
  - Az iskola pedagógusai által ütemezett, előre bejelentett időpontban íratott felmérések hosszabb időszakot (félévet, tanévet) zárnak, illetve indítanak.
Időtartamuk: max. 45 perc.
  - Írásbeli felelés során a tanulók a legutolsó 1-2 óra ismeretanyagából adnak számot 10-20 perces időtartamban.
A pedagógusnak nincs előzetes bejelentési kötelezettsége.
  - A házi feladatok ellenőrzése, javítása rendszeres, értékelése félévenként egy érdemjeggyel történik.
  - Füzetvezetés értékelése félévenként egy alkalommal, egy érdemjeggyel történik.
  - Az olvasónapló és a szorgalmi feladatok értékelése a pedagógus és a tanulók tanév eleji közös megegyezése alapján történik.

- Az írásbeli munkák eredményeiről legkésőbb a megírásukat követő tizedik munkanapon tájékoztatjuk a tanulókat.

A témazárók érdemjegyekké való átszámítása, kódolása az alábbiak szerint történik:

➤ 0 – 32 %	elégtelen /1/
➤ 33 – 49 %	elégséges /2/
➤ 50 – 74 %	közepes /3/
➤ 75 – 89 %	jó /4/
➤ 90 – 100 %	jeles /5/

Az emelt szinten oktatott német nyelv esetében:

➤ 0 – 49 %	elégtelen /1/
➤ 50 – 64 %	elégséges /2/
➤ 65 – 79 %	közepes /3/
➤ 80 – 89 %	jó /4/
➤ 90 – 100 %	jeles /5/

- az írásbeli számonkérés **korlátai**:
  - Minden pedagógus azt az ismeretanyagot kéri számon, amelyet a tanulókkal megtanított.
A pedagógus a hiányzását követő első tanítási órán az írásbeli számonkérés egyetlen formáját sem alkalmazza.
  - Ha a tanuló hiányzása miatt akadályozva volt a számon kért ismeretanyag elsajátításában, kérésére lehetőséget kap a pótlásra.
  - Egy tanítási napon kizárólag egy témazáró és egy felmérés írására kerülhet sor.
Az egyeztetési kötelezettség - a tanulók jelzései alapján - valamennyi pedagógusra kiterjed.
Vítás esetekben az osztályfőnök döntése kötelező érvényű.
  - Témazáró, illetve felmérés írása lehetőleg az 1. - 5. órák valamelyikén történik.
  - A legalább egy hetes tanítási szünetet követő első tanítási órán témazáró, illetve felmérés nem íratható.
- **Az írásbeli számonkérés szerepe, súlya** a tanulók tudásának értékelésében:
  - Az írásbeli értékelés során keletkezett - naplóba és tájékoztató füzetbe beírt - érdemjegyek egyetlen kivételtől eltekintve egyenértékűek bármely más érdemjeggyel.
(Kivételként a témazáró érdemjegyeit minden esetben kétszeresen vesszük figyelembe.)

A tantárgyi teljesítményeket elsősorban az alapján értékeljük, hogy a tanuló milyen szinten felel meg a helyi tanterv követelményeinek (a továbbfejlesztés, ill. továbbhaladás feltételeinek).

A készségtárgyakban mutatott teljesítmények értékelésekor figyelembe vesszük a tanulók adottságait és a tantárgyhoz fűződő viszonyukat is.

Arra törekszünk, hogy értékeléseink folyamatosak, tárgyszerűek, kiszámíthatóak, személyre szólóak, és fejlesztő, ösztönző jellegűek legyenek. **Fejezzék ki** a tanulók fejlődésének **irányát** és képességeikhez, lehetőségeikhez viszonyított **mértékét**.

A tanév elején valamennyi pedagógus tájékoztatja a tanulókat tantárgya követelményeiről, s azokat az iskolai követelményrendszerbe illesztve következetesen érvényesíti.

Értékeléseinkről a tanulókat a tanítási órán, a szülőket /gondozókat/ tájékoztató füzet és elektronikus napló útján folyamatosan tájékoztatjuk.

A tájékoztató füzetben és az elektronikus naplóban szereplő érdemjegyeket az igazgatóhelyettesek havonta ellenőrzik és az elmaradt érdemjegyek beírását az adott szaktanárokkal pótoltatják.

Magántanulók értékelésére az SZMSZ iránymutatásai érvényesek.

A félévi és tanév végi tantárgyi értékeléseinket az alábbiak szerint végezzük:

Négy fokozatú értékelés esetén:

	kiválóan	jól	megfelelően	felzárkóztatás -ra szorul
	teljesített			
a tantervi követelmények teljesítése	magas szintű	jó szintű	a továbbhaladáshoz elégséges	az önálló továbbhaladáshoz nem elégséges
az ismeretek alkalmazása terén	jártasságot tanúsít	kis segítséggel jártasságot tanúsít	önállósága kicsi	önállóságra nem képes
a tanórai munkában tanúsított részvétele	kimagaslóan aktív	általában aktív és figyelmes	hullámzó	nem vonható be
önálló feladatok tekintetében	sokoldalú, vállalkozó, megbízható	bevonható, megbízható	erőteljes ösztönzést igényel	csak segítséggel dolgozik
házi feladatainak elkészítése	mindenkor kifogástalan	rendszeres és általában jó	rendszeressége és minősége változó	nagyon sok hiányossággal

Öt fokozatú értékelés esetén:

	jeles (5)	jó (4)	közepes (3)	elégséges (2)	elégtelen (1)
a tantervi követelmények teljesítése	eléri a 90%-ot	eléri a 75%-ot	eléri a 50%-ot	eléri a 33%-ot	33% alatt
az ismeretek alkalmazása terén	jártasságot tanúsít	kis segítséggel jó teljesítményre képes	sok segítséget igényel	segítség esetén is kevés sikert ér el	értékelhető teljesítményre képtelen
a tanórai munkában tanúsított részvétel	kimagaslóan aktív	általában aktív és figyelmes	hullámzó	nehezen vonható be	nem vonható be
önálló feladatok tekintetében	sokoldalú, vállalkozó, megbízható	bevonható, megbízható	ösztönzést igényel	kizárólag a minimális elvárásokat teljesíti	nem képes az önálló munkára
házi feladatainak elkészítése	mindenkor kifogástalan	rendszeres és kevés hibával dolgozik	olykor hiányosak és nem törekszik minőségi munkára	gyakran hiányosak, sok hibával dolgozik	általában nem készíti el

Az 2-8. osztályos tanuló, aki az adott tantárgyból tanév végén dicséretet érdemel, a jeles helyett kitűnő minősítést kap. (Így a jegyzetrovatban a szöveges tantárgyi dicséretet nem kell megjegyezni.)

A tanulók magatartását, illemét és szorgalmát a tanulók és az osztályban tanítók véleményének figyelembevételével felső tagozatos megbeszélés keretében az osztályfőnök havonta értékeli.

A félévi és a tanév végi osztályzatok megállapítása a havi érdemjegyek alapján osztályozó értekezleten történik az osztályfőnök előterjesztésében.

Az értékelés az alábbi táblázat szerint történik:

Magatartás:

	5 /példás/	4 /jó/	3 /változó/	2 /rossz/
a házirend betartása	betartja és erre ösztönöz másokat	betartja	részben tartja be	sokat vét
közösségi célokkal, feladatokkal való azonosulás	nagyfokú	nem vét ellene	ingadozó	szemben áll
a közösségre gyakorolt hatás	pozitív	nincs erős befolyása	nem árt	negatív
munkában tanúsított aktivitás	élenjár	a rábízott feladatot teljesíti	közömbös	romboló
fegyelmezettség	nagyfokú	megfelelő	gyenge	elégtelen

Illem

	5 /példás/	4 /jó/	3 /változó/	2 /rossz/
megjelenés	kifogástalan	gondozott	változó	ápolatlan
szóbeli megnyilvánulásai, hangneme	kulturált, választékos	megfelelő	nyegle	trágár
másokhoz fűződő viszonya	udvarias, előzékeny, figyelmes	udvarias	kiszámíthatatlan	durva, goromba
környezethez fűződő viszonya	óvja és védi közvetlen környezetét	óvja közvetlen környezetét	nem mindenkor körültekintően jár közvetlen környezete megóvásában	szándékosan károsítja közvetlen környezetét

Szorgalom

	5 /példás/	4 /jó/	3 /változó/	2 /hanyag/
tanulmányi munkája	képességeinek megfelelő, egyenletes	általában megfelelő	képességeitől elmarad	szinte semmit sem tesz fejlődése érdekében
önállósága a munkavégzés során	kezdeményező és önálló	ösztönzéssel megbízhatóan dolgozik	felügyelettel látja el feladatait	feladatait nem végzi el
időbeosztása	igen jó	jó	közepes	gyenge
részvétele a tanórán kívüli feladatokban	rendszeres és megbízható	többször előfordul	ritkán	egyáltalán nem

Az 1. és 2. évfolyamon félévkor, s az 1. évfolyam végén minden tanuló szöveges értékelést kap.

A szöveges értékelés formája és tartalma:

Az értékelés a tájékoztató füzetben és a bizonyítványban jelenik meg. Elkészítéséért az osztályfőnök a felelős. A magatartást, a szorgalmat és az illetet négy fokozatú osztályzattal értékeljük

A többi szöveges tantárgyi értékelés kiterjed a tanuló által elsajátított ismereteknek a tantárgyi követelményekhez viszonyított szintjére, a haladás ütemére, a tanuló képességeinek fejlődésére. Rámutat a hiányosságokra és útmutatást ad azok kijavítására.

Ez utóbbi különös hangsúllyal jelenik meg a "felzárkóztatásra szorul" értékelésben részesülő tanulók esetében.

4. 6. A tanulók fizikai állapotának mérése

Alsó tagozaton:

A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését évente két alkalommal a Testnevelési Felmérő Rendszer (TFR) alapján kell végrehajtani. A felmérő rendszert 2008 szeptemberében indította útjára Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata. A mérések eredményei alapján városi adatbázis létrehozása és működtetése zajlik. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola 2-4 évfolyamán testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi.

Az őszi felmérést november 30-ig, a tavaszi felmérést május 31-ig kell elkészíteni.

A mérésben 2-4. évfolyamig minden tanuló részt vesz – kivéve a II.b kategóriába sorolt (kizárólag gyógytestnevelésen részt vevő) és a III. kategóriába sorolt (testnevelésből felmentett) tanulók.

A mérési eredményeket évente kétszer értékeljük, és elektronikus úton elküldjük a Szolnoki Sportcentrum KHT. részére, melyről a következő tanév elején (CD-n) visszajelzést kapunk.

A tanulóknak *Testnevelés teljesítményfelmérő* füzetük van, melybe az eredményeket vezetik, értékelés után a szüleiket tájékoztatjuk.

A felmérés nem osztályozható. A mérési próbákon keresztül a gyermek saját magáról, teljesítményéről, sportképességeiről fontos információhoz jut.

Felmérési feladatok:

1. 30 m-es futás állórajttal
2. 1000 m-es síkfutás
3. súlypontemelkedés
4. kétkézes medicinlabda dobás előre (1 kg-os medicinlabdával)
5. labdapasszolás (röplabdával) 30 mp
6. hanyattfekvésből törzshajlítás előre (felülés) 1 perc
7. törzshajlítás előre állásban

Antropometriai mérés (csak tavasszal, tanév végén): testmagasság, testtömeg.

Felső tagozat:

Az 5-8. osztályos tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 81.§-ának 1-7. bekezdés szerint végezzük.

5-8. osztályig a tanulók országosan egységes mérési módszer, a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (a továbbiakban: NETFIT) mérésen vesznek részt. A NETFIT a tanulók fizikai fittségi mérésének adatait rögzítő, informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer. Az 5-8. osztályban testnevelés tantárgyat tanító pedagógus – az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban - a meghatározott és az annak alkalmazásához kifejlesztett eszközök alkalmazásával végzi el a tanulók fizikai állapotának és edzettségének (a továbbiakban együtt: fizikai fittség) mérésével kapcsolatos feladatokat. A tanulók fizikai fittségi mérésének célja a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése a tanulók fizikai fittségi szintjének feltárásával. A NETFIT 4 fittségi profilban az alábbi mérések segítségével jellemzi a tanulók testösszetételét, állóképességét, erejét és hajlékonyságát:

Testösszetétel és tápláltsági profil:

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

Hajlékonysági teszt – térdhajlítói izmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek: egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába. A lefolytatott fizikai fittségi mérés eredményeit a mérést végző pedagógus – a mérésben érintett tanulónként – rögzíti és feltölti az informatikai rendszerbe. A NETFIT rendszerbe feltöltött tanulói eredményeket a NETFIT-et támogató informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer automatikusan kiértékeli. A fizikai fittségi mérés tanulót érintő eredményeiről a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával a NETFIT rendszeren keresztül kap tájékoztatást.

4. 7. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai:

E téren az alábbi **elveket** érvényesítjük:

- Folyamatosan figyelmet fordítunk az egyes tantárgyak tanulási technikájának elsajátítására.

Ez a tevékenység kiemelt súllyal jelenik meg az un. "belépő" tantárgyak esetében, és valamennyi tantárgy szeptemberi tanítási óráin.

- A kötelező jellegű otthoni munka bármely formája a tanítási órán feldolgozott tananyag elsajátítására, begyakorlására, elmélyítésére, az alapvető ismeretek megszilárdítására szolgál.
- Motivációs eszközként gyakran élünk a mennyiségi és minőségi differenciálás lehetőségével, újszerűen megfogalmazott, változatos, önálló gondolatokat igénylő, a tanult ismeretek gyakorlati alkalmazását szolgáló feladatok adásával.
- Tantárgyon belül mindenkor, tantárgyak között a lehetőségek szerint figyelemmel vagyunk a szóbeli és írásbeli feladatok arányára.

Munkánk során az alábbi **korlátokat** érvényesítjük:

- Hétközi délutáni iskolai rendezvényt követő tanítási napra nem adunk írásbeli házi feladatot, és megértést tanúsítunk a szóbeli tanulás, illetve annak számonkérése tekintetében is.
- Az otthoni munka sohasem lehet büntetési eszköz.
- Az írásbeli házi feladatok gyakorisága és mennyisége során figyelembe vesszük, hogy azok elkészítésének tanórai ellenőrzése minden pedagógus számára kötelező.

4. 8. A jutalmazás és elmarasztalás formái

- Azt a tanulót, aki képességeihez mérten
  - példamutató magatartást tanúsít,
  - folyamatosan jó teljesítményt ér el,
  - az osztály, ill. az iskola érdekében közösségi munkát végez,
  - iskolai, ill. iskolán kívüli tanulmányi, sport és kulturális versenyeken vesz részt,
  - bármely más módon hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez
 az iskola jutalomban részesítheti.

A jutalmazás formái:

Tanév közben:

- szaktanári, napközis nevelői szóbeli és írásbeli dicséret,
- osztályfőnöki szóbeli és írásbeli dicséret,
- osztályközösségi és diákönkormányzati dicséret,
- igazgatói szóbeli és írásbeli dicséret,
- tantestületi dicséret.

Tanév végén:

- bizonyítványba bejegyzésre kerülő tantestületi dicséret tanulmányi munkáért, példamutató szorgalomért, magatartásért, illemért, sport eredményért,
- díszoklevél a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulóknak,
- Pro patria emlékplakett,
- Hegedűs Csaba vándorkupa
- Olvasómozgalmi díj

- Azt a tanulót, aki
  - tanulmányi kötelezettségét folyamatosan nem teljesíti,
  - a házirendet megszegi,
  - igazolatlanul mulaszt,
  - bármely módon árt az iskola jó hírnevének
 az iskola büntetésben részesítheti.

A büntetés formái:

- szaktanári, napközis nevelői szóbeli és írásbeli figyelmeztetés,
- osztályfőnöki szóbeli figyelmeztetés és írásbeli intés,
- osztályközösségi és diákönkormányzati figyelmeztetés,
- igazgatói szóbeli figyelmeztetés és írásbeli intés,
- tantestületi figyelmeztetés,
- megrovás, szigorú megrovás, meghatározott kedvezmények csökkentése fegyelmi büntetések.

A büntetések kiszabásánál általában érvényesítjük a fokozatosság elvét, de indokolt esetben ettől eltekintünk.

4. 9. A 6., és 8. évfolyamokon a tanév végén vizsgát szervezünk.

Céljaink:

- az önálló tanulás motiválása és képességének fejlesztése,
- a tanult ismeretek ismétlése és rendszerbe foglalása,
- azon képességek fejlesztése, amelyek az ismeretek adott időpontban, meghatározott időtartamban való mobilizálásához szükségesek.

Vizsgatárgyak:

- Magyar nyelv és irodalom, matematika a 6. évfolyamon, e két tantárgy valamint a német és az angol nyelv a tanuló választása alapján a 8. évfolyamon.
- Magyar nyelv és irodalomból és matematikából 6. és 8. évfolyamon az országos kompetenciamérést vizsgaként is elfogadjuk.
- Ha a 8. osztályos tanuló angol vagy német nyelvből középfokú iskolába felvételi vizsgát tesz, azt vizsgaként is elfogadhatjuk.
- A vizsgán nyújtott teljesítmény az évközi érdemjegyek alapján kialakított osztályzatot legfeljebb eggyel módosíthatja mindkét irányban azzal a megkötéssel, hogy csupán a vizsgateljesítmény alapján elégtelen osztályzat nem adatható.
- A jelentkezés határideje –a tanulók és a szülők tájékoztatását követően– minden év október utolsó tanítási napja. Felelős: az osztályfőnök
- A vizsgákra való felkészülés az adott tantárgyat tanítók által kiválasztott, vagy összeállított tételsor alapján a tanítási órákon történik.
- A német és angol nyelvi vizsga írásbeli és szóbeli részből áll.

**Az alapkészségek- és képességek terén a tanulóink által
elérendő minimális szintek:**

Az első évfolyam végére:

- Meg kell tanulniuk írni, olvasni.
- A 20-as számkörben kialakult számfogalommal kell rendelkezniük, s tudniuk kell összeadni és kivonni.

A második évfolyam végére:

- Folyamatosan, lehetőleg hiba nélkül kell hangosan olvasniuk.
- Egyszerű szöveget tudniuk kell értelmezni és képezni (kérdésekre értelmes, rövid válaszok adása révén).
- Fel kell ismerniük a kijelentő és kérdő mondatokat, szavakat, szótagokat.
- A 100-as számkörben kialakult számfogalommal kell rendelkezniük, s tudniuk kell összeadni és kivonni.
- Jártasságot kell szerezniük a hosszúság mérésében.

A negyedik évfolyam végére:

- Hangosan, kifejezően és szöveghűen kell olvasniuk.
- Képessé kell válniuk gondolataik értelmes megfogalmazására szóban és írásban.
- Tudniuk kell a tanuláshoz szükséges információkat megszerezni és felhasználni, elsősorban a tankönyvekből.
- A tízezes számkörben kialakult számfogalommal kell rendelkezniük, s tudniuk kell elvégezni a négy alpműveletet /osztást csak egyjegyű számmal/.
- Jártasságot kell szerezniük az űrtartalom mérésében.
- Képessé kell válniuk egyszerű szöveges feladatok megoldására: az adatok kigyűjtésére, lejegyzésére, valamint megoldási terv készítésére.
- Indokolniuk kell állításait.
- Írásuk tiszta és olvasható legyen.

A hatodik évfolyam végére:

- Folyékonyan és értelmesen kell olvasniuk /hangos és néma olvasással/ ismeretlen, egyszerű szöveget.
- Tanári segítséggel tudniuk kell olvasott szöveget értelmezni, és a lényeget kiemelni.
- Képessé kell válniuk összefüggő írásbeli és szóbeli beszámolókra.
- Tiszta és olvasható írással kell rendelkezniük.
- Tudniuk kell alkalmazni a tanult helyesírási szabályokat legalább a meghatározott szókészlet körében.
- Fel kell ismerniük az alapszófajokat.
- Ismerniük kell a lexikonok, szótárak, könyvtári katalógusok használatát.
- A racionális számkörben kialakult számfogalommal kell rendelkezniük. Tudniuk kell elvégezni a négy alpműveletet /szorozni, osztani csak természetes számmal/.
- Meg kell tudniuk becsülni a számolási feladatok eredményeit.

- Jártasságot kell szerezniük a tömeg mérésében, valamint a téglalap kerület- és területszámításában.
- Ismerniük, s alkalmanként használniuk kell a matematikai szakkifejezéseket.
- Fel kell ismerniük a párhuzamos és merőleges egyeneseket, síkokat, valamint az egyszerűbb geometriai alakzatokat.

A nyolcadik évfolyam végére:

- Tudniuk kell felolvasni egyszerű prózai és verses műveket.
- Meg kell találniuk a legmegfelelőbb nyelvi eszközöket mondanivalójuk, véleményük írásbeli és szóbeli kifejezéséhez.
- Ismerniük kell az alapvető helyesírási szabályokat.
- Ismerniük kell az iskolai könyvtár rendszerezési elveit.
- Írásuk legyen jól olvasható és esztétikus.
- Racionális számkörben valamennyi alpműveletet el kell tudniuk végezni.
- Fel kell ismerniük a leggyakoribb szögfajtákat, és jártasnak kell lenniük a szögmérésben.
- Tudniuk kell kiszámítani a legismertebb testek felszínét és térfogatát.
- Ismerniük és használniuk kell a matematikai szaknyelvet.
- Képesé kell válniuk megfigyeléseik szóbeli kifejezésére és írásbeli lejegyzésére.
- Jártasságot kell szerezniük a számítógép használatában és a szövegszerkesztésben.
- Tanulás során legyenek képesek a lényegkiemelésre és a vázlat készítésre.

A "Rákóczi" olvasómozgalom keretében elolvasásra ajánlott szépirodalmi művek jegyzéke

1. évfolyam

K: 3-5 magyar népmese

Weöres Sándor: Bóbita

A: Füzesi Zsuzsa: Mondókáskönyv

Zelk Zoltán: Száll az erdő

2. évfolyam

K: 5-10 népmese a világirodalomból

Janikovszky Éva egy kötetének megismerése

A: Történetek Mátyás királyról

3. évfolyam

K: I. félév: Fekete István: Vuk

II. félév: Mark Twain: Tom Sawyer kalandjai (fiúknak)

Eric Kästner: A két Lotti (lányoknak)

A: Lengyel Dénes: Régi magyar mondák

4. évfolyam

K: I. félév: Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön

II. félév: Egy mai modern szerző műve

(pl: Louis Sacher: Stanly, a szerencse fia

Brady, az osztály réme

J.K. Rowling: Harry Potter)

A: Lengyel Dénes: Mondák a török világból és a kuruc korból

5. évfolyam

K: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

A: Tatay Sándor: Kinizsi Pál

J.K. Rowling: Harry Potter

6. évfolyam

K: Gárdonyi Géza: Egri csillagok

A: Száva Ferenc: Rákóczi (Így élt sorozatból)

Csukás István: Nyár a szigeten

7. évfolyam

K: Jókai mór: Kőszívű ember fiai

A: Szabó Magda: Abigél

Erich Kästner: Emil és a detektívek

(Petur László: A földgömb hősei)

8. évfolyam

K: Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig

A: Rideg Sándor: Indul a bakterház

Lois Lowy: Számláld meg a csillagokat

Felelős: Az adott évfolyamon tanító nevelők

Kiegészítés az ajánlott könyvekhez

1-2. osztály

Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő

Szegény Dzsoni és Árnika

Csukás István: A téli tücsök meséi

Fésűs Éva: Mirr-Murr kalandjai

Tersánszki Józsi Jenő: Misi Mókus kalandja

3-4. osztály

Janikovszky Éva: Égigérő fű

Mándy Iván: Csutak és a szürke ló

Csukás István: Nyár a szigeten

7. osztály

Petur László: A földgömb hősei

A nevelés terén elérendő céljaink:

Az első évfolyam végére:

- A tanulók találják meg helyüket az osztályközösségben, s kötődjenek érzelmileg az iskolához.
- Osztálytársaikkal szemben legyenek segítőkészek.
- Ügyeljenek felszereléseik és környezetük tisztaságára.
- Étkezéskor segítsék az asztalok megterítését. Az evőeszközöket és a szalvétát tudják rendeltetésszerűen használni.
- Alakuljanak ki elemi higiénés szokásaik.
- Ismerjék meg az iskola életében fontos szerepet játszó illemszabályokat.

A második évfolyam végére:

- Tudjanak az iskolában tájékozódni és célszerűen közlekedni.
- Önállóan váltsanak cipőt, óvják öltözetük tisztaságát.
- Vigyázzanak társaik és önmaguk felszereléseire.
- Legyenek szolidárisak osztálytársaikkal és figyeljenek fel érdekeikre, értékeikre.
- Tisztességesen versenyezzenek.
- Igyekezzenek betartani a megismert illemszabályokat.

A negyedik évfolyam végére:

- Tartsák be a megismert illemszabályokat.
- Védjék, szépítsék közvetlen természeti és épített környezetüket.
- Ismerjék a környezettudatos vásárlói szokásokat.
- Rendelkezzenek alapvető ismeretekkel az emberi szervezet működéséről, a testi egészség és a mentálhigiéné összefüggéseiről.
- Ismerjék a helyes tanulási sorrendet.
- Nevelői vagy szülői útbaigazítással tudjanak önállóan tanulni.
- Napi felszereléseik ne legyenek hiányosak.
- Hetesi feladataikat jól kell ellátniuk.
- Megadott szempontok alapján legyenek képesek az ön- és társértékelésre.
- Vállaljanak részt a diákönkormányzat feladataiból.
- Vegyenek részt értékteremtő munkában.
- Legyenek ismereteik az alkohol káros hatásairól.
- Váljon elemi igényükké a mindennapi sportolás.

A hatodik évfolyam végére:

- A megtanult illemszabályokat maradéktalanul tartásuk be.
- Környezetbarátként óvják, ápolják a zöldövezetet az iskolában és környékén. Végezzenek téli madáretetést.
- Rendelkezzenek természetvédelmi alapismeretekkel.
- Vegyenek részt az iskola dekorálásában, vigyázzanak rá, és másokat is figyelmeztessenek erre.
- Legyenek képesek önállóan eldönteni a helyes tanulási sorrendet.
- Szerepeljenek legalább egy iskolai ünnepélyen.
- Önkéntes vállalkás alapján vegyenek részt osztályuk közügyeiben.
- Legyenek toleránsak társaikkal szemben.
- Ismerjék fel, hogy gondolataik idegen nyelven is kifejezhetők.
- Ismerjék a fáradtság ellenszereit.
- Ismerjék az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulását, azok megelőzését.

A nyolcadik évfolyam végére:

- Megjelenésük és megnyilvánulásaik legyenek kulturáltak.
- Az illemtudó viselkedés váljon a tanulók egyik jellemvonásává!
- Önként vállaljanak feladatot az iskolai közügyek terén és a rendezvények szervezésében.
- Önként és aktívan vegyenek részt saját iskolai életük irányításában, az iskolarádió, a faliújságok és az Iskolán Belül /IB/ diákmagazin szerkesztésében, a mindennapos testedzés szervezésében.
- Tudják jól ellátni az ügyeletesi feladatokat.
- Tudják véleményüket kulturáltan megfogalmazni és vállalják is azt.
- Váljanak környezettudatosá vásárlói szokásaik.
- Gondolkodásukat hassa át a humanizmus, a társadalmi felelősség, a művészetekkel és a természeti értékekkel szembeni fogékonyság és a környezettudatosság.
- Tudják fékezni indulataikat, legyen önfegyelmeük.
- Ismerjék a testi- és lelki egészségmegőrzés, /annak részeként a nemi higiénia/ elemi szabályait. Legyenek ismereteik a drog egészségkárosító hatásairól.
- Rendelkezzenek az életkoruknak megfelelő szexuális ismeretekkel. Készüljenek fel az örömteli párkapcsolatra, családi életre.

Záradékok

1. A pedagógiai program érvényessége

- Az iskola 2016. szeptember 01. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a pedagógiai program alapján.
- A pedagógiai programban található KSP (Két Tanítási Nyelvű és Sakkpalota) tanterv 2016. szeptember 01. napjától az 1. évfolyamon, majd ezt követően felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei /ahol ilyen nem működik, ott az érintett tanítók és szaktanárok/ minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi célok és követelmények megvalósulását.

3. A pedagógiai program módosítása

- A pedagógiai program módosítását a tantestület legalább 30 %-a, és az iskola igazgatója kezdeményezheti.
- A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület 50 %-ot meghaladó szavazat többséggel fogadja el és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé.
- A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 01. napjától lehet bevezetni.

4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál,
- az iskola irattárában,
- az iskola könyvtárában,
- az iskola nevelői szobájában,
- az iskola igazgatójánál,
- az igazgatóhelyetteseknél,

A pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

1. A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2016. június 09. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadta.

Szolnok, 2016. június 09.

---

a tantestület képviselője

---

a tantestület képviselője

2. A pedagógiai programot az igazgató jóváhagyta.

Szolnok, 2016. június 10.

P.H.

Töreki András
igazgató